

SOTAVETERAANI KRIIGSVETERANEN

N:o 6/2010 ■ Tarkastettu levikki 68 225 ■ Joulukuun 15. päivänä 2010

Itsenäisyyspäivänä myönnettiin kunniamerkkejä. Vapaudenristin Ritarikunnan 3. luokan Vapaudenristi luovutettiin porilaiselle Väinö Vilponiemelle. Hän on Satakunnan Sotaveteraanipiirin puheenjohtaja, Suomen Sotaveteraaniliiton valtuuston II varapuheenjohtaja ja Kaatuneiden Muistosäätiön hallituksen jäsen. Väinö Vilponiemiä onnittelee Kaatuneiden Muistosäätiön puheenjohtaja Ahti Sirkkiä. Vasemmalla Kaatuneiden Muistosäätiön hallituksen jäsen Esa Tarvainen, oikealla Sotaveteraaniliiton hallituksen puheenjohtaja Finn-Göran Wennström.

Haastattelussa Pentti Laamanen	sivu 14
Viroon vapaussodan voitonpatsas	sivu 18
Rintamanaisten Liitto 30 vuoden ikään	sivut 20–21
Piirien joululehdet ilmestyivät	sivut 26–27
Pisin Blenheim -lento	sivut 32–34
Hotelli Torni neuvostoedustajien käytössä	sivut 38–39
Hanko vuokra-alueena	sivut 40–41
Helsinkiläiset rintamamiestalot	sivut 42–43
Kirjasatoa	sivut 54–57

Helsingissä 15. joulukuuta 2010

Joulun 2010 kynnyksellä

Sodanjälkeiset joulut jatkuvat vuonna 2010 edelleen valon juhlanä. Jo 66. rauhan ajan joulu on ovella.

Vuoden 2010 alkukuukaudet Suomi eli vielä väkevästi talvisodan muistoissa. Maaliskuun 13. päivän juhlallisuudet kaikkialla maassa olivat sankarihaudoilla käynteineen muistotapahtumien huipentuma. Sotaveteraanikuorojen ja niiden perinnekuorojen laulujuhla Helsingissä seuraavana päivänä päätti tapahtumien sarjan mieltä kosketelleella tavalla.

Kesäkuiset liittopäivät Kuopiossa oli Sotaveteraaniliiton järjestötyön merkkitapahtuma. Liittojuhlan arvostettu puhuja oli rauhannobelisti, presidentti Martti Ahtisaari. Puheessaan hän pohti pysyvän rauhan edellytyksiä. Rauha on vakaalla pohjalla silloin, kun valtioita johtavat demokraattisesti valitut, oikeusjärjestystä kunnioittavat johtajat, hän tähdensi. Meillä sodanjälkeinen nousu vaurauteen tapahtui tavalla, joka on tukenut rauhanomaista kehitystä. ”Kaikki tämä on ollut mahdollista sen ansiosta, että te - kunnioitetut veteraanit - annoitte vertaansa vailla olevan panoksen silloin, kun maan vapaus ja tulevaisuus olivat vaarassa. Te ette väistyneet vaaran alta, vaan hoiditte tehtävänne niin, että sen varaan meidän on ollut hyvä rakentaa.”

Kuopiossa hyväksytyn tulevaisuussuunnitelman peruslinjaus toteaa liiton jatkavan huolto- ja tukitoimintaansa niin kauan kuin veteraanit ja heidän puolisonsa ja leskensä sitä tarvitsevat. Lähiajan

suunnitelma korostaa yhteistyön tärkeyttä muiden veteraanijärjestöjen kanssa. Samalla se tähdentää myös oman kannattajajäsenistön merkitystä ehtoovuosiemme järjestötehtävien hoidossa. Tampereen liittokokoukseen vuonna 2012 on tarkoitettu tuoda toiminta- ja hallintomallit veteraanien perinneaikakauteen siirryttäessä.

Liiton valtuusto hyväksyi marraskuussa järjestäytymiskokouksessaan toimintasuunnitelman vuodelle 2011. Siinä todetaan sadoista tuhansista sodistamme palanneista olevan vielä 53 000 keskuudessamme. Liittomme jäsenyhdistyksiin heistä kuuluu 30 000. Puoliso- ja leskijäseniä on yhdistyksissämme 13 000, kannattajajäseniä 28 000 ja naisjaostojen jäseniä 25 000. Kaikkiaan olemme siten lähes saattaneet nouseva veteraanien ja heidän tukiväkensä yhä kelpollisesti toimiva työyhteisö.

Veteraanien rivit harvenevat, omat voimat hiipuvat. Ehtoovuosien vaikeuksista selviämme tukivoimiamme avulla. Eloamme keventää tieto siitä, että jätämme jälkipolville hyvän perinnön: itsenäisen isänmaan.

Vuoden varrella viettämämme lukuisat veteraanien yhteiset kirkkopäivät ovat olleet meille antoisa virkistysten lähde. Edessä oleva joulun aika suo sekin meille mahdollisuuden hiljentymiseen ja henkiseen rakentumiseen läheistemme ja muistojemme parissa.

Aarno Strömmer

Sotaveteraanien tukiverkko laajenee

Runsas vuosi sitten kerroin tällä palstalla Sotaveteraanipiirien sosiaalineuvojista, veteraanien omasta tukiverkostosta. Vapaaehtoisesti toimivaa sosiaalineuvojaverkostoa on määrätietoisesti rakennettu vuodesta 2004. Heitä on käytännössä joka piirissä, myös kaukaisimmissa Kanadan ja Ruotsin piireissä.

Tavoitteenamme oli tänä vuonna laajentaa tukitoimintaa 200 sotaveteraanijohdistukseen. Onnistuimme tässä tavoitteessa. Piirit ja yhdistykset ovat tehneet paljon töitä. Tässä lehdessä esittelemme veteraanijohdistyksen, jotka yhdistystasolla ovat sitoutuneet toimimaan sotaveteraanien, puolisojen ja leskien tukena. Tietysti yhdistyksissä on muitakin veteraanien hyväksi toimivia kuten varainhankinnasta ja perinneasioista vastaavat sekä lisäksi yhdistyksen hallinnon toimijat puheenjohtaja, sihteeri ja jäsenrekisterinhoitaja. Näistä kaikista muodostuu paikallinen verkosto ja puheenjohtajan tehtävä on saada yhteistyö toimimaan mahdollisimman hyvin.

Liiton viime kesänä Kuopin liittokokouksessa hyväksytyssä tulevaisuussuunnitelmassa Sotaveteraaniliitto ja sen jäsenyhdistykset sitoutuivat jatkamaan huolto- ja tukitoimintaansa niin kauan kuin sotaveteraanit, heidän puolisonsa ja

leskensä tarvitsevat tukitoimia. Liiton ensi vuoden toimintasuunnitelmassa tavoitteena on veteraanijohdistyksen nimeäminen kaikkiin yhdistyksiin. Haaste on kova. Hyväksytyt suunnitelmat velvoittavat kaikilla tasoilla liitossa, piireissä ja yhdistyksissä toimimaan tähän suuntaan.

Veteraanijohdistykset täyttävät kuntoutus- ja tukihakemuksia, selvittelevät veteraaneille kuuluvia etuja, ovat yhteydessä asiantuntijoihin, kuten korjausneuvojiin kodin muutostöissä. Maanpuolustusjärjestöjen, lions- ja rotarykerhojen antaman työavun koordinointi kuuluu toimiin. Veteraanille saattaa tulla myös monia muita pulmallisia asioita eteen. Oman yhdistyksen veteraanijohdistyksen henkilö on tällöin veteraanin käytettävissä.

Liitossa hanketta johtaa sosiaali- sihteeri, jolla on alan asioihin erinomainen kokemus ja yhteydet piiri- ja yhdistystasolle.

Tärkeintä kuitenkin on toiminta lähellä veteraania ja tähän tehtävään oikean henkilön löytäminen. Soitimme veteraanien asian on moni halunnut ottaa sydämen asiakseen. Erinomaisia vapaaehtoisia tekijöitä on löytynyt.

Markku Seppä

Kuopion valtakunnallista paraattia seurasi 10 000 ihmistä. Paraatijoukkojen keulassa kannettiin kiellekkeistä valtiolippua, jonka perässä tuli jääkärilippu sekä veteraanien lippulinna. Lippulinna olevat liput edustivat valtakunnallisia veteraanijärjestöjä sekä pohjoissavolaisia veteraanijohdistyksiä. Lipunkantajina toimivat Lentoereserviupseerikurssi 85:n oppilaat ja osastoa komensi everstiluutnantti evp Markku Tomperi.

Kansanedustaja Olli Nepponen luovuttaa syntymäpäivänään saamistaan lahjoitusvaroista (12 720 €) Suur-Savon Sotaveteraani- ja Rintamaveteraanipiireille kummallekin 4 500 €. Loput varoista hän lahjoittaa ampuma- ja nuorten liikuntaharrastuksiin.

Liiton toimisto on suljettu 27.12.2010–2.1.2011

Toimiston ollessa suljettuna
voitte tarvittaessa ottaa yhteyttä:

toiminnanjohtaja Markku Seppä, puh. 0400 921 332
sosiaalis sihteeri Anni Grundström, puh. 040 822 3998

*Henkilökunta toivottaa kaikille
rauhaisaa joulun aikaa ja kiittää kuluneesta vuodesta.*

Maailman Veteraanijärjestö kokoontui Pariisissa

Vuonna 1950 perustetun Maailman Veteraanijärjestön Pariisin kokouksen pääteamana oli sotaveteraaneja ja sodan siviiliuhreja koskevan lainsäädännön tilanteen tarkastelu jäsenvaltioissa. Edellinen lakiasioita käsittelevä kuudes kokous oli pidetty Lissabonissa vuonna 1994. Pariisin kokous päättyi järjestön varsinaiseen 60-vuo-

tisjuhlakokoukseen. Kokouksen osanottajat edustivat 91 jäsenjärjestöä ja 39 hallinnollista organisaatiota yhteensä 51 jäsenmaassa. Järjestöön kuuluu kaikkiaan 93 maata kaikilta mantereilta. Suomen edustajat olivat Aarno Strömmer, Finn-Göran Wennström ja Esko Kosunen Suomen Sotaveteraaniliitosta, Juhani Saari Sotainvalidien Veljesliitosta, Kaarina

Peltola Rintamanaisten liitosta ja Tom Asplund Suomen Rauhanturvaajaliitosta. Sotiemme veteraanien ikäinen sukupolvi eri maissa on entistä vähemmän edustettuna. Toisen maailmansodan jälkeisissä itsenäisyysodissa ja kansainvälisissä operaatioissa taistelleiden entisten sotilaiden järjestöt muodostavat selkeän enemmistön.

Kokouksessa käsiteltiin kolmea teemaa: Veteraanien asema ja heitä koskeva lainsäädäntö, sotien siviiliuhrit ja kolmantena nykyaikaisen sodan psyko-traumaattiset seuraukset ja vaikutukset. Jäsenyhdistyksiin tehtyjen kyselyjen perusteella oli laadittu yhteenvedot sihteeristössä, jossa Juhani Saari toimi ensimmäisen teeman sihteerinä ja valmistelijana. Tanskalaiset olivat valmistelleet tutkimuspohjaisen esityksen kansainvälisiin operaatioihin osallistuneiden tanskalaissotilaiden post-traumaattisista ongelmista. Suomessa Rauhanturvaajaliitto työskentelee samojen esityksessä esille

tuotujen haasteiden kanssa.

Yleisesti ottaen veteraanien asema ja veteraaneja koskeva lainsäädäntö on jäsenmaissa kehittynyt vuoden 1994 jälkeen, mutta esimerkiksi suomalaisen tason saavuttaminen on monissa maissa vielä valovuosien päässä monista historiallisista ja yhteiskunnallisista seikoista johtuen. Sotien siviiliuhrien aseman parantaminen sai käytyä keskustelua enemmän tilaa loppulausunnossa. Uusien 1990-luvun jälkeisten ja nytkin käynnissä olevien kansainvälisten operaatioiden psyko-traumaattiset vaikutukset sotilaisiin jäivät turhan vähälle huomiolle. Tällä alueella pohjoismaiset rauhanturvaajaliitot tekevät arvokasta yhteistyötä, jota hyödynnetään myös Suomessa.

Varsinaisessa 60-vuotisjuhlakokouksessa palkittiin monivuotisesta arvokkaasta työstä järjestön, sen jäsenjärjestöjen ja jäsenien hyväksi Maailman Veteraanijärjestön kultaisella mitailalla Esko Kosunen ja

Maailman Veteraanijärjestön puheenjohtaja Hamid Ibrahim (Malesia) onnittelee ja kiittää Esko Kosusta hänen monikymmenvuotisesta työstään maailman veteraanien hyväksi luovutettuaan hänelle MVJ:n kultaisen mitalin (keltaisessa nauhassa).

Laine-Maire Kyöstilä ja Juhani Saari hopeisella mitalilla. Laine-Maire Kyöstilä oli estynyt saapumasta paikalle, ja hänelle luovutetaan kultainen mitali myöhemmin.

Finn-Göran Wennström
Kuvat: Juhani Saari

Suomen osanottajat kokouspaikalla yhteiskuvassa. Vasemmalta ylärivissä Klaus Halla sosiaali- ja terveysministeriö, Finn-Göran Wennström Suomen Sotaveteraaniliitto ja Juhani Saari Sotainvalidien Veljesliitto. Alarivissä Kaarina Peltola Rintamanaisten Liitto, Aarno Strömmer Suomen Sotaveteraaniliitto, Esko Kosunen Suomen Sotaveteraaniliitto ja Tom Asplund Suomen Rauhanturvaajaliitto.

Veteraaniperinteen vaalija-kilpi

Veteraaniperinteen vaalija-kilpi luovutettiin Sotamuseolle loka-kuussa. Sen ottivat vastaa Maanpuolustuskorkeakoulun rehtori, kenraalimajuri Vesa Tynkkynen (vas) ja Sotamuseon johtaja Harri Huusko. Luovuttajina olivat Perinneliiton varapuheenjohtaja Matti Niemi (oik) ja toiminnanjohtaja Pertti Suominen.

Ensimmäinen Tammenlehvän Perinneliiton Veteraaniperinteen vaalija-kilpi luovutettiin 21.10. Sotamuseolle.

Ajatus veteraaniperinnettä arvokkaalla ja esimerkillisellä tavalla hoitaville kohteille annettavasta tunnuksesta syntyi, kun Perinneliitto vuosina 2006 ja 2007 teki eräitä arkistoja sekä museota ja perinnetiloja kar-toittavat selvitykset.

Selvitystöiden yhteydessä todettiin, että tällainen tunnus

voisi yhdistää erilaisia perinneyötä tekeviä kohteita yhdeksi kokonaisuudeksi. Samalla se kertoisi kohteissa kävijöille, että veteraanien perinnettä on sinne tallennettu ja että sitä hoidetaan asianmukaisella tavalla. Kyse olisi siis eräänlaisesta perinneyön "auktorisoinnista".

Perinneliiton hallituksen hyväksymien sääntöjen mukaan Veteraaniperinteen vaalija-kilpi voidaan myöntää perinneyötä tekeville yhteisöille

osoituksena sotiemme 1939–1945 veteraaniperinteen vaalimiseksi tehdystä arvokkaasta työstä. Kilven myöntämisellä kannustetaan samalla perinneyön tekijöitä sekä lisätään liiton ja perinneyön tunnettuutta.

Myöntämisen kohteena voi olla museo ja perinnetila, arkisto (arkistolaitos, kunnat, kotiseutu) tai muu perinnettä tallentava ja vaaliva yhteisö.

Veteraaniperinteen vaalija-kilven myöntämisessä otetaan huomioon ennen muuta, että kohde edustaa hyvin veteraaniperinnettä ja sen vaalimista, siellä oleva materiaali on asianmukaisesti säilytettynä ja että kohde on helposti yleisön saavutettavissa.

Järjestyksessä toinen kilpi luovutetaan joulukuussa Kansallisarkistolle. Jatkossa kohteita tulee olemaan myös eri puolilla maakunnissa.

Pertti Suominen
Toiminnanjohtaja
Tammenlehvän Perinneliitto

Taloudellista tukea veteraaneille, heidän puolisoilleen ja leskilleen

Sotavahinkosäätiö, Eileen Starckjohann ja Thelma Starckjohann-Bruun Säätiö, Kaatuneiden Muistosäätiö ja Sotaveteraanien Tuki- ja Perinnesäätiö ovat edelleen merkittäviä tukijoita avustettaessa taloudellisesti veteraaneja, heidän puolisoitaan ja leskiään arkipäivän vaikeuksissa.

Taloudellista tukea voidaan myöntää lääke- ja hoitokulujen omavastuuosuuksiin, apuvälineisiin ja pienimuotoisiin kodin muutostöihin. Avustukset ovat kertaluontoisia ja ne perustuvat hakemukseen, jossa on oltava liitteenä kuitit aiheutuneista kuluista sekä hakijan tulotiedot. Tulorajat ovat 1050 euroa bruttona kuukaudessa. Veteraaneista yli puolet saa ylimääräistä rintamalisää, joka tarkoittaa käytännössä sitä, että eläke jää alle 1 000 euroa kuukaudessa, leskien eläke-

tulot ovat yleensä huomattavasti pienempiä.

Hakemuksissa täytyy olla tarvittavat liitteet:

- Kelan todistus ylimääräisestä rintamalisästä / tai verotodistus
- kuitit aiheutuneista kuluista
- asuntoja koskevissa korjausavustuksissa korjausneuvonjan lausunto.

Hakemuslomakkeita saa omalta sotaveteraanijärjestykseltä, sotaveteraanipiiristä ja sosiaalineuvojilta tai liiton netti-sivulta osoitteesta www.sotaveteraaniliitto.fi (aineistopankki). Sieltä löytyy myös tarkempi ohjeistus.

Anni Grundström

Joulutervehdykset Sotaveteraani-Krigsveteranen -lehden

TASAVALLAN PRESIDENTIN TERVEHDYS

Esitän kaikille SOTAVETERAANI – KRIGSVETERANEN -lehden lukijoille parhaan tervehdykseni sekä toivotan heille perheineen hyvää joulua ja onnellista uutta vuotta 2011.

Tarja Halonen

Tarja Halonen
Tasavallan presidentti

remmin iän tuomiin tarpeisiin. Suotta ei ole sanottu, että suomalainen veteraanihuolto kestää hyvin kansainvälisen vertailun.

Myös ensi vuosi tuo uudistuksia. Veteraanilisä vakiintuu ja kuntoutukseen on tulossa uusi toimintamalli, joka ottaa paremmin huomioon ikääntyneiden veteraanien aseman. Veteraanitalouksienkin toimeentuloa kohentaa maaliskuun alusta voimaan tuleva takuueläke. Pidän arvokkaana sitä, että meillä on toimiva yhteistyö veteraanijärjestöjen ja päättäjien välillä. Valtakunnallinen rintamaveteraanasian neuvottelukunta ja alueelliset yhteistyöfoorumit mahdollistavat hyvän vuoropuhelun.

Arvostan Suomen Sotaveteraaniliiton pitkää ja ansio-kasta työtä veteraanien hyväksi. Jouluna muistamme myös jo poisnukkuneita veteraaneja. Toivotan kaikille Sotaveteraani-lehden lukijoille hyvää joulua, terveyttä ja voimia tulevalle vuodelle.

Juha Rehula
Sosiaali- ja terveysministeri

Valtiohallan tehtävänä on hoitaa veteraanien vanhuudenhoito kunnialla päätökseen. Vaikka kaikkeen ei ole ollut varaa, on sotainvalidien ja veteraanien palveluja ja sosiaaliturvaa voitu kohentaa vuosittain. Pienin askelin suomalaista sotainvalidi- ja veteraanihuoltoa on kehitetty, jotta se vastaa pa-

Kuluvana vuonna olemme kunnioittaneet Talvisodan 70-vuotismuistoa. Olemme myös muistaneet sodan päättymistä 65 vuotta sitten. Muistamisiin on liittynyt syvä kunnioitus ja kiitollisuus Suomen itsenäisyyden puolesta suurimman taakan kantaneille sukupolville. Uhrauksenne ja työ jälleenrakennuksen vaikeina vuosina loivat perustan Suomen menestystarinalle. Maamme on nostettu useissa kansainvälisissä vertailuissa maailman kärkimaiden joukkoon. Voimme olla aidosti ylpeitä näistä saavutuksista.

Sotavuosien tukipilareita olivat velvollisuudentunto ja syvä isänmaallisuus. Myös oikeudenmukaisuus ja yhteisöllisyys on tunnustettu sotien ajan arvoiksi. Tarvitsemme näitä arvoja tänäkin päivänä, kun et-

simme kansakunnan menestystekijöitä.

Suurin osa itsenäisyytemme turvanneista veteraanipolvista on jo siirtynyt keskuudestamme pois. Sotien pitkistä varjosta kertoo, että vielä yli kymmenen vuosikymmenen jälkeen sotainvalidien ja veteraanien erityiseen huoltoon osoitetaan valtion budjetissa yli 370 miljoonaa euroa. Myös alkava vuosi sisältää joitain kohennuksia veteraanien sosiaaliturvaan. Valtiohallan tehtävänä on huolehtia, että sotainvalidi- ja veteraanietuuksiin oikeutetut ryhmät saavat palvelut niin kauan kuin hoivan tarve jatkuu.

Olkoot saavutuksenne pohjana työlle ja päätöksille, joilla turvataan suomalaisen yhteiskunnan vahvuudet kauas tulevaisuuteen. Muistamme jouluna myös jo poisnukkuneita.

Toivotan veteraaneille, omaisillenne ja kaikille tämän lehden lukijoille rauhaisaa joulua, terveyttä ja voimia tulevalle vuodelle.

Mari Kiviniemi
pääministeri

Lähestyvä joulukolme viikkoa sitä ennen vietetty itsenäisyyspäivä muistuttavat meitä suomalaisia meidän arvokkaista asioista. Itsenäisyyspäivä palauttaa usein mieleen ne Suomen historian vaikeat vaiheet, jolloin itsenäisyyttä on ollut pakko puolustaa sodassa. Joulukolme taas saattaa tuoda monen sotaveteraanin ja heidän läheistensä ajatuksiin sodan ajan joulut ja varsinkin ne, jotka sotilas, lähiomainen, on viettänyt rintamalla.

Näiden vakavien sävyjen ohessa on kuitenkin hyvä tiedostaa, että kumpaankin juhlaan sisältyy pohjimmiltaan myönteinen ja iloinen sa-

noma. Voimme olla iloisia siitä, että kaikkina näinä vuosikymmeninä olemme saaneet viettää joulua itsenäisessä, vapaas-

sa maassa. Siitä kuuluu teille veteraanisukupolven miehille ja naisille meidän nuorempien kunnioittava kiitos.

Joulukolme on hiljentymisen ja kiitollisuuden aikaa. On hyvä katsoa taaksepäin kulunutta vuotta ja kerrata mielessään sen tapahtumia. Toivottavasti ne ovat teidän kohdaltanne valtaosin myönteisiä. Puolustusvoimien puolesta toivotan teille rauhallista, iloista joulua ja terveyttä tulevalle vuodelle.

Ari Puheloinen

Puolustusvoimain komentaja
Kenraali Ari Puheloinen

Joulun evankeliumi kertoo miten suuri enkelien joukko julistaa vastasyntyneen Kristus-lapsen ympärillä ”Jumalan on kunnia korkeuksissa, maan päällä rauha ihmisillä, joita hän rakastaa” (Luuk. 2:14).

Kristuksen syntymäjuhla on Jumalan ja ihmisen välisen rauhan ja rakkauden juhla. Kristuksen syntyminen maailmaan on Jumalan käsittämättömän suuren rakkauden osoitus ihmisiä kohtaan. Sen kautta avautuu uusi sovinnon tie Jumalan ja ihmisen välille.

Kristus kutsuu meitä rauhan ja sovinnon tekijöiksi. Esi-kuvinamme rauhan työssä ovat myös sotiemme veteraanit, jotka tekivät suuria uhrauksia

rauhan ja itsenäisyyden puolesta.

Rauhantyö edellyttää meiltä katumusta, erimielisyyksien sopimista ja anteeksiantamus-

ta. Sovinnon työ alkaa omasta elämästämme: sopimalla riitamme lähimmäistemme kanssa valmistamme itsemme ottamaan vastaan rauhan ja elämämme ruhtinaan, Kristuksen.

Olkoon sovinto ja rauha lahjamme lähimmäisillemme tänä jouluna.

Kristuksen syntymäjuhlaa siunaten

Karjalainen

Karjalan ja koko Suomen
arkkipiispa

lukijoille

Kuluneena vuonna Suomea ovat kohdanneet monet haasteet. Kansainvälinen taloustaantuma ei ole vielä hellittänyt otettaan ja elämme edelleen epävarmoja aikoja. Kreikan ja Irlannin vakavat talousongelmat heijastuvat maahamme. Itsenäisyyspäivämme alusviikolla eduskunta joutui päättämään jo toisen kerran tänä vuonna euroalueelle tulevasta lainoitustuesta.

Kriisitalanteissa me suomalaiset olemme aina osoittaneet kylmähermoisuuden ja maltin lisäksi vastuunkantoa. Nyt tuota tahtoa kantaa vastuuta tarvitaan jälleen. Vastuun

tunteen vastapainona on usko suomalaiseen järjestelmään – ajatukseen siitä, että kun kantaa oman vastuunsa niin voi luottaa siihen, että tulee oikein kohdelluksi, tuntee itsensä osalliseksi niin taakan kantamisessa kuin hyvän saavuttamisessa.

Vuosittain kokoonnumme muistamaan sitä vastuunkantoa, jota kansamme osoitti seitsemänkymmentäyksi vuotta sitten. Talvisodan ihmeeseen tarvittiin syvintä osaa suomalaisuutta; uhrimieltä, sisua, uskoa itseensä, uskoa isänmaahan ja ennen kaikkea uskoa tulevaisuuteen.

Vastuun vastapainona on

aina luottamus. Yhteiskunnan onkin lunastettava luottamus jokaiselta sukupolvelta. Suomi on vertailuissa ja tutkimuksissa todettu maailman parhaaksi maaksi. Edelliset sukupolvet ovat rakentaneet meille ja lapsillemme hyvän maan asua. Sotien jälkeen suomalainen yhteiskunta rakennettiin hyvinvointivaltioksi, joka turvaa kansalaisten perusoikeudet. Kukin sukupolvi saa vuorollaan tämän arvokkaan perinnön hoidettavakseen, mutta tärkeintä on, että oikeus hyvinvointiin säilytetään myös tuleville sukupolville, lapsillemme ja lapsenlapsillemme.

Sotiemme veteraanien rivit

harvenevat ja toisaalta vaativaa hoivaa ja hoitoa tarvitsevia on yhä enemmän. Niin veteraaneilla kuin muutenkin vanhusväestöllä on oikeus hyvään hoitoon. Te olette oman osanne tehneet, nyt on nuorempien sukupolvien vuoro taata teille parhaat mahdolliset palvelut. Kiitollisuutemme veteraaneja kohtaan ei sammunut, vaikka veteraanien joukko harveneekin.

Toivotan Teille kaikille, kunnioitetut veteraanit sekä muut tämän lehden lukijat, rauhaa joulunaikaa sekä oikein hyvää tulevaa vuotta 2011.

Sauli Niinistö
eduskunnan puhemies

”...niin saatte vähän levähtää.”

Saapuessaan majapaikan luo Joosefin ja Marian on täytynyt olla väsyneitä. Matka oli ollut pitkä. Se tuntui ruumiissa ja mielessä. Ehkä he eivät jaksaneet ajatella kuin sitä hetkeä ja sitä iltaa: miten löytää suoja yöksi, päästä pitkäksseen ja nostaa jalat ylös. Yksinkertaisia, tavallisia asioita, sitä mikä oli välttämätöntä siihen hätään.

Majapaikka oli jo täynnä. Maria ja Joosef eivät olleet ainoat matkalaiset, jotka tarvitsivat lepoa. Eivät silloin, eivät-
*
kä nyt.

Ajattelen niitä, jotka kulkevat jouluunsa liian työn, suorituksen ja kohtuuttomien odotusten painon alla. On pitänyt olla vahva, aktiivinen, pystyvä ja sosiaalinen, jotta täyttäisi sen paikan, jonka kovan talouden

ote ihmiselle asettaa. Eikä kokenaan voi olla varma, riittävätkö omat suoritukset turvaamaan työpaikan.

Voi olla, että sisällä on arka odotus, että jouluihin ei olisi suoritus muiden joukossa. Voisi olla vain hetken, voisi olla epävarma, hiljainen ja tyhjä, sen verran repaleinen kuin on. Ei kukaan jaksakaan aina olla vahva, ehjä ja pystyvä.

Ajattelen niitä, joitten matka jouluun kulkee köyhyyden ja puutteen läpi. Mielessä pelko lasten häpeästä, kun joulun jälkeen puhutaan lahjoista kaverien kanssa. Sisällä harmaa masennus, itsetunnon mureneminen ja voimaton alakulo.

Jospa olisi sellainen jouluihin, jossa riittäisi mitä on. Voisi hetkeksi unohtaa laskut, sosiaalitoimiston ja nöyryyttävät yritykset löytää työtä. Tuntisi olevansa ihminen niin kuin ihmiset ovat,

arvostettu ja tarpeellinen.

Ajattelen niitä, joilla jotain on särkynyt tärkeimpien ihmisten kanssa. Päiviin on kertynyt pelkoa, ahdistusta ja katkeruutta. Sisällä on toive, jospa jouluna olisi vähän paremmin, hetki vain ehjää ja tavallista.

Tuhansilla tavoilla ihmiselle kertyy väsymyksen kuormaa, yhä enemmän myös nimeämätöntä ja tunnistamatonta. Elämässä mukana pysyminen vain vie voimia. Lepoa ihmisen tarvitsee, koska ilman lepoa ei jaksakaan.

Sitäkin varten jouluihin on. Matkalla kertyneen painon laskemista varten. Armahdetuksi tulemistakin varten kaikesta siitä, minkä alta armahdusta tarvitsee.
*
Maria ja Joosef eivät päässeet majataloon sisään. Heidän edestään suljettiin ovi.

Niinkin käy. Levon ja rauhan odotukset eivät toteudu. Riidat kärjistyvät, väsymys purkautuu. Ei osaakaan hellittää, paineet ovat liian suuret. Joulun ilo tuntuu olevan muita varten. Jää kuin suljettujen ovien taakse ja juhlan ulkopuolelle.

Marian ja Joosefin oli tyydyttävä siihen mitä löytyi. Ei se paljon ollut, vähäinen eläinten suoja. Ja siinä alkoi synnytyksen, vaikkei loppuun väsyneenä olisi jaksanut.

Siihen, majatalon rauhan ja levon ulkopuolelle Kristus syntyi. Sellaisen elämän keskelle Kristus tuli, ja tulee.

Paljon myöhemmin, kun hänen oppilaansa olivat puolestaan väsyneitä, hän pyysi näitä kanssaan sivummalle, ”että saatte levätä vähän”. Niin sanoo maailmaan syntynyt Vapahtaja työstä ja elämän kuormista uupuneille.

Toivon ja rukouksen, että Vapahtajan syntymäjuhla voi antaa kullekin sellaisen levon kuin hän elämässään juuri nyt tarvitsee. Että juhla on pakottamatta ja pinnistelemättä ilon juhla.

Kari Mäkinen
arkkipiispa

12 Sotaveteraanien laulujuhla nyt DVD:llä!

Koe hieno hetki uudelleen! Sotaveteraanien 10. laulujuhla Helsingin jäähallissa taltioitiin ja se on nyt myynnissä dvd-levynä. Laulujuhlaa vietettiin talvisodan hengessä. Laulamassa oli 700 laulajaa 34 kuorosta. Dvd:llä on mukana mm: Sillanpään marssilaulu, Finlandia-hymni, Veteraanin iltahuuto ja Kodin vartijat.

Hinta 25 euroa

43 Sama kaiku on askelten -CD

Kymmenen sotaveteraani-kuoron ja Haminassa sotaveteraanien konsertissa taltioituista äänitteistä on koottu 38 laulua sisältävä tupla-CD.

Odotettu uusi painos

Hinta 20 euroa

35 Sotaveteraanikalenteri

Tärkeä tietopaketti jokaiseen kotiin.

Muovikantisena sininen.

Hinta 6 euroa

Nahkakantisena sinisenmusta.

Hinta 12 euroa

Tilaukset Suomen Sotaveteraaniliitosta puh. 09 6126 2014,

os: PL 600, 00521 Helsinki tai helena.hornborg@sotaveteraaniliitto.fi

Onnittelemme

Paavo Erkkilä 100 vuotta

Sieviläinen sotaveteraani ja sotainvalidi Paavo Johannes Erkkilä täyttää 100 vuotta 25.12. Kaksitoistalapsisen perheen toiseksi vanhin poika sai tottua jo nuorena kovaan työhön. Jo 12-vuotiaana Paavo joutui lähtemään metsätöihin Eskolan metsäradalle, missä vierähtikin 10 vuotta. Kova työ ja hyvät harrastukset, metsästys ja

kalastus lienevätkin pitkän iän salaisuus.

Sotatoimet veivät myös nuoren miehen rintamalle 3,5 vuoden ajaksi. Taistelutoimiin hän osallistui Viipurinlahdella ja Säkkiärvellä. Kahden veljen kaaduttua Paavo sai siirron ammusvarastolle. Sodasta palattuaan Paavo hankki oman tilan Sievin Kiiskilän kylältä. Vaimo Anna löytyi Inkeroisista, heille syntyi kolme poikaa ja kaksi tyttöä.

Maanviljelijänä elämäntyönsä tehnyt vanhus asuu vaimonsa kuoltua kahdestaan Turekoiransa kanssa. Kalareissuille vuoden 2008 teräsvaariksi nimetty veteraani osallistui veljensä ja lastensa kanssa viime kesänäkin.

Heikki Lahti

Kuva: Johanna Hietala

Toivo Hartikainen 70 vuotta

Kymenlaakson Sotaveteraanipiirin toiminnanjohtaja Toivo Hartikainen täyttää 70 vuotta 1.2.2011 Kaavilla syntynyt Hartikainen suoritti varusmiespalveluksensa Karjalan Tykistörykmentissä Lappeenrannassa ja jäi sen jälkeen vakinaiseen palvelukseen 1964. Vekaranjärvelle siirtyneen tykistörykmentin komentotoimiston päällikkö ylennettiin kapteeniksi 1987. Hartikainen jäi eläkkeelle 1988. Jo virassa ollessaan hän hoiti lukuisia johtavia luottamustoimia Päälystöliitossa ja liikuntajärjestöissä. Pystyvällä miehellä oli kysyntää, koska hänen järjestelykykynsä ja työtehonsa olivat ehtymättömät.

Kun Kymenlaakson Sotaveteraanipiirin toiminnanjohtaja kuoli yllättäen 1995, useilta tahoilta suositeltiin kääntymistä Topi Hartikaisen puoleen. Toi-

von 15 vuoden työ toiminnanjohtajana on ollut tuloksellinen. Hän on ominut tunnuslauseemme ”Veteraaneja ei jätetä” sataprosenttisesti. Vuonna 1998 Toivosta tuli Kouvolan Sotaveteraanit ry:n hallituksen jäsen ja taloudenhoitaja. Vuodesta 2003 hän on ollut yhdistyksen toiminnanjohtaja. Myös Sotaveteraaniliitto on arvostanut Hartikaisen työtä. Hän on toiminut liiton hengellisen toimikunnan sekä liikunta- ja kisatoimikunnan jäsenenä.

Ansioistaan Hartikainen on palkittu lukuisin kunniamerkein. Niistä arvokkaimmat ovat VR 4 miekkojen kera (ra.), sotilasansiomitali, Suomen liikuntakulttuurin ja urheilun am. kultaristein, Reserviläisliiton erikoisluokan am. ja Sotaveteraanien ansioristi.

Toivon tuntevana työtoverina ja järjestömiehenä voin sanoa, että Topia järjestelykykyisempää miestä en ole tavannut.

Kirkollisvaaleissa marraskuussa kirkkovaltuustoon ja seurakuntaneuvostoon valitulla Hartikaisella on vastaanotto 1. 2. klo 14-18 Kouvolan seurakuntakeskuksen Maria-salissa. Lahjojen sijasta Toivo haluaa muistettavan Kouvolan Sotaveteraanikuoroa tilin 107230-1092555 välityksellä.

Erkki Vitikainen

Boris Mensala 100 vuotta

Luovutetussa Karjalassa Suojärvellä syntynyt Boris Mensala täytti 100 vuotta 10.12. Jyväskylässä. Virkeä Boris asuu ainoan poikansa kanssa rakentamansa omakotitalon yläkerrossa. Liikkuminen tapahtuu osin ilman kävelykeppiä, osin rollaattoriin tukien.

Asevelvollisten kutsunnoissa hän oli 7.10.1929 Karjalan kutsuntapiirissä ja astui palvelukseen 16.9.1931. Vuonna 1938 hän oli 25 vrk kertausharjoituksissa, joista hänet kotiutettiin lääkintäaliupseerin koulutuksen saaneena. Seuraavan kerran isänmaa tarvitsi häntä, kuten muitakin ikäluokkanensa miehiä, syksyllä 1939, ku-

ten sotilaspassin lukee ”osallistunut YKH:n ajalla 7.10.1939 – 31.7.1940 ja lomautettu toistaiseksi Päämajan käskyn nojalla”. Talvisodan Boris taisteli Jalkaväkirykmentti 35 riveissä

Tolvajärvellä. Jatkosotaan tuli käsky 27.6.1941 alkaen.

Työura aukesi sotien jälkeen Schaumanin Jyväskylän talotehtailta, eläkkeelle hän jäi 1970. Eläkevuosinaan hän liittyi jäseneksi Jyväskylän Sotaveteraanit ry:n vuonna 1982 ja on iältään toiseksi vanhin yhdistyksen jäsen. Borikselle myönnettyt kunniamerkit ovat: Vapauden mitalin 1. ja 2. luokka, Talvi- ja jatkosodan muistomitalit, Tolvajärven risti ja Sotaveteraaniliiton mitali. Syntymäpäivänään hänelle myönnettiin Sotaveteraaniliiton kultainen ansiomerkki.

Kuva ja teksti: Kari Korhonen

Kyllicki Kirkkala 100 vuotta

Peräseinäjokelainen sotalleski Kyllicki Kirkkala täytti joulukuun 11. päivänä 100 vuotta.

Kyllicki Kirkkala on syntynyt Jalasjärvellä. Vuonna 1931 hän muutti Peräseinäjoelle, jossa toimi pankkivirkailijana yhteensä 40 vuoden ajan.

”Lottatoiminta oli Peräseinäjoella hyvin vilkasta. Osallistuimme kansliatöihin, muonitukseen ja ilmavalvontaan”, Kyllicki Kirkkala kertoo. Kotiapulainen mahdollisti niin ansiotyössä käynnin kuin lottatoimintaan osallistumisenkin. Kyllicki Kirkkala on Kaatu-

neitten Omaisten Peräseinäjoen osaston ja Peräseinäjoen Sotaveteraanien aktiivinen jäsen.

”Sotaveteraaneja arvostetaan nykyisin hyvin ja se on erittäin tärkeä asia”, Kyllicki Kirkkala painottaa. Lukeminen on aina kuulunut hänen harrastuksiinsa. Näön heikkenemisen takia hän nykyisin kuuntelee äänikirjoja. Kyllicki Kirkkala kertoo, että tyttärensä lisäksi hänen lähimaisiinsa kuuluu viisi lapsenlasta perheineen.

Maila Mäki-Mantila

Birger Fält 85 vuotta

Keski-Suomen Sotaveteraanipiirin puheenjohtaja Birger Fält syntyi peräseinäjokelaisen pienviljelijäperheen esikoisena 6.11.1925. Birger ja hänen kolme nuorempaa veljeään osallistuvat vanhempiensa apuna talon töihin jo pienestä pitäen.

Ensimmäisen kosketuksen sotaan hän sai 15-vuotia-

na Talvisodan pommituksessa Seinäjoella tammi-helmikuussa 1940. Kutsunnoissa 1943 hänet määrättiin Jalkaväenkoulutuskeskus 12. Rissalaan koulutettavaksi jalkaväen tehtäviin.

Lähipiirin tunteman ”uima- maisterin tutkinnon” hän suoritti 7.7.1944 uimalla Äyräpäästä Vasikkasaareen viimeisten vangiksi joutumattomien joukossa. Osallistuessaan vuonna 2008 Keski-Suomen Sotaveteraanipiirin veteraaniperinematkalle hän osoitti vielä Äyräpäässä kiven, jonka suojasta tuo tutkinnon suorittaminen alkoi.

Birger Fält on tietääkseni vanhin vielä aktiivisesti toimiva Suomen toiseksi vanhimman Sotaveteraaniyhdistyksen, Jyväskylän Sotaveteraanien jäsen. Hän liittyi yhdistyksen

edeltäjän Jyväskylän Seudun Rintamamiesten Asuntoyhdistyksen jäseneksi 1958. Alkuvuosien rakennustoimintaan osallistuminen jatkui aktiivisena rivijäsenenä 2000 alkuun saakka, jolloin hänet valittiin Jyväskylän Sotaveteraanien hallitukseen, siihen hän kuului edelleen. Keski-Suomen Sotaveteraanipiirin hallitukseen hänet valittiin 2004 ja sotaveteraanipiirin puheenjohtajaksi 2008. Järjestöansioistaan Birger Fältille myönnettiin Sotaveteraanien kultainen ansioristi 2010.

Keski-Suomen Sotaveteraanipiiri ja sen 30 jäsenyhdistystä onnittelee rehtiä ”pohjalaasta” puheenjohtajaansa merkkipäivänä.

Timo Hakala

”Kohta poissa on veljet!”

Tämän kirjoittaja kuuluu sotaveteraaneista nuorimpiin. Lukio oli keskeytettävä ja vasta sodan jälkeen valmistuin ylioppilaaksi. Viime kesänä oli sen ylioppilasluokan kokous. Kävi selville, että 34 noin 20 vuoden ikäistä nuorukaista ja neitosta meitä aikanaan, yli 60 vuotta sitten oli, mutta nyt meitä on jäljellä enää seitsemän. Siis kolme neljäsosaa ”on nukkunut pois” ja yksi neljännes on jäljellä.

Vastaavaa tietoa on saatu viime aikoina jäljellä olevista veteraaneista. Rintamatunnuksen saaneita on viimeisten tietojen mukaan koko maassa enää hiukan yli 50 000. Tässä ovat mukana myös naiset ja esim. sotainvalidit. Tiedämme hyvin, mikä on tulevaisuus. Tätä tarkoittaa myös tämän kirjoituksen otsikko.

Monelle meistä herää tämän toisiasian edessä kysymys: Miksi olen vielä jäljellä? Suomalaisen naisen keskimääräinen elinikä kuuluu olevan noin 80 vuoden tienoilla, mutta miesten muutamia vuosia vähemmän. Elossa oleva nuorimpiin kuuluva veteraanikin on jo kymmenisen vuotta sitten sivuuttanut miesten keskimääräisen eliniän.

Muistan muutaman tilanteen vuosien takaa, jolloin olin todellisessa hengenvaarassa. Kerrankin oli kaikki suorastaan hiuskarvan varassa. Mutta miksi säilyttiin hengissä? Sattumasta tai ”hyvästä tuurista” puhuminen on pintapuolista puhetta vakavimmista mahdollisista asioista. Usko Jumalaan merkitsee sitä, että salattu Jumala toimii. Hän tekee työtään kansojen vaiheissa, mutta johdattaa myös yksityisen ihmisen elämää. On aina löydettävissä yksi selitys keskimääräistä pidempään elinikään. Jokainen ihminen syntyy kerran tähän maailmaan joitakin tehtäviä varten Jumalan suuressa kokonaistaloudessa. Hänelle suodaan tietyt mahdollisuudet, mm. terveyttä sen verran, että tehtävät tulevat suoritetuiksi. Kun työ on tehty, tulee kutsu ”viimeiseen iltahuutoon”, kuten sanonta kuuluu. Ihminen ei tiedä, mitä tulevaisuudessa tapahtuu, eikä sitäkään, miten se tapahtuu (Saarn. 8:7). Joskus tämä riittää, mutta mi-

ten on esim. sen veteraaniveljen tai -sisaren laita, joka joutuu virumaan pitkät ajat sairasvuoteella täysin toisten autettavana. Mitä varten hänen elämänsä jatkuu ja jatkuu?

Ei ole mitään muuta ratkaisua olemassa kuin se, että mitä enemmän elämän päättymiseen liittyviä asioita ajattelemme, sitä suurempien mysteereiden eteen me joudumme. Opimme korkeintaan sen, että me olemme vain ihmisiä. Olla ihminen on nähdä vajavaisuutensa, syntisyytensä ja se, että pitkän elämäkokemuksen saanutkin on vain ihmettelevä olento.

Mutta jos tunnemme itsemme pieneksi ja voimattomaksi tuntemattoman tulevaisuuden edessä, saisi Jumala tulla meille entistä suuremmaksi. Hänen siunauksensa, varjeluksensa ja johdatuksensa alaisina me vartuimme aikuisiksi. Me olimme sodassa ja teimme siellä, mitä käskettiin. Me elimme hammasta purren jälleenrakentamisen ja sotakorvauksien vuodet. Perhe perustettiin, lapset varttuivat ja löysivät kukin oman alansa. Saimme lastenlapsia ja monet neljännessä polven edustajiakin. Tuntemme olevamme kuin vanhoja puita nuoremman metsän keskellä. Elämä on ollut työtä ja vaivaa, mutta ehkä aavistamme: Jumala on kuitenkin ohjannut ja johtanut tätä kokonaisuutta. Isänmaamme asema itsenäisenä valtakuntana on tuskin koskaan ollut inhimillisesti katsoen niin vahva ja turvallinen kuin mitä se nyt on. Olemme saaneet olla paljossa mukana.

Kuitenkin tämän kirjoituksen kotsikko on edessä jokaisella – ilmeisesti ainakin muutaman vuoden päässä. ”Kaikkien meidän on kerran käytävä Jumalan tuomioistuimen eteen, että kukin saisi sen mukaan, mitä ruumissaan on tehnyt joko hyvää taikka pahaa” (2. Kor. 5:10).

Kohta poissa olemme kaikki! Ainoa turvamme ja toivomme tässä on vain Jumalan armo Jeesuksessa Kristuksessa.

Erkki Kaikkonen

Hengellisen toiminnan virikepäivä Oulussa

Virikepäivään osallistui veteraanityössä toimivien pappien rinnalla neljän suurimman veteraanijärjestön edustajia eri puolilta Pohjois-Pohjanmaata.

Veteraanien hengellisen toiminnan asiat olivat esillä neuvonpidossa, jonka Pohjois-Pohjanmaan Sotaveteraanipiiri järjesti 15. lokakuuta Oulun keskustan seurakuntatalossa. Hengellisen työn virikepäivään osallistui neljän veteraanijärjestön edustajien rinnalla joukko veteraanityössä toimivia pappeja, kaikkiaan noin 40 henkilöä eri puolilta maakuntaa.

Suomi on saanut jo 65 vuotta elää rauhahan aikaa, mutta ensimmäisistä sodanjälkeisistä vuosista meillä veteraaneilla on yhä katteria muistoja, totesi rovasti **Jaakko Granlund** alustuksessaan. Vaikenemisen aika lopulta onneksi muuttui, veteraanit rohkenivat ryhtyä kokoon-tumaan ja perustamaan omia järjestöjään. Virinnyt veteraanitoiminta tuotti hyviä tuloksia ja työtä on tarpeen yhä jatkaa. Alusta alkaen siihen on kulunut myös hengellinen toiminta, jolle perustaa loivat jo sotilaspapit rintamalla. Suuri joukko kansankirkkojemme pappeja oli miesten rinnalla rintamalla, osa heistä myös ase kädessä. Sodissamme kaatui 35 sotilaspappia.

Rintamaveteraaniliiton hengellisen työn keskeisenä vastuuhenkilönä toimiva Granlund kiitteli veljes- ja sisarjärjestöjen hyvää yhteistyötä veteraanien kirkkopäivien ja hengellisten tilaisuuksien järjestämisessä sekä seurakuntien tuesta siinä.

Viimeksi tänä syksynä järjestettiin yhteinen kirkkopäivä Pohjois-Pohjanmaan pohjoisten jokialueiden veteraaneille Pudasjärvellä neljän veteraanijärjestön yhteisvoimin, puolustusvoimien sekä paikallisen seurakunnan ja kaupungin tukemana. Tapahtumaan myönteisistä kokemuksista kertoi pääsihteerinä toiminut **Paavo Kurttila**.

Syyskuussa 2011 kirkkopäivään kokoonnutaan Ouluun. Jumalanpalvelus ja päiväjuhla pidetään tuomiokirkossa, ruokailu on ammattiopiston tiloissa. Virikepäivän osanottajat olivat yhtä mieltä siitä, että myös Oulun kirkkopäivän jälkeen näitä tilaisuuksia halutaan järjestää edelleenkin, ehkä jatkossakin juuri Oulun seudulla.

Pohjois-Pohjanmaan eteläisten jokilaaksojen veteraaneja kutsutaan ensi elo-

kuussa Haapavedelle kristillis-isänmaalliseen kesäjuhlaansa, jolla on alueella jo kymmenvuotiset perinteet. Lisäksi joissakin seurakunnissa järjestetään veteraanien kirkkopyhiä paikallisesti, myös naapuriseurakuntien kanssa yhteistapahtumina, kuten Muhoksen, Utajärven ja Vaalan seurakunnissa on ollut jo pitkään perinteenä.

Virikepäivän aiheisiin kuului myös kirkkokyydityksiin ja juhlaikuljetuksiin sekä ”viimeiseen iltahuutoon”, veteraanien hautaustilaisuuksiin liittyvät käytännön kysymykset. Keskustelua alustanut Pudasjärven sotaveteraanien puheenjohtaja **Paavo Pikkuaho** tähdensi omaisten tahdon kunnioittamista ja hienotunteisuutta veteraanijärjestöjen edustajien osallistuessa veteraanin siunaustilaisuuteen. Omaiset saattavat joskus olla vainajansa sotakokemuksista hämmästyttävän tietämättömiä ja ovat hyvin kiitollisia saadessaan kuulla niistä. Veteraaniväen mukanaolon hautajaisissa havuseppeleineen, kunniamerkkeineen ja Iltahuuto -lauluineen omaiset kokevat lähes poikkeuksetta erittäin arvokkaana asiana.

Varjeluksesta Suomen apuna sodassa puhui rovasti **Kaarlo Hirvilammi**. Virikepäivässä kuultiin myös tuomiorovasti **Matti Pikkaraisen** ja rovasti **Simo Kaapolan** hartauspuheet. Alustuspuheenvuoroja pitivät **Matti Kinnunen** Kuivaniemeltä, **Pertti Marttinen** Muhoksesta ja **Unto Suomalaisen** Raahesta. Puheenjohtajina toimivat sotaveteraanipiirin puheenjohtaja **Aarno Strömmer** ja varapuheenjohtaja Paavo Pikkuaho.

Pekka Koivisto

Kunniamerkkejä itsenäisyyspäivänä

Tasavallan presidentti myönsi itsenäisyyspäivänä kunniamerkkejä. Vapaudenristin ritarikunnan kunniamerkki myönnettiin 16 henkilölle. Suomen Leijonan ja Suomen Valkosen Ruusun Ritarikunnan kunniamerkki myönnettiin 4 224 henkilölle.

Julkaisemme kaikki Vapaudenristin Ritarikunnan kunniamerkin saaneet sekä Sotaveteraaniliiton ehdo-
tuksesta Suomen Leijonan ja Suomen Valkoisen Ruusun Ritarikunnan kunniamerkin saaneiden tiedot.

Vapaudenristin Ritarikunnan kunniamerkit

1. luokan Vapaudenristi rintatähtineen

Hallberg Pekka Ilmari, korkeimman hallinto-oikeuden presidentti, Helsinki

1. luokan Vapaudenristi

Heinäluoma Eero Olavi, kansanedustaja, Helsinki
Kalela Jaakko Kaarlo Antero, suurlähettiläs, Helsinki
Korkeaaja Juha Sakari, kansanedustaja, Kokemäki
Nepponen Olli Erik, kansanedustaja, Mikkeli
Nieminen Tauno Juhani, eversti, Lappeenranta
Ranta Meri Helena, professori, Helsinki
Rauramo Jaakko Kaarlo Mauno, vuorineuvos, Espoo

2. luokan Vapaudenristi

Timonen Heikki Antti Tapio, kauppaneuvos, Helsinki

3. luokan Vapaudenristi

Rautalahti Yrjö-Pekka, diplomi-insinööri, Kauniainen
Ruusukallio Pekka Ensio, toimittaja, Tampere
Tuhkanen Seppo Tapio, maanviljelijä, Paltamo
Vilponiemi Väinö Antero, puheenjohtaja, Pori

4. luokan Vapaudenristi

Koskimies Markus Tapio, tutkija, Helsinki
Myllyniemi Silja Sylvia, kunniamerkkipalvelun hoitaja, Helsinki
Saarenheimo Kaija Johanna, sotilaskotisisar, Kuopio

Suomen Valkoisen Ruusun ja Suomen Leijonan Ritarikunnan kunniamerkit

SVR R1

Koppinen Yrjö Ilmari, apulaisprofessori, Salo
Lahtela Seppo Tapio, puheenjohtaja, Hamina

SVR R

Luostarinen Eino Julius, rehtori, Espoo
Rautasuo Toivo Tapani, director musices, Mäntsälä

SL R

Heino Kauko Olavi, sähköteknikko, Jyväskylä
Korpimies Pentti Sakari, ekonomi, Lahti
Outila Juhani Aarne Matti, toimiupseeri, Posio

SL Ar

Hulkkonen Lauri Paavali, sotilasmestari
Jalander Paavo Juho Fredrik, lehtori, Toholampi
Koskimäki Anja Selma Kaarina, opettaja, Jyväskylä
Kujala Esko Kustaa, toiminnanjohtaja, Nivala
Lahti Heikki Juhani, maanviljelijä, Sievi
Lyyra Asta Marjatta, talouspäällikkö, Rautalampi
Naskali Matti, pankinjohtaja, Ulvila
Simpkala Keijo Simo Oskari, toimitusjohtaja, Seinäjoki
Stén Robert Artur Pertti, toimitusjohtaja, Tuusula
Väisänen Teuvo Kaarle, opettaja, Ristijärvi

SVR Ar

Grönlund Ensio Ilmari, lihakauppamestari, Nakkila

SVRM1 kr

Aarnikoivu Anneli Tuulikki, lehtori, Helsinki
Damén Kurt Alfred, viceordförande, Vasa
Herrala Lea Marjatta, luokanopettaja, Ylivieska
Hooli Pentti Ilmari, tilanhoitaja, Nakkila

Juntunen Elsa Annikki, suntio, Suomussalmi
Martikkala Saima Vieno Irene, emäntä, Seinäjoki
Pesonen Leena Kaarina, sosiaaliasiamies, Lappeenranta
Päivinen Juho Kalervo, yrittäjä, Kitee
Rautalin Tuire Marjatta, palkanlaskija, Nokia
Rättyä Suoma, emäntä, Ylivieska

SVRM1

Ahonen Signe, kotiäiti, Jyväskylä
Ahponen Lauri, metsuri, Ilomantsi
Andersson Reino Julius, jordbrukare, Sibbo
Aura Hanna, emäntä, Raahe
Byman Paul Albert Viking, arbetsledare, Sibbo
Forssell Erkki, pakkaamon esimies, Hamina
Heikkilä Heikki, maanviljelijä, Ranua
Hiltunen Heikki Kalevi, maanviljelijä, Ilomantsi
Hirvonen Väinö, maanviljelijä, Viitasaari
Huovila Erkki, maanviljelijä, Kouvola
Iso-Metsälä Leo Mikael, maanviljelijä, Kouvola
Jylhä Terttu, myyjä, Jyväskylä
Karvonen Vilho Ilmari, huoltomies, Muhos
Kauppinen Aarne, maanviljelijä, Viitasaari
Keskinen Aulis, myymälänhoitaja, Kouvola
Keskinen Eemil Ilmari, hinnoittaja, Raahe
Keskitalo Laura Elli, keittiöapulainen, Siikajoki
Kirssi Annikki, emäntä, Kouvola
Kohtala Esko, ajomestari, Seinäjoki
Koivukangas Toivo, maanviljelijä, Ranua
Kokkonen Kauko Paul Ludvig, maanviljelijä, Juuka
Koljonen Martti, maanviljelijä, Viitasaari
Kotavuopio Fritjof Aarne Vilhelm, työmies, Enontekiö
Kukkola Kauko, maanviljelijä, Kouvola
Kytömäki Veikko Osvald, maanviljelijä, Kouvola
Laakso Brita Maria, kansakoulunopettaja, Vantaa
Laatikainen Antti Eevert, maanviljelijä, Ilomantsi
Laitinen Aarne, kauppias, Viitasaari
Lankinen Kerttu, laborantti, Hamina
Leino Martti Yrjö Hermannin, maanviljelijä, Pöytyä
Lempinen Oiva Mikael, työnjohtaja, Kotka
Lindqvist Karl Erik August, jordbrukare, Sibbo
Lipponen Allan, liikkeenharjoittaja, Viitasaari
Luukkonen Åke Ensio, linja-autonkuljettaja, Mikkeli
Muuronen Tauno, puutarhuri, Kouvola
Mäki Aarne Samuel, myyjä, Seinäjoki
Mämmi Vilho Fredrik, työnjohtaja, Muhos

Niemi Pekka, maanviljelijä, Ranua
Oinas Aino Elisabeth, liikkeenharjoittaja, Rovaniemi
Paananen Paavo, autonkuljettaja, Viitasaari
Pajukoski Lauri Gabriel, maanviljelijä, Nivala
Palviainen Vasili, maanviljelijä, Ilomantsi
Peltola Kalervo Johannes, liikkeenharjoittaja, Pöytyä
Peltonen Helmi Sofia, emäntä, Kalajoki
Penttinen Eila, sotaveteraanisisar, Ilomantsi
Petäjäjärvi Anna Kaisa, emäntä, Ranua
Peura Oili Orvokki, toimistovirkailija, Raahe
Pietola Aaro Yrjö, maanviljelijä, Siikajoki
Pihlainen Toivo, maanviljelijä, Laukaa
Piitulainen Eino, maanviljelijä, Ilomantsi
Pitkäjärvi Toivo, maanviljelijä, Jyväskylä
Puhakka Erkki, maanviljelijä, Hamina
Pulkkinen Aarne Ilmari, maanviljelijä, Kuhmo
Putansuu Samuli August, maanviljelijä, Siikajoki
Raivo Pentti Aleks, hitsaaja, Laitila
Rantala Aulis, sotilasmestari, Kouvola
Rantanen Onni Aukust, mielenterveyshoitaja, Jyväskylä
Raussi Veikko, maanviljelijä, Kouvola
Rautjärvi Erkki, maanviljelijä, Kouvola
Reinman Paavo, autonkuljettaja, Kouvola
Rekonen Ensio, kirvesmies, Viitasaari
Rämä Kalevi, maanviljelijä, Kouvola
Savén Tor Fritjof, timmerman, Sibbo
Skyttä Matti, maanviljelijä, Kouvola
Taipalus Eero Johannes, yrittäjä, Rovaniemi
Takanen Heikki, maanviljelijä, Miehikkälä
Tapola Emil Olavi, maanviljelijä, Kouvola
Tiihonen Soini, asentaja, Mikkeli
Timonen Johannes Antero, maanviljelijä, Nivala
Toppila Paavo Arvid, maanviljelijä, Siikajoki
Tykkälä Veikko Antero, maanviljelijä, Kouvola
Ukkola Erkki, maanviljelijä, Kouvola
Ukkonen Aili, yrittäjä, Rovaniemi
Ukkonen Väinö, korjausmies, Kouvola
Vaija Armas, maanviljelijä, Kouvola
Vanhala Toivo Viljami, metsätyömies, Ranua
Vierula Tuure Veikko, maanviljelijä, Hamina
Virranniemi Annikki Tyyne, talon emäntä, Raahe
Virtasalo Martta Raakel, konttoristi, Rovaniemi
Välilä Hilja, lastentarhanopettaja, Jyväskylä
Väänänen Otto August, kenttämestari, Ristiina
Österholm Eino, rataesimies, Kannonkoski

Maanpuolustusansioista palkittiin

Maanpuolustusmitalitoimikunta on myöntänyt seuraaville vapaaehtoisessa maanpuolustustyössä ansiotuneille henkilöille Maanpuolustusmedalin, numeroituna, miekkojen kera:

Tradenomi Hannu Aho, Pori
Taluspäällikkö Jorma Kallio, Lapua
Turvallisuusasiantuntija Seppo Sundberg, Vantaa
Yrittäjä Olli-Pekka Kanninen, Vitsiälä
Everstiluutnantti Pekka Pulkkinen, Tuusula
Palvelupäällikkö Pasi Rainola, Noormarkku
Kartoittaja Pirkko Kvarnström, Espoo
Kouluneuvos Per-Elof Boström, Kristiinankaupunki
Yrittäjä Raimo Tykkyläinen, Lahti
Puheenjohtaja Irma Kärkkäinen, Kuopio
Puheenjohtaja Pirkko Lokinperä, Hämeenlinna
Puheenjohtaja Aila Väresmaa, Ristiina
Piiripäällikkö Matti Mäkinen, Helsinki
Johtaja Arno Hakkarainen, Helsinki
Sosionomi Heikki Karisto, Hämeenlinna
Suurlähettiläs Pauli Järvenpää, Helsinki
Valtiosihteeri Raimo Sailas, Helsinki

Toiminnanjohtaja Markku Seppä, Helsinki
Kenraaliluutnantti Arto Rätty, Helsinki

Maanpuolustusmitali on perustettu 5.5.1989 muistoksi maanpuolustuksellisiin tehtäviin osallistumisesta vuoden 1945 jälkeen.

Mitalitoimikunta myöntää Maanpuolustusmedalin numeroituna miekkojen kera maanpuolustuksen hyväksi tehdystä ansiokkaasta työstä. Mitalit myönnetään kaksi kertaa vuodessa, Talvisodan päättymispäivämäärällä 13.3 ja Jatkosodan päättymispäivämäärällä 4.9. Maanpuolustusmedalia miekkojen kera on myönnetty 412 kpl.

Maanpuolustusmedalia hoitaa Maanpuolustusyhtiö MPY Oy:n yhteydessä toimiva mitalitoimikunta, johon kuuluvat puheenjohtajat Maanpuolustuksen Tuki ry:stä, Suomen Reserviupseeriliitto ry:stä, Reserviläisliitto-Reservin Aliupseerien Liitto ry:stä, Maanpuolustuskiltojen liitto ry:stä, Maanpuolustuskoulutusyhdistyksestä ja Naisten Valmiusliitto ry:stä.

Maanpuolustusmitalitoimikunnan puheenjohtajana toimii kenraaliluutnantti **Heikki Tilander**.

Liiton valtuustolla syyskokous

Suomen Sotaveteraaniliiton valtuusto piti syyskokouksensa 2. marraskuuta Helsingissä. Kokouksessa valittiin liiton varapuheenjohtajat, erovuoroiset hallituksen jäsenet, valtuuston edustajat hallinnon rakenneryhmään sekä hyväksyttiin toimintasuunnitelma ja talousarvio vuodelle 2011.

I varapuheenjohtajaksi valit-

tiin **Heikki Talvela** Tuusulasta ja II varapuheenjohtajaksi **Väinö Vilponiemi** Porista. Uusiksi hallituksen jäseniksi valittiin **Teuvo Hinttala**, **Juhani Pesonen** ja **Esa Haarala**. Seppo Yli-Norpan varajäseneksi valittiin **Eero Tamminen**.

Hallinnon rakenneryhmään jäseniksi valittiin: **Aarno Strömmer**, Väinö Vilponiemi ja **Arto Mikkonen**.

Uudet hallituksen jäsenet ja varajäsenet

Teuvo Hinttala (85) on toiminut liiton hallituksessa 1996-1998 ja 2001-2004, Jyväskylän Sotaveteraanit ry:n puheenjohtajana 1990-1994 ja hän on yhdistyksen kunniapuheenjohtaja. Jyväskylän Sotaveteraanien perustaman Rintamamiesten Huoltosäätiön hallituksen jäsenenä hän on toiminut vuodesta 1991 ja valtuuskunnan jäsenenä vuodesta 2000.

Juhani Manninen (56) on toiminut Hirvensalmen sotaveteraaneissa vuodesta 2002 viimeksi varapuheenjohtajana, Suur-Savon Sotaveteraanipiirin II varapuheenjohtajana ja liiton valtuuston varajäsenenä 2010-

Juhani Pesonen (82) on Helsingin seudun Sotaveteraanipiirin puheenjohtaja vuodes-

Liiton puheenjohtajat yhteiskuvassa. I varapuheenjohtaja Heikki Talvela (vas.), liiton puheenjohtaja Aarno Strömmer ja II varapuheenjohtaja Väinö Vilponiemi.

Hallituksen jäsenet 2011-2012

Teuvo Hinttala, Jyväskylä
Juhani Pesonen, Helsinki
Esa Haarala, Naantali

Varajäsenet 2011-2012

Juhani Manninen, Hirvensalmi
Rauno Loukkola, Helsinki
Riitta Huittinen, Kuopio

Hallituksen jäsenet 2010-2011

Pirkko Kuorehjärvi, Turku
Erkki Heikkinen, Helsinki
Seppo Yli-Norppa, Kannus

Varajäsenet 2010-2011

Kyllikki Falbén, Lapua
Ahti Sirkiä, Espoo
Eero Tamminen, Valkeakoski

Teuvo Hinttala

Juhani Pesonen

Esa Haarala

Kokouksen päätteeksi onnittelitiin 85-vuoden iän saavuttavia valtuuston jäseniä Birger Fälttiä ja Väinö Vilponiemeä. Kuvassa (vas.) hallituksen puheenjohtaja Finn-Göran Wennström, liiton puheenjohtaja Aarno Strömmer, Väinö Vilponiemi, Birger Fält ja liiton sosiaalisihiteeri Anni Grundström.

Hallituksen puheenjohtaja Finn-Göran Wennström tervehtimässä valtuuston kokousta.

ta 2009. Elämäntyönsä hän on tehnyt yrityksissä.

Rauno Loukkola (55) on toiminut vuodesta 2006 Helsingin seudun Sotaveteraanipiirin toiminnanjohtajana.

Esa Haarala (74) on toiminut Kiukaisten Sotaveteraaneissa 1999-2009, viimeksi puheenjohtajana, Sotaveteraaniliiton neuvottelukunnan jäsenenä, Sotaveteraanien tuki- ja perinnesäätiön hallituksen jäsenenä

ja liiton hallituksen varajäsenenä.

Riitta Huittinen (71) on ollut liiton hallituksen varajäsenenä 2008-2010. Hän on Pohjois-Savon Sotaveteraanipiirin sosiaalineuvoja.

Eero Tamminen (69) on Valkeakosken-Sääksmäen Sotaveteraanien puheenjohtaja ja Pirkanmaan Sotaveteraanipiirin varapuheenjohtaja.

Mikä on arvoperintö?

Tätäkin asiaa pohdittiin neuvottelukunnan kokouksessa puheenjohtaja **Jukka Viinasa**n johdolla 28. lokakuuta Helsingissä.

Neuvottelukunnan jäsenet ovat yhteiskuntamme vaikuttajia ja he antavat asiantuntijuutensa liiton käyttöön pohdittaessa yhteisiä asioita. Neuvottelukunnassa ei tehdä päätöksiä, vaan se on nimenomaan yhteistyöelin, jossa vaihdetaan ajatuksia ja näkemyksiä. Kokouksessa liiton puheenjohtaja **Aarno Strömmer** ja toiminnanjohtaja **Markku Seppä** kertoivat liiton lähivuosien linjauksista, etuustavoitteista

sekä varainhankinnasta. Todettiin, että RAY:n tiukentuvat tukipäätökset ja julkisten varojen käytön pieneminen vaikuttavat myös liiton toimintaan. Mielenkiintoista pohdintaa käytiin myös veteraanien arvoperinnön siirtämisestä aineellisen perinnetyön rinnalla. Molempien aiheiden kohdalla korostui verkostoituminen eri yhteistyötahojen kanssa ja avoin keskustelu veteraanien ajankohtaisista asioista sekä avun ja tuen tarpeesta myös päättäjien suuntaan.

Anni Grundström

Ajatusten vaihto ja vilkas keskustelu antavat uusia näkökulmia liiton ja sen jäsenyhdistysten toimintaan.

Veteraaniyhdyshenkilöt veteraanien tukena

Sotaveteraanipiirien sosiaalineuvotjat kokoontuivat yhteiseen neuvotelupäivään Helsingissä 17. marraskuuta.

Tällöin päivitettiin tietoja, kokemuksia ja opittiin kaikki yhdessä. Neuvonta ja ohjaus ovat nousseet yhä merkittävämmäksi sotaveteraanien tukityössä ja vaapaaehtoisten työpanoksella tätä on mahdollista toteuttaa. Oma tärkeä merkityksensä on sillä, että voimme toimia veteraanin ja omaisten rinnalla silloin, kun siihen tarvetta ilmenee.

Apua ja tukea tarvitsevat veteraanit, puoliset ja lesket. Myös eri yhteisöt kääntyvät usein neuvojemme puoleen. Liitto päivittää piirien sosiaalineuvojen tiedot ja he ovat sitten tukena yhdistyksissä toimiville veteraaniyhteyshenkilöille.

Kun kysymyksessä on vapaaehtois-toiminta, ei voida edellyttää, että työssä mukana olevilla olisi työaika ja he olisivat säännöllisesti tavattavissa. Mutta matkapuhelimien ja sähköpostin aikakaudella puhelimeen ja tietokoneeseen jää ”jälki” ja yhteydenotto on mahdollista myöhemmin.

Mitä veteraaniyhdyshenkilö tekee?

- Veteraaniyhdyshenkilö ohjaa, opastaa ja auttaa veteraaneja, heidän puolisoitaan ja leskiään veteraanietuuksien ja palveluiden saamisessa.
- Veteraaniyhdyshenkilö toimii yhdyssiteenä oman alueensa veteraanien sekä sosiaali- ja terveysviranomaisten ja muiden palveluntuottajien kesken.
- Veteraaniyhdyshenkilö on veteraanien puolesta puhuja.

Ellei luettelosta löydy oman alueen yhteyshenkilöä, silloin asioita hoitaa yhdistyksen puheenjohtaja tai sihteeri. Voitte myös olla yhteydessä Sotaveteraanipiirin sosiaalineuvojaan tai toiminnanjohtajaan. Kaikkien heidän yhteystietonsa löytyvät internet-osoitteesta www.sotaveteraaniliitto.fi/yhteystiedot.

Älkää jääkö miettimään asioita yksin, kun voimme niitä yhdessä selvittää.

Jos joku lukijoistamme on kiinnostunut vapaaehtoistyöstä järjestössämme veteraanien hyväksi, voitte olla yhteydessä edellä mainittuihin henkilöihin.

Etelä-Pohjanmaan Sotaveteraanipiiri

Piirin Sosiaalineuvoja
Hillevi Mäenpää 040 520 5212
hillevi.maenpaa@gmail.fi

Veteraaniyhdyshenkilöt

Alahärmä
Seppo Kujala 050 5828655
kujala.seppo@netikka.fi

Alajärvi
Anna-Maija Uusitalo (06) 5574786
annamaija.uusitalo@japo.fi

Alavus
Kari Aholainen 040 5080943
kari.aholainen@gmail.com

Evijärvi
Markku Toijala 050 3273843
markku.toijala@hotmail.com

Ilmajoki
Samuli Niinistö 040 7720437
samuli.niinisto@netikka.fi

Isojoki
Mauno Tyynismaa 040 5870459
mauno.tyynismaa@pp.inet.fi

Isokyrö
Veikko Hakala (06)4724554

Jalasjärvi
Aarne Vuorenmaa 050 3260565
aarne.vuorenmaa@netikka.fi

Jurva
Paavo Nevala (06)3637342
paavo.nevala@pp.inet.fi

Karjajoki
Tuulikki Luoma 044 2808393
tuulikki.luoma@hotmail.com

Kauhajoki
Hillevi Mäenpää 044 2721102
hillevi.maenpaa@gmail.com

Kauhava
Maija-Liisa Olli 050 5380058
majialiisa.oli@gmail.com

Kuortane
Aarne Haapala 040 5964839
aarne.haapala@pp.inet.fi

Laihia
Jaakko Tuomela 050 5218748

Lappajärvi
Kalevi Pölönen 044 3699311
kalevi.polonen@lappajarvi.fi

Lapua
Jaakko Palmu 0400 1661214

Lehtimäki
Aarno Puumala 040 8395384
aarno.puumala@pp.nic.fi

Nurmo
Alarik Syrjälä 050 3377037
alarik.syrjala@netikka.fi

Peräseinäjoki
Eila Alanko 0400 757195
eila.alanko@netikka.fi

Seinäjoki
Jarmo Lusa 044 2721103
jlusa@netikka.fi

Soini
Hannu Penttinen 0400 367196
hannu.a.penttinen@gmail.com

Teuva
Osmo Ristiluoma 040 8233926
osjoris@netti.fi

Töysä
Laila Heikkola 040 8477425

Vimpeli
Pekka Uusitupa 0400 668109

Vähäkyrö
Hannu Härö 040 7714511
heruli@suomi24.fi

Ylihärmä
Leena Mäkelä (06) 4846637
leena.makela@suomi24.fi

Ylistaro
Hanna-Liisa Saari 040 8432473
hanna-liisa.saari@netikka.fi

Ähtäri
Arja Hakola (06)25257728
sos.tt@veljeskoti.ahtari.fi

Helsingin seudun Sotaveteraanipiiri

Piirin sosiaalineuvoja
Anita Koskinen 0400 410 659
anita.koskinen@luukku.com

Veteraaniyhdyshenkilöt

Espoo
Paavo Salo 050 555 9071

Helsingin Sotaveteraanit
Monika Ilmasti 0400 508138
monika@ilmasti.fi

Kanta-Helsingin Sotaveteraanit
Leif Markio 0500 423 6063

Keski-Helsingin Sotaveteraanit
Rauno Loukkola 050 4414703
toiminnanjohtaja.hssvp@kolumbus.fi

Vantaan Sotaveteraanit
Hannu Posti (09) 8548339

Inkeriläiset ja Karjalaiset Heimoveteraanit
Viktor Hyyrönen, 050 301 9140
viktor.hyyronen@24.fi

Keski-Suomen Sotaveteraanipiiri

Piirin sosiaalineuvoja
Maria Kiviaho 040 775 7344
maria.kiviaho@sotaveteraaniliitto.fi

Sosiaaliyhdyshenkilöt

Hankasalmi
Niilo Rossi 0400 626 701
niilo.rossi@pp.inet.fi

Joutsa
Raija Ahola 040 563 1221
raija-inkeri.ahola@pp.inet.fi

Jyväskylä
Sotaveteraanitoimisto (014) 213 332
sotaveteraanit.jkl@elisanet.fi

Jämsä
Kaija Ahola 0400 826 643
aholakati@luukku.com

Jämsänkoski
Kaija Ahola 0400 826 643
aholakati@luukku.com

Kannonkoski
Martti Hämäläinen 0400 497 617
martti.hamalainen@pp6.inet.fi

Karstula
Tapani Lahti 040 723 2256
lahti13@omanetti.fi

Keuruu
Arja Orsila 0400 901 036
arja.orsila@gmail.com

Kinnula
Heikki Dahlbacka 040 762 7178
heikki.dahlbacka@kotinet.com

Kivijärvi
Markku Hakanen 040 572 1067
markku.hakanen@suomenselan-tili.inet.fi

Konginkangas
Raija Tuomi 040 5648 633

Konnevesi
Ritva Viiri 050 582 1422
ritva.viiri@luukku.com

Korpilahti
Paula Häyrynen 040 510 5081
paulaawake@gmail.com

Koskenpää
Mirjam Töyry 050 547 9407
mirjamkt@luukku.com

Kyyjärvi
Eila Koskinen 040 740 5601
eilakaarina40@suomi24.fi

Laukaa
Irma Moilanen 040 739 5876

Leivonmäki
Lahja Puura 0400 991 220

Lievestuore
Raija Kähkölä 0400 799 235

Luhanka
Alli Koskenniemi 040 7302 345

Multia
Ensio Toikkanen 040 737 3417

Muurame
Ritva Saras 040 866 7711

Petäjävesi
Yrjö Vakkilainen 040 828 8070
yrjo.vakkilainen@bastu.net

Pihlavesi
Mervi Korkeala 050 382 7846
mervi.korkeala@luukku.com

Pihtipudas
Vesa Kumpulainen 050 523 3035
vesa.kumpulainen@pp5.inet.fi

Saarijärvi
Maija Aarnio 040-024 1878
tai 040-571 0468

Sumiainen
Risto Miettinen (014) 586 105

Suolahti
Ahti Ojanen 0400 545 534
ahti.ojanen@gmail.com

Toivakka
Kalevi Jääskeläinen 0400 918 038
maire.jaaskelainen@elisanet.fi

Viitasaari
Isto Korhonen 050 350 8590
isto.korhonen@pp2.inet.fi

Äänekoski
Helena Kuorikoski 050 467 7907
helenakuorikoski@pp2.inet.fi

Lahden Sotaveteraanipiiri

Piirin sosiaalineuvoja
Erkki Hokkanen 050 5521 271
erkki.hokkanen@kolumbus.fi

Veteraaniyhdyshenkilöt

Asikkala
Esa Rouvila 041 457 3049
esa.rouvila@hotmail.com, puh.

Heinola
Yrjö Koho (03) 715 4228
asko.alho@phnet.fi

Hollola
Veikko Koivula 0400 255 880
veikko@phnet.fi

Keski-Lahden sv
Seppo Nieminen 040 566 9298
pertti.vesentera@phnet.fi

Hämeenkoski
Jorma Mänttari (03) 764 1338
jorma.manttari@phnet.fi

Kuhmoinen
Mirja Heinonen 040 581 5498
mirja.aussi@netti.fi

Kärkölä
Matti Järvelä (03)-765 1277,
0400 870 651

Lahden sv
Pentti Sippo (03) 733 0979
pentti.sippo@fimnet.fi

Nastola
Jorma Klemetti 040 522 3418
jorma.klemetti@phnet.fi

Orimattila

Arja Rötökö 040 238 9029
vohlonen@phnet.fi
Padasjoki
Silja Savola 040 841 5124
silja.savola@pp.inet.fi

**Pohjois-Karjalan
Sotaveteraanipiiri**

Piirin sosiaalineuvoja
Irja Rätty 040 556 9851
irjaraty@hotmail.com
Veteraaniyhdyshenkilöt
Joensuu
Jouko Lempinen 050 555 8963
jouko.lempinen@telemail.fi
Juuka
Elvi Porokka 040 964 1323
Rautiainen Kirsti 040 585 7806
kirsti.rautiainen@telemail.fi
Onni Toivanen 040 484 3508
Nurmes
Leena Moilanen 044 323 9131
leenamoilanen@luukku.com

Pohjois-Savon Sotaveteraanipiiri

Piirin sosiaalineuvoja
Riitta Huittinen 040 537 0031
riitta.huittinen@pp.inet.fi
Veteraaniyhdyshenkilöt
Heinävesi
Leena Törhönen 0400 836 2747
leenamummi@hotmail.com
Iisalmi
Veijo Matkaniemi 0400 847 722
veijo.matkaniemi@meili.fi
Juankoski
Ahti Latvala 040 550 3551
ahti.latvala@mbnet.fi
Kaavi
Alice Kekäläinen 0400 741027
Keitele
Ossi Salonen 0400 498642
ossi.salonen@pp.inet.fi
Kuopio
Stiina Olkkola (017) 281 1130
kuopion.sotaveteraanit@dnainternet.net
Karttula
Seija Kajan 044 718 4912
seija.kajan@karttula.fi
Lapinlahti
Anja Heikkinen 050 346 7738
ukko-kiiskinen@luukku.com
Leppävirta
Yrjö Riihijärvi 040 727 0416
Maaninka
Timo Ruuskanen (017) 381 1989
timopekka.ruuskanen@dnainternet.net
Muuruvesi
Veikko Karhunen 044 264 8265
Pielavesi
Heikki Laitinen 040 567 9851
raimo.laitinen@pielavesi.iwn.fi
Timo Laukkanen 0400 278 791
timo.laukkanen@pp.inet.fi
Rautalampi
Asta Lyyra 040 524 3770
asta.lyyra@pp.inet.fi
Riistavesi
Pekka Poikonen 0400 170 392
pekka.poikonen@pp.inet.fi
Siilinjärvi
Seppo Roivainen 040 521 8803
sroivainen@hotmail.com

Sukeva

Risto Vatanen 050 520 7017
Suonenjoki
Ismo Laine, 0400 977 477
ismo.laine@pp2.netsor.fi
Tervo
Korhonen Seija 0400 835 5055
seija.korhonen@mansikkary.fi
Tuusniemi
Esko Taskinen 0400 616 033
esko.taskinen@pp1.inet.fi
Vesanto
Leena Jääskeläinen 040 568 4097
Vieremä
Eino Hukkanen 050 309 5244
eino.hukkanen@luukku.com

Uudenmaan Sotaveteraanipiiri

Piirin sosiaalineuvoja
Raili Mankki 040 718 9659
raili.makki@kolumbus.fi
Veteraaniyhdyshenkilöt
Riihimäki
Varpu Heikkilä (019)-732136,
040-764 1066
varpu.k.heikkila@kolumbus.fi

Tuusula

Leena Jäntti 0400-626 757
leena.jantti@pp5.inet.fi

Kerava

Leena Koskela 040-590 6364
leena.koskela@pp.inet.fi

Hausjärvi

Vicki Koskela 044-320 1048
vicki.koskela@netti.fi

Järvenpää

Eeva Lindroos 040-756 8128
h.lindroos@pp.inet.fi

Loppi

Ritva Polón 019-758 6061,
040-330 6061

ritva.polon@loppi.fi

Nurmijärvi

Irma Maasalo 050-494 6091
veikko.maasalo@kolumbus.fi

Pukkila

Aila Pukkila 0400-505 462
aila.pukkila@kolumbus.fi

Satakunnan Sotaveteraanipiiri

Piirin sosiaalineuvoja
Raija Hatanpää 044 283 7581
satakunnan.svp@sotaveteraaniliitto.fi
Veteraaniyhdyshenkilöt

Eura

Raili Arola (02) 865 0274

Harjavalta

Mauri Paavilainen 045 131 5601

Huittinen

Salme Toivola 040 569 8723

Jämijärvi

Anneli Koivumäki 0400 771 796

Kankaanpää

Anssi Joutsenlahti 044 572 2205

Keikyä

Jorma Virta 050 490 8999

Kiukainen

Terttu Alho (02) 864 7324

Köyliö

Mikko Palonen 050 307 85 77

Lavia

Jukka Valtanen 050 303 2114

Merikarvia

Anne Tasanko 045 653 0598

Nakkila

Raili Aalto 050 359 8422
Pomarkku
Timo Kytölaakso
Pori
Pirjo Kallioinen (02) 633 6189
Punkalaidun
Sirkka Pärnistö 040 761 2254
Rauma
Eino Nerg 0500 598 335
Siikainen
Keijo Silvola 040 514 4834
Säkylä
Eeva-Liisa Kotsalo (02) 867 0527
Ulvila
Rainer Fallila 0500 722 878

Kainuun Sotaveteraanipiiri

Maakunnallinen veteraaniasiemies
Reijo Inget 044 797 0310
reijo.inget@kainuu.fi
**Kainuussa on nimetty
veteraaniasiemiehet kunnittain**
Hyrynsalmi
Matti Kemppainen 044 570 5501
matt.a.kempp@suomi24.fi

Kajaani

Pekka Sivonen 044 7100394
pekka.sivonen@kajaani.fi
Kuhmo
Leena Vähäkuopus 0207739505
leena.vahakuopus@kalevalankk.fi
Paltamo
Timo Toivonen 044 2885330
timo.toivonen@paltamontyovoi-
mayhdistys.fi
Puolanka
Tuulikki Moilanen (08) 751 017
moilanen.tuulikki@elisanet.fi
Ristijärvi
Teuvo Väisänen (08) 681 352
teuvo.vaisanen@dna.internet.net
Sotkamo
Terttu Koskimäki (08) 6156 5010
terttu.koskimaki@kainuu.fi
Tuula Jakonen 044 750 2176
tuula.jakonen@sotkamo.fi
Antti Lankinen 040 5945622
antti.lankinen@evl.fi
Suomusalmi
Hannu Leinonen 044 7773175
hannu.leinonen@suomussalmi.fi

Suklaanmakuinen**MOVICOL®
Chocolate****nykyaikainen lääke ummetuksen hoitoon**

**Tehokas ja
hyvin siedetty**

UUSI!

**Movicol sisältää
elimistölle tärkeitä
elektrolyyttejä**

**Movicol säilyttää
elimistön elektrolyytti-
ja nestetasapainon**

Apteekista ilman reseptiä.

Raskauden ja imetyksen aikana sekä alle
12-vuotiaille lääkärin määräyksen mukaan.
Tutustu pakkausohjeeseen.

www.movicol.fi

Sabora Pharma Oy

UUTUUS!**POISTAA JA
PEHMENTÄÄ
KORVAVAHAA****VÄHENTÄÄ
KORVAHUUHTELUN
TARVETTA**

**Ainutlaatuinen
spray**

Apteekista

VAXOL®

Helppo ja luonnollinen

www.vaxol.fi

Sabora Pharma Oy

Sotaveteraaneja tervehtien ja Siunattua Joulunaikaa ja Uutta Vuotta 2011 toivottaen

Akaan seurakunta	Alajärven seurakunta	Alavieskan seurakunta	Alppilan seurakunta Helsinki
Artjärven seurakunta	Enonkosken seurakunta	Sotaveteraaneja tervehtien ja Siunattua Joulunaikaa ja Uutta Vuotta 2010 toivottaen ESPOONLAHDEN SEURAKUNTA	Euran seurakunta
Haapaveden seurakunta	Hakavuoren seurakunta, Helsinki	Hakunilan seurakunta Vantaa	Hamina-Vehkalahden seurakunta
Hangon seurakuntayhtymä	Hankasalmen seurakunta	Harjavallan seurakunta	Hartolan seurakunta
Hattulan seurakunta	Hauhon seurakunta	Haukiputaan seurakunta	Hausjärven seurakunta
 Heinolan seurakunta	Helsingin Mikaelin seurakunta	Herttoniemen seurakunta, Helsinki	Hollolan seurakunta
Huittisten seurakunta	Hyvinkään seurakunta	Hämeenkosken kappeliseurakunta	Hämeenlinna-Vanajan seurakunta
Iin seurakunta	Iisalmen seurakunta	Imatran seurakunta	Inarin seurakunta
Isojoen seurakunta	Jalasjärven seurakunta	Joensuun srk, Pielisensuun srk, Rantakylän srk, Vaara-Karjalan srk, Pyhäselän srk ja Enon srk	Joroisten seurakunta
Juupajoen seurakunta	Jämijärven seurakunta	 Jämsän seurakunta	Järvenpään seurakunta
Kaavin seurakunta	Kajaanin seurakunta	Kalajoen seurakunta	Kalvolan seurakunta
Kangasalan seurakunta	Kangasniemen seurakunta	Kannuksen seurakunta	Karstulan seurakunta
Kauhavan seurakunta	Kauniaisten suomalainen seurakunta	Joulurauhaa, Kansakunnan peruskallio on veteraanipolven työssä. Kemin seurakunta	Kempeleen seurakunta

Sotaveteraaneja tervehtien ja Siunattua Joulunaikaa ja Uutta Vuotta 2011 toivottaen

Keravan seurakunta	Kihniön seurakunta	Kiimingin seurakunta	Kiteen seurakunta
Kittilän seurakunta	 www.kihnevesi.fi/seurakunta	Kontiolahden seurakunta	 KOUVOLAN EV.LUT. SEURAKUNNAT
Kulosaaren seurakunta 90 vuotta, Helsinki	Kuopion evankelisluterilaiset seurakunnat	Kuortaneen seurakunta	Kuusamon seurakunta
Kyyjärven seurakunta	Käpylän seurakunta, Helsinki	Kärkölän seurakunta	Kärsämäen seurakunta
Lahden seurakuntayhtymä	Laitilan seurakunta	Lammin seurakunta	Langinkosken seurakunta
Lapinjärven seurakuntayhtymä	Lapinlahden seurakunta	Lappajärven seurakunta	Lapuan tuomiokirkkoseurakunta
 Laukaan srk www.laukaasrk.fi	Lempäälän seurakunta	Leppävaaran seurakunta, Espoo	Lieksan seurakunta
Limingan seurakunta	Liperin seurakunta	Loimaan seurakunta	Luvian seurakunta
Malmin seurakunta, Helsinki	 MIKKELIN SEURAKUNTA-YHTYMÄ	Muhoksen seurakunta	Multian seurakunta
Muonion seurakunta	Muuramen seurakunta	Mynämäen seurakunta	Mäntsälän seurakunta
Mänttä-Vilppulan seurakunta	Naantalín seurakunta	Nakkilan seurakunta	 Nastolan seurakunta http://nastola.seurakunta.net
Nokian seurakunta	Nurmijärven seurakunta	Orimattilan seurakunta	Oriveden seurakunta
Oulaisten seurakunta	Oulun tuomiokirkkoseurakunta, Karjasillan seurakunta, Tuuran seurakunta ja Oulujoen seurakunta	Oulunsalon seurakunta	Paavalin seurakunta, Helsinki

Monipuolinen sotilasura

Pentti Laamanen asuu yhden henkilön perheessä Helsingin Herttoniemessä. Taustan seinällä huhtikuulla edesmenneen Kyllikin ja Pentin muotokuvat.

Everstti Pentti Laamasella on takanaan poikkeuksellisen monipuolinen sotilasura puolustuslaitoksen, puolustusministeriön, ulkoasiainministeriön tai YK:n tehtävissä. Kansainvälisiä tehtäviä hän on hoitanut muun muassa USA:ssa, Norjassa, Sveitsissä, Syyriassa, Namibiassa ja Etelä-Afrikassa.

Pentti Laamanen syntyi toimittaja Väinö Laamasen perheeseen Mikkelissä jouluaattona 1927. Isä toimi paikallisessa lehdessä, äiti Aleksandra (Sanni) liike-elämän palveluksessa. Äidin etunimi Aleksandra juontaa hänen kotikaupungistaan Pietarista.

Isän työn myötä perhe muutti Heinolaan, jossa Pentti myös kävi koulunsa. Talvella 1944 hän vapaaehtoisena hakeutui puolustusvoimien palvelukseen ja palveli sotilaspoikana ilmatorjuntakonekiväärijoukkueessa yhdeksän kuukauden ajan, eli aselevon solmimiseen asti. Sodan päätyttyä Pentti jatkoi koulunkäyntiään ja kirjoitti ylioppilaaksi syksyllä 1946. Nyt vuorossa oli asevelvollisuus, jonka hän suoritti panssariväenpataljoonassa Parolassa. Siiviiliin päästessään Pentti Laamanen oli alikersantti.

Harkinnan jälkeen sotilasuralle

Pentti Laamanen hakeutui Teknilliseen korkeakouluun, johon jo tuolloin oli kova tungos. Opiskelupaikkaa koulusta haki yli 1000 hakijaa, joista 700 kutsuttiin pääsykokeisiin. Opiskelupaikan sai 300. Hyvien kouluarvosanojen ansiosta Pentti tuli valituksi ilman pääsykoetta.

Vuoden opiskelun jälkeen Pentti Laamanen haki kadettikouluun, koska sotilasura tuntui häntä sittenkin kiinnostavan enemmän kuin tekniikka. Nykyinen kadettikoulu oli tuolloin nimeltään Maasotakoulu. Koulu oli kaksivuotinen ja Pentin osalta se päättyi vänrikkinä vuonna 1950.

Aktiiviupseerin ura alkoi kouluttajana JP4:ssä Hämeenlinnassa ja jatkui Parolassa panssaripataljoonassa ja panssarikoulussa sekä samassa paikassa sijainneen Hämeenlinnan B-miesten varuskuntakomppanian päällikkönä. Tämä työjakso kesti vuodesta 1950 vuoteen 1957, jonka aikana Pentti Laamanen yleni luutnantiksi, yliluutnantiksi ja kapteeniksi. Vuoden 1958 hän toimi YK:n sotilastarkkailijana Libanonissa.

Työnantajalta lisäkoulutusta

Vuorossa oli kaksivuotinen Sotakorkeakoulu 1959–1961. Sen jälkeen työ jatkui kaksi vuotta pääesikunnan tarkastusosastolla, nykyisellä tiedusteluosastolla. Tehtävät kohdistuivat muun muassa ilmavoimien radio- ja elektroniseen tiedusteluun. Tuo aika oli työurani mielenkiintoisinta aikaa, mutta siitä kertominen annetun vaihtolupauksen johdosta ei ole mahdollista, Pentti Laamanen toteaa. Tiedustelujakson päättyessä 1963 hänet ylennettiin majuriksi.

Vuodet 1963–1964 Pentti Laamanen toimi puolustusministeriössä sotilasasiainosastossa, ja opiskeli vuoden ajan USA:n maavoimien sotakorkeakoulussa. Palattuaan takaisin pääesikuntaan oli työ koulutusosastolla ja tehtävä upseerikoulutuksen suunnittelu ja ohjaus.

1969–1972 Pentti työskenteli Suomen suurlähetystössä Oslolla, jolloin hän toimi Norjassa ja Tanskassa sotalaivasto- ja ilmauasiainmiehenä. Suomesa työ jatkui kaksi vuotta ulkoasiainministeriössä, puolustusvoimien yhteysupseerina. Toisen noista vuosista hän oli asiantuntijana ETYK-neuvotteiluissa Genevessä. Vuodet 1974–1978 Pentti Laamanen toimi puolustusneuvoston yleissihteerinä.

Vuosina 1978–1983 Pentti Laamanen toimi Turun sotilaspiirin päällikkönä ja vuodet 1983–1984 Syyriassa YK:n Undof-joukkojen varakomentajana ja esikuntapäällikkönä. Vii-

meisen työjakson, 1984–1986, Pentti Laamanen toimi Länsi-Uudenmaan sotilaspiirin päällikkönä ja jäi siitä tehtävästä eläkkeelle.

Työuransa aikana Pentti Laamanen ennätti toimimaan myös YK:n vaalivalvojana Namibiassa ja Etelä-Afrikassa. Työskentely kansainvälisissä tehtävissä edellytti myös hyvää kielitaitoa. Sitä hänellä onkin: suomi, ruotsi, norja, englanti ja saksa.

Laamanen on myös järjestömiehenä. Vuosina 1976–1979 hän toimi Upseeriliiton puheenjohtajana ja Sinibaretiliiton puheenjohtajana 1986–1993 sekä Suomen YK-liiton hallituksen jäsenenä.

Täysipainoisesti sotaveteraanityöhön

Jäätyään eläkkeelle Pentti Laamanen ryhtyi aktiivisesti sotaveteraanityöhön. Jäseneksi Turun Sotaveteraaniiyhdistykseen hän oli liittynyt jo 1980-luvun alussa. Yhdistys oli suunnitellut

hänen myös puheenjohtajaa, mutta siitä hän joutui työnsä takia kieltäytymään. Asuinpaikansa mukaan hän luonnollisesti siirtyi Keski-Helsingin yhdistyksen jäseneksi, jonka yhdistyksen puheenjohtajana hän toimi vuodesta 1990 vuoteen 1999 ja Helsingin seudun piirin puheenjohtajana vuosina 1999–2009. Tällä hetkellä hän on liiton valtuuston jäsen.

Pentti Laamanen on huolestuneena seurannut keskustelua siitä, pitäisikö veteraanin asua kotonaan, vai jossakin laitoksessa. ”Huonokuntoisena kotona asuva veteraani helposti erakoituu, koska kaikki palvelut tuodaan valmiina kotiin ja hän tapaa säännöllisesti vain yhden ja saman henkilön ja omakin liikkuminen kodin ulkopuolelle jää vähäiseksi”, Pentti Laamanen sanoo. ”Veteraanilla pitää olla oikeus itse päättää siitä, asuuko hän kotonaan vai laitoksessa vertaistensa kanssa.”

Matti Värri

Everstit tapasivat toisensa helmikuussa 2010 Suomalaisella Klubbilla Helsingissä. Vasemmalla Sotaveteraaniliiton Helsingin piirin puheenjohtaja Pentti Laamanen ja Matti Koskimaa.

Sotaveteraani, everstilutnantti V A Laakso, saatettiin haudanlepoon Rengon kirkolla. Vainajan kunniamerkkejä arkun edessä kantoi vänrikki Pentti Laamanen.

Kyyhkylä

Toivotamme rauhallista hyvän mielen joulua ja valoistua vuotta 2011!

terveisin Kyyhkylän väki
Kyyhkylän kuntoutuskeskus
Kyyhkyläntie 9, Mikkeli • www.kyyhkyla.fi

Seutukunnallinen kirkkopäivä Keuruulla

Sotiemme Veteraanien yhteistä kirkkopäivää vietettiin 3.10. Tilaisuudessa oli n. 250 osallistujaa. Messujumalanpalveluksessa saarnannut kirkkoherra **Ossi Poikonen** mainitsi mm. veteraanien viestien siirtämisestä nuoremmille polville. Jumalanpalveluksessa lauloi Keuruun kirkkokuoro. Seurakuntakeskuksessa ter-

vehdyssanat esitti **Pekka Toivonen**. Päiväjuhlan juhlapuheen piti tohtori **Hannu Välimäki**. Seurakunnan lapsi- ja nuorisokuoro lauloi dir.cant. **Heikki Koljosen** johdolla. Lausuntaa esitti **Paavo Lintula**. Päättösanat lausui **Pentti Vääränen**.

Teksti: Pentti Vääränen
Kuva: Jarmo Ruhanen

Keuruun seurakunnan lapsi- ja nuorisokuoro esiintymässä.

Lahden Sotaveteraanien ja Launeen seurakunnan kirkkopyhä 40 kertaa

Kirkkopyhän juhlayleisöä

Arvokas juhla 6.11. rakentui juhlamessusta ja 40-vuotiskirkkotilaisuudesta ”veteraaniasiain äärellä”. Juhlamessussa saarnasi ja toimi liturgina kirkkoherra **Heikki Pelkonen** avustajanaan **Anu Toivonen**, kanttorina ja urkurina **Pia Ylitalo-Maunula**. Tekstit messussa luki veteraani **Niilo Aaltio**. Tilaisuuden aloitti **Seppo Pohjoisahon** trumpetilla soittama Camille Saint-Saens’in ”Joutsen”. Kun juhla-

yleisö oli laulanut virren ”Sun kätes, Herra voimakkaan”, lähetti kirkkoherra Pelkonen Si nibarettien muodostamat sepelpartiot Suomen Marsalkka Mannerheimin patsaalle, Vapaudenpatsaalle ja Karjalaan jääneiden vainajien muistomer kille. Tervehdyssanoissaan yhdistyksen kunniajäsen **Seppo Savolainen** muistutti kenraali Adolf Ehrnrothin viestistä joidenkin vuosien takaa :”Suomi on köyhempi, kun viimeinen

veteraani on ummistanut silmänsä ja siirtynyt iäisyyteen”. Lausuntataiteilija **Liisa Salo** lausui Matti Paloheimon, Eeva-Liisa Mannerin ja Anna-Maija Raittilan runot. Juhlapuheen piti kenttäpiispa **Hannu Niskanen**. Bassobaritoni **Tuukka Hurme** esitti yksinlaulua. Kautiin tilaisuuden päätti yhteisesti laulettu Maamme.

Teksti ja kuva: Jorma Hoviniemi

Kristus syntyy - kiittäkää Riemullista Joulunaikaa ja Jumalan Siunaamaa Vuotta 2011

Haminan ortodoksinen seurakunta	Helsingin ortodoksinen seurakunta	Hämeenlinnan ortodoksinen seurakunta
Iisalmen ortodoksinen seurakunta	Ilomantsin ortodoksinen seurakunta	Joensuun ortodoksinen seurakunta
Jyväskylän ortodoksinen seurakunta	Kajaanin ortodoksinen seurakunta	Kuopion ortodoksinen seurakunta
Lapin ortodoksinen seurakunta	Lappeenrannan ortodoksinen seurakunta	Lieksan ortodoksinen seurakunta
Nurmeksen ortodoksinen seurakunta	Oulun ortodoksinen seurakunta	Taipaleen ortodoksinen seurakunta
Turun ortodoksinen seurakunta		Vaasan ortodoksinen seurakunta

Kotiin vietävien kuntouttavien palveluiden malli – AKU-hanke – veteraaneille

Seinäjoella 8.11. järjestettiin tiedotus- ja koulutus-tilaisuus peruspalveluministeri Paula Risikon johdolla yhdessä Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston ja Valtiokonttorin kanssa. Paikalla oli lähes 80 kuntien ja veteraanijärjestöjen edustajaa.

Kotiin vietävien kuntouttavien palveluiden malli tarkoittaa kuntoutuksen sisällön laajentamista kotona tarvittaviin muihin tukipalveluihin perinteisten kuntoutuskäyntien yhteydessä.

Peruspalveluministeri Risikon mukaan veteraanien palveluiden perustana ovat kunnan sosiaali- ja terveyspalvelut. Näistä peruspalveluista räätälöidään jokaiselle veteraanille henkilökohtainen tuki- ja

palvelukokonaisuus lisäämällä siihen käytettävissä olevat laiskäteiset, veteraanien kuntoutukseen varatut kuntoutuspalvelut. Malli perustuu yhden tai useamman sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten yhdessä veteraanin kanssa tekemään palveluiden tarpeiden arviointiin. ”Uusi malli sisältää säännöllisen toimintakyvyn sekä hoito- ja kuntoutustarpeen arvioinnin sekä arviointiin perustuvat räätälöidyt yksilölliset palvelut. Palvelutarjottimelle kootaan tukipalvelut, kuten ateria-, kauppa-, kuljetus- tai siivouspalvelut aina kotisairaanhoidon saakka. Kaikki veteraanit hyötyvät tästä”, totesi ministeri Risikko.

Näitä tarvittavia lisäpalveluja voidaan rahoittaa valtion ta-

lousarviossa vuodelle 2011 olevalla lisämäärärahalla, joka on 2,3 miljoonaa euroa. Tarkoituksena on, että tämä määräraha käytetään kunnissa erityisesti niiden veteraanien kotona asumisen tukemiseen, jotka tukea eniten tarvitsevat.

Valtiokonttorin edustajan, linjanjohtaja Marja-Liisa Taipaleen mukaan tuotettavien veteraanipalveluiden, kuten kuntoutuksen luonne on muuttunut. Palveluissa tulee ottaa huomioon sotainvalidien ja veteraanien kunnossa ja toimintakyvyssä tapahtuvat muutokset ja niiden mukaisten uusien painotusten tulee korostua myös palveluissa.

Tilaisuus sisälsi ministeriön ja Valtiokonttorin katsaukset veteraaneja koskeviin palve-

Veteraaniasioita koskeviin kysymyksiin vastaamassa linjanjohtaja Marja-Liisa Taipale, peruspalveluministeri Paula Ristikko ja STM:n neuvotteleva virkamies Päivi Voutilainen.

luihin. Valitettavaa oli se, että keskustelulle oli jätetty niukasti aikaa. Nyt malli ja sen sisältö esiteltiin, mutta keinot toteuttamiseen olisivat tarvinneet keskustelua. Avoimia kysymyksiä jäi ilmaan paljon, esimerkiksi miten 2,3 miljoonaa

jakautuu kunnille, kohdenne taanko se kunnissa sosiaalivai terveydenhoidon puolelle ja miten löydetään eniten palveluiden tarpeessa olevat.

Teksti: Anni Grundström
Kuva: Kari Korhonen

Mallista käytäntöön

H. Tapio Hanhela on tutkimuksessaan Veteraanien kuntoutus (1995) tuonut jo esille seuraavaa:

- kuntoutussuunnitelmien merkitys kuntoutuksen tavoitteellisuuden saavuttamiseksi
- ongelmat kuntoutuksen kohdistamisessa
- palveluiden puutteellinen integroituminen palveluketjuun.

Uskallan väittää, että tänä päivänä nämä ongelmat ovat edelleen samat. Kuntoutussuunnitelmia on tehty kun-

toutusjaksojen ajaksi, mutta ei pitkälle aikavälille, jotta niillä olisi sanottavaa merkitystä. Kuntoutussuunnitelma on toimiva, jos siinä laaditaan keinot, sitä toteutetaan johdonmukaisesti seuraten sekä muutosvalmius varmistaen pitkällä aikavälillä.

Kunnilla olisi ollut etenkin avokuntoutuksen järjestämisessä paljon mahdollisuuksia ja vaihtoehtoja. Avokuntoutus on edelleen lähes yksinomaan yksilöllistä fysioterapiaa ja päivä- ja kotikuntoutusta toteutetaan vain satunnaisesti. Kuntoutuk-

seen suunnattujen määrärahojen riittämättömyys on ollut varmasti yksi este kuntoutuksen suunnitelmalliselle kehittämiselle ja toteutukselle.

Tietosuoja laki esteenä auttamiselle

Palveluketjulla on sama tarkoitusperä kuin ministeri Risikon palvelutarjottimella. Palvelut tulisi räätälöidä yksilöllisesti ja tarpeen mukaisesti. Yhteiskunnassamme on melkoinen palveluiden viidakko ja niitä on saatavilla, mutta miten niitä osataan hakea ja hyödyntää, varsinkin jos ikääntynyt veteraani jää tähän viidakkoon yksin. Ministeri Risikko totesi Seinäjoella, että tietosuoja laki ei saa olla auttamisen esteenä, mutta valitettavasti se on. Kunnilla eikä veteraanijärjestöillä ole tietoa henkilöistä, jotka saavat ylimääräistä rintamalisää. He ovat kuitenkin usein se joukko veteraaneja, jotka jäävät esim. kuntoutuksen ulkopuolelle toimintakyvyn heiketessä. Jos lisämääräraha aiotaan kohdentaa nimenomaan heille, tarvitaan jopa lakimuutos tietosuojalaisissa, että heidät tavoitetaan.

Kuka tekee sitten tämän etävän työn? Kotisairaanhoidon ja kotipalveluja tarjoavat sidosryhmät ovat ensisijaisia yhteyshenkilöitä. Kuntien työntekijämäärät on mitoitettu jo äärimmille, joten vahvaa yhteistyötä

Omaiset, läheiset ja veteraanityössä mukana olevat

Ottakaa yhteyttä oman kunnan työntekijöihin ja veteraanijärjestöihin, kun veteraanilla on avun ja tuen tarvetta.

Vedotkaa asuinkuntaan ja sosiaalihuoltolakiin, jonka mukaan 75 vuotta täyttäneillä on subjektiivinen oikeus (SHL 40 §) palvelutarpeen arviointiin 7 vuorokauden kuluessa pyynnöstä.

Huolehtikaa siitä, että takuueläkkeen piiriin kuuluva on yhteydessä Kelaan viimeistään syyskuussa 2011.

Osallistukaa kuntien kanssa yhteistyöhön avun ja tuen tarpeessa olevien löytämiseksi ja muistakaa, että kuntoutushakemuksen voi tehdä veteraanin puolesta hänen luvallaan.

varmasti tarvitaan tämän asian toteutumiseksi myös kuntien ja veteraanijärjestöjen välillä.

Kotikuntoutuksen yhteyteen lisättyä määrärahaa on tietysti merkitystä ja ennen kaikkea sillä, että myös valtiotalon taholta on todettu, että kotiin vietäviin palveluihin veteraaneille tarvitaan kuntien palveluiden lisäksi myös valtiolta tulevaa määrärahaa. Sotainvalidien puolella tämän asian hoitaa Valtiokonttori sotilasvammalain mukaisesti. Määräraha sotainvalidien kotipalveluihin on noin 55 miljoonaa euroa vuodessa, noin 10 000 euroa sotainvalidia kohti. Mutta veteraanipuolella tämän on uusi pääavaus. Tiedämme, että 2,3 miljoonaa euroa on riittämätön lähes 50 000 veteraanin kotipalvelujen järjestämiseen. Jos määräraha jakautuu kunnille siellä asuvien rintamalisää saa-

vien mukaisesti, se on noin 60 euroa veteraania kohden.

Ei siis luvata kotipalveluja kaikille vaan pienelle veteraaniryhmälle pieniä lisäpalveluja. Tunnen suurta myötätuntoa kuntien työntekijöitä kohtaan, jotka painivat muun työn lisäksi toteuttaakseen myös palvelutarjottimen kattamista veteraaneille. Kuka lopulta tekee ratkaisun ja millä perusteella? Pääseekö veteraani kuntoutukseen ja mitä palveluja hän saa?

Veteraanijärjestöissä riittää ymmärrys sille, että kaikille kaikki samat palvelut eivät ole mahdollisia, mutta avun ja tuen tarpeessa olevalle veteraanille peruspalvelut ja hänen kuntoutusoikeutensa olisi turvattava yhdenmukaisesti ilman turhia lupauksia.

Anni Grundström

Matka Laatokan ympäri

Sotavainajien muiston vaalimisyhdistyksen hallituksen, neuvottelukunnan ja sidosryhmien edustajat tekivät 22.-25.9.2010 matkan Laatokan ympäri. Matkan tarkoituksena oli tutustua yhdistyksen hoidettavina oleviin suomalaisten sotilaiden kenttähaudausmaihin. Vaikka suomalaiset sankarivainajat pyrittiin tuomaan ja pääsääntöisesti tuotiinkin kotiseurakuntiansa sankarihaudausmaihin haudattaviksi, jouduttiin joissakin tapauksissa perustamaan erityisiä kenttähaudausmaita.

Jatkosodan rauhanteossa kaikki kenttähaudausmaat jäivät nykyisen Venäjän vastaisen rajan taakse. Kaikkiaan kenttähaudausmaita on seitsemän. Ne sijaitsevat Säkkiärvellä, Viipurissa, Summassa, Äyräpäässä, Taipaleenjoella, Tuuloksessa ja Kollaalla. Kenttähaudausmaihin on haudattu yhteensä lähes 1000 suomalaista sotilasta, valtaosa heistä talvisodan tuntemattomia vainajia.

Yhdistys hoitaa kenttähaudausmaita. Karjalan kannaksen alueella sijaitsevia hautausmaita käydään vapaaehtoisvoimin hoitamassa neljästä viiteen kertaan kevät- syyskauden aikana ja Laatokan koillispuolella sijaitsevia Kollaalla ja Tuuloksen kenttähaudausmaita puolestaan kahdesti kesässä.

Kenttähaudausmaille on 1990-luvun puoliväliin mennessä pystytetty ja juhlameinoin paljastettu kuvanveistäjä Heikki Häiväojan veistämät tai hänen valvonnassaan valmistetut muistomerkit.

Taipaleenjoen kenttähaudausmaata lukuun ottamatta matkalla tutustuttiin kaikkiin muihin kenttähaudausmaihin.

Summan kenttähaudausmaalla matkalaiset tyrmistyi- vät muistomerkkialueen ympäristön autioitumisesta. Parin vuoden takaista metsäpaloa oli nyt täydennetty totaalisella avohakkuulla. Edes rautaketingein ympäröity hautaus-alue ei ollut säästynyt metsurien kä-

sittelyltä. Muutoin saatettiin kiertomatkan aikana mielihyvän todeta, että kenttähaudausmaat muistomerkkeineen olivat säästyneet ilkeiltä.

Vaikka Sotavainajien muiston vaalimisyhdistyksen keskeisenä tehtävänä onkin taistelukentälle jääneiden sotilaittemme etsintä ja heidän saattamisensa kotimaan mul- tiin, niin kenttähaudausmaihin haudattujen osalta näin ei menetellä. Kenttähaudausmaat on aikanaan haudausmaiksi siunattu ja vainajat siten siunattuun maahan haudattu.

Pekka Pitkänen

Matkalaiset tutustumassa Summan kenttähaudausmaan muistomerkkiin.

RUK:n kenraalikirssit tapasivat

RUK 48:n veteraanit koontuivat muiste- maan kurssin pääty- mistä 70-vuotisjuhlalounaalle Pääesikunnassa 8.11. Vaikka

kurssin rivit ovatkin harven- tuneet, veljestapaamiseen pää- si osallistumaan ilahduttavan monta veteraania. Kuvassa istu- tumassa vasemmalta: kapt res.

Jaakko Jokela, maj res. Mat- ti R. Niemi, kapt res. Per-Erik Floman, kapt res. Walter Breitenstein, ylilt n res. Erik Holm- gren ja ltn res. Olavi Viitanen. Takana vas. 17.7.1975 päätty- neen kummikurssin RUK 148 Nuijamies edustajat: merivoi- mien komentaja vara-amiraali Juha Rannikko, kurssin oppi- laskunnan hallituksen puheen- johtaja Juhani Wiio, tilaisuu- den isäntä, operaatiopäällikkö kenraaliluutnantti Arto Rätty sekä kurssijulkaisun toimitta- misesta vastannut hallituksen jäsen Kimmo Setkänen. Kurs- si 48 järjestettiin välirauhan aikana (12.7.- 8.11.1940) Niini- salossa, jonne RUK oli maalisi- kuussa päättyneen Talvisodan vuoksi siirretty.

Kuva: Lisa-Emilia Hentunen/ Puolustusvoimat

VIRTSANKARKAILUUN

pestävät ja kertakäyttöiset alushousut

SLIP SICLA lievään virtsankarkailuun

- 100% puuvillaa
- haaraosa hengittävää erikoiskangasta
- muita suojia ei tarvita, käytetään kuten tavallisia alushousuja

STRONG runsaaseen virtsankarkailuun

- 100% puuvillaa
- haaraosassa tasku erilliselle imevälle suojalle
- huomaamaton ja helpokäyttöinen

Meiltä saat myös:

- täydellinen valikoima TENAN virtsankarkailutuotteita
- vuodesuojia sekä pestäviä että kertakäyttöisiä
- virtsapullot ja alusastiat
- kysy myös muita apuvälineitä esim. kävelykepit, suihkutuolit, rollaattorit

Lisää tuotteita: www.linctus.fi

TIEDUSTELUT JA TILAUKSET:
Linctus Oy, p. 03-6125 355

Turuntie 4-6, 13130 Hämeenlinna
fax 03-6125 353

Nurmeksentie 2, 80100 JOENSUU
p. 010 762 2000

pk@sok.fi

Rauhallista Joulua
ja
Onnellista Uutta Vuotta!

KOKOOMUS

Viroon vapaussodan voitonpatsas

Jokainen viime vuoden aikana Tallinnassa vierailut on huomannut Vapaudenaukion vieressä sijaitsevan korkean lasipatsaan, jonka huipulla on iso lasinen risti. Kyse on vuonna 2009 avatusta Viron vapaussodan voiton muistomerkestä. Kyseinen sota käytiin Viron ja Venäjän välillä 1918-1920, jolloin puna-armeija hyökkäsi idästä yli Narvanjoen, etelästä Pihkovan suunnasta ja eteni 30-40 km päähän Tallinnasta. Venäläiset lyötiin raskaisissa taisteluissa takaisin Pietariin suuntaan. Vapaussotaa ei käyty vain venäläisiä vastaan. Etelästä hyökkäsi baltian saksalaisista muodustettu armeija *Landeswehr*, joka lyötiin Latvian maaperällä. Tämän voiton kunniaksi juhlitaan juhanusta myös voitonpäivänä. Virolaisten rinnalla taisteli myös suomalaisia vapaaehtoisia, noin 3500 miestä, joille olemme siitä syvästi kiitollisia. Vapaussota loppui Viron voittoon ja Venäjän kanssa Tarton rauhan solmimiseen 24. helmikuuta 1920.

Vapaussodan muistomerkkiä suunniteltu pitkään

Päätös sijoittaa keskeinen Vapaussodan muistomerkki Tallinnaan Vapaudenaukiolle, tehtiin jo 1920 luvulla. Ennen sotaa järjestettiin useita kilpailuja parhaan muistomerkin saamiseksi. Niihin osallistuivat Viron arkkitehtien ja kuvanveistäjien parhaimmisto. Voittaja jäi selvittämättä, koska yksimielisyyttä parhaasta työstä ei löydetty. Vuonna 1937 järjestetyn Vapaudenaukion arkkitehtuurisen tilan muuttamiseksi järjestetyn kilpailun mukaan päätettiin purkaa aukion vieressä sijaitseva Jaanin kirkko ja pystyttää siihen korkeal-

le patsaalle sijoitettu ratsastajamonumentti. Näitä suunnitelmia ei ehditty toteuttaa, sillä jo vuonna 1939 Viron hallitus sortui Kremlin painostukseen ja suostui puna-armeijan sotilastukikohtien sijoittamiseen Viroon. Vajaan vuoden kuluksi Viro miehitetty.

Muistomerkit tuhoetaan

Heti neuvostomiehityksen alussa tuhosivat miehitysjoukot Moskovan käskystä kaikki Vapaussodan (kaatuneiden) muistomerkit Virossa, joita oli kaikkiaan noin 250. Useimmiten ne räjäytettiin. Rauniot ja kivimurska vietiin tietämättömiin. Sama kohtalo olisi ollut myös Vapaudenaukion ratsastajamonumentilla jos se olisi toteutettu. Vuosina 1941-1944 useat muistomerkit kunnostettiin, mutta Viron uudelleenvaltaamisen jälkeen ne tuhottiin taas venäläisten toimesta. Ison imperiumin ylpeys ei kestänyt muistutuksia siitä, että pikku rajavaltio oli saavuttanut uskottoman voiton siitä raskaasta ja verisessä sodassa ja Venäjän oli pitänyt maksaa merkittäviä sotakorvauksia Virolle.

Tuhoisa kosto kohdistui patsaiden lisäksi myös Vapaussodassa taistelleisiin miehiin ja jopa Viron itärajaan, jota Venäjä muutti yksipuolisesti omaksi edukseen jo ennen kuin koko Viro oli 1944 valloitettu. Olihan Viron tasavallan raja suurin ja merkittävin kaikista Vapaussodan voiton muistomerkeistä, sillä sen täsmällinen sijainti oli määritelty juuri Tarton rauhansopimuksella. Vaikka Viro on taas itsenäinen valtio, pitää Venäjä silloin anastettua n. 2500 neliökilometriä Viron alueesta (Setumaa ja Narvanjoen takaiset alueet) edelleen hallussaan.

Ehdotus muistomerkestä sotaveteraanijärjestöiltä

Viron uudelleen itsenäistymisen jälkeen on Vapaussodan muistomerkit vanhojen piirrostuksien ja valokuvien perusteella pystytetty taas kerran – tällä kertaa toivottavasti lopullisesti. Joissain tapauksissa käytettiin entisöinnissä myös alkuperäisiä kappaleita muistomerkeistä, joita paikalliset asukkaat olivat vuosikymmeniä mahdollisista rangaistuksista piittaamatta piiloteleet. Myös Tallinnassa otettiin etupäässä sotaveteraanijärjestöjen esityksestä vanha idea esille ja valtio päätti pystyttää Vapaussodan voitonpatsaan Viron itsenäisyyden 90-vuospäivän yhteydessä.

Parhaan ja nykyaikaisen idean löytämiseksi järjestettiin uusi kilpailu. Vuonna 2007 julistettiin muistomerkin ideakilpailun voitajaksi työ nimellä *Libertas* (Vapaus). Patsaan suunnittelivat nuoret arkkitehdit ja insinöörit **Rainer Sternfeld, Andri Laidre, Kadri Kiho** ja **Anto Savi**.

Muistomerkki näyttävä kokonaisuus

Mäen rinteelle rakennettu patsas on 23,5 metriä korkea ja se koostuu ulkoapäin 143 jäätä muistuttavasta lasielementistä. Sen huipulla oleva risti on 6,5 metriä korkea. Joka ilta pimeän tultua sytytetään patsaan sisällä olevat 200 000 valoa ja koko patsas hehkuu öisin kirkkaasti kuin jättimäinen jääsoihdu.

Kuten jo ennen sotaa, oli nyt myös voittajatyöllä vastustajia. Yli 70 prosenttia ihmisistä kannatti joidenkin muutosten tekemisen jälkeen sitä. Patsaan tekijät suunnittelivat huipulla olevan ristin keskelle Viron (Neuvosto-Viron aikaisen) kartan, josta puuttuu Setumaa ja Narvanjoen takaiset alueet. Sillä kartalla ei ole mitään tekemistä Vapaussodan voiton kanssa.

Kun kysyin patsaan tekijältä Rainer Sternfeldiltä, miksi? Niin vastaus kuului, etteivät he halunneet haastaa riitaa venäläisten kanssa.

Onneksi eivät meidän isoisämme ajatelleet samalla tavalla, sillä tällaisella asenteella ei olisi voitettu Vapaussotaa eikä saatu koko patsasta. Eikä Viron tasavaltaakaan olisi olemassa. Julkisen paheksunnan ja vastustuksen takia muu-

Viron vapaudenpatsas sijaitsee arvokkaalla paikalla Tallinnan Vapaudenaukiolla.

tettiin piirustuksia ja risti somistettiin Viron Vapaussodan korkeimman kunnianmerkin Vapaudenristin mukaiseksi. Ristin sydämessä on E-kirjain (Eesti=Viro) ja miekkaa pitävä käsi. Vapaudenristin saivat myös muutamat ansioituneet suomalaiset vapaaehtoiset.

Samalla kuin patsasta rakennettiin, uudistettiin myös koko Vapaudenaukio. Sen alle sijoitettiin parkkipaikat ja muutamia kauppia. Myös nuorille tarkoitettu Ahaa-tietokeskus löysi paikan sieltä.

Aukio ja Vapaussodan voitonpatsas avattiin juhlallisesti Voitonjuhlan (23. kesäkuuta) ensimmäisillä minuuteilla. Silloin syttyivät ensimmäistä kertaa kesäyössä kymmenien tuhansien ihmisten riemuhuutojen saattamina patsaan valot. Avajaisseremoniassa esitettiin Urmas Sisaskin oratorio *Pro Patria*, sanat Jaan Löö. Tunnelma oli todella ylevä ja sanoin kuvaamaton.

Venäjällä syytettiin Viroa fasismien elvyttämisestä ja fasisistien pystyttämisestä pääkaupungin keskustaan, vaikka fasismia ei ollut Vapaussodan loputtua vielä keksittykään. Mutta sellaisiin perättömiin hyökkäyksiin on Virossa totuttu.

Teknisiä ongelmia

Valitettavasti ilmeni ongelmia myös patsaan kanssa. Muutamat lasielementit keräsivät pölyä ja muuttuivat vaaleanpu-

nertaviksi, jotkut keltaisiksi, sadevesi pääsi patsaan sisälle ja valot kastuivat, yksi kulmaelementti irtosi ja putosi alas. Lasipanelien sisältä löydettiin jopa roskaa.

Patsaan teknisen osan suunnitellut ja rakentanut tsekkiläinen lasitehdas Sans Souci, joka oli tehnyt halvimmalla tarjouksen, yritti melkein vuoden ajan korjata patsasta, mutta ei kyennyt siihen. Lisäksi uudelleen suunnittelun, korjaamisen, lasipanelien vaihtamisen ja rakennelman tiivistämisen jälkeen täytyy kokonaan vaihtaa patsaan valaistus. Työn tekevät loppuun virolaiset yhtiöt, joiden laatuun ja osaamiseen olisi pitänyt turvautua jo alunperin. Suunnitelmien mukaan pitäisi korjaustöiden loppua ensi vuoden alussa ja patsaan valot sytytetään taas koko kirkkautessaan.

90 vuotta kestänyt haave Vapaussodan voitonpatsaasta täyttyy lopullisesti ja jäinen muistopatsas voi silloin taas muistuttaa meitä isoisemme ja isiemme urhollisuudesta, vapaudenhalusta, itsenäisyyden ihmeestä ja siitä kuinka vaikea se on saavuttaa ja kuinka hauras se voi olla, jos pitää sitä itsestäänselvyyttenä.

Henn Pölluaas

Suomen Sotaveteraanien Viron yhdistyksen ja Suomenpoikien Perinneyhdistyksen johtokunnan jäsen

SOTAINVALIDI- JA VETERAANIKUNTOUTUSTA
laitos-, päivä- ja avokuntoutusta
Veteraanipolku 3, 13600 Hämeenlinna
Puh. 03-5706 100, fax 03-5706 119
www.ilveskoti.com

Suomen Moneta luovutti 25 000 euroa Sotiemme Veteraaneille

Suomen Monetan maajohtaja **Janne Häkkinen** ja viestintäpäällikkö **Håkan Forsgård** kävivät 30.9. luovutamassa Veteraanivastuu ry:n edustajille shekin, joka koostui usean Sotiemme Veteraanien hyväksi tehdyn yhteistyökampanjan tuotosta.

Häkkinen kertasi yhteistyön alkuvuosia luovuttaessaan shekin Veteraanivastuu ry:n puheenjohtajalle **Aarno Strömmerille**. Moneta oli laajemmassa mittakaavassa tullut mukaan varainhankintayhteistyöhön vuonna 2006, jolloin se alkoi vastata sotiemme Veteraanit- varainhankinnan verkkokaupan ylläpidosta.

- Jo tätä ennen Moneta osoitti joululahjarahat veteraaneille, mikä oli työntekijöille ja yhteistyökumppaneille tärkeä osoitus arvostuksesta tätä asiaa kohtaan, kertoi Häkkinen.

Nyt luovutettu summa, 25 000 euroa, oli hankittu talvisodan 70-vuotismuistopäiviin sijoittuneilla kampanjoilla. Moneta tarjosi asiakkailleen mahdollisuuden lukea internetissä talvisodan aikaisia lööppejä, joiden jokaisesta lukemiskerrasta annettiin 10 senttiä Sotiemme

Veteraanivastuun puheenjohtaja **Aarno Strömmer** kiitti Suomen Monetan maajohtaja **Janne Häkkistä** lahjoituksesta Sotiemme Veteraaneille.

Veteraaneille. Lisäksi Monetan markkinoimat tuotekokoelmat sisälsivät sotiemme veteraanien hyväksi myytyjä Marskin merkkejä ja Sotiemme Veteraanit-kokardimerkkejä.

Monetan maajohtaja **Janne Häkkinen** kertoi veteraanien tukemisen olevan yrityksen toiminnassa mukana myös jatkossa.

-Niin kauan kuin sotiemme veteraanit haluavat meidän auttavan ja tarvitsevat meidän apuamme, niin kauan tule-

me näissä keräysasioissa myös olemaan mukana.

Strömmer totesi sekä lahjoittajien että yritysten avun olevan tervetullutta niin kauan, kuin työtä veteraanien hyväksi tehdään.

- Eikä veteraanisisaria ja -veljiä jätetä niin kauan kuin heitä on, muistutti Strömmer.

Teksti: Kirsi Suojoki

Kuva: Håkan Forsgård

Veteraania ei jätetä Kymenlaaksossa

Veteraania ei jätetä tulevaisuudessakaan, Kymenlaakson Sotaveteraanipiirin puheenjohtaja **Arto Mikkonen** totesi piirin neuvottelupäivillä Valkealan Puhjonrannassa 22.10. Hän lupasi myös, että kaikki piirin ja sen jäsenyhdistysten varat käytetään veteraanien hyväksi. Piirin toiminnanjohtaja **Toivo Hartikainen** oli laatinut tietopaketin, jota purettiin päivän aikana aiheittain. Päivän avauksessa luovutettiin Sotaveteraaniliiton ansiomitali veteraanityötä tukeneille ja liiton kultainen ansioristi aktiivisille toimijoille. Eversti **Heikki Bergqvist** ja lääninrovasti **Jari Pennanen** Haminasta sekä sosiaaliturva-asiamies **Olli Pasila** Iitistä saivat ansiomitalin. Kotkalaiselle pankinjohtaja **Hannu Jumppaselle** mitali luovutettiin myöhemmin. **Pentti Huovila**, **Unto Mänttari** ja **Eila Vainikka** olivat kultaisen ansioristin saajat.

Suomen Sotaveteraaniliiton ansiomitalin ja kultaisen ansioristin saaneet (vas.) **Heikki Bergqvist**, **Olli Pasila**, **Jari Pennanen**, **Pentti Huovila**, **Eila Vainikka** ja **Unto Mänttari**.

Yhdistysten purkaminen menossa

Piirin tulevaisuudensuunnitelman mukaan Kymenlaaksossa olisi 2-3 vuoden kuluttua vain kolme sotaveteraaniyhdistystä: Haminan seutu, Kotkan seutu ja Kouvolan seutu. Suur-Kouvolan alueen neljässä yhdistyksessä; Jaalassa, Elimäellä, Anjalan-koskella ja Kuusankoskella, on jo menossa sääntöjen mukainen purkamisprosessi. Päivän

aikana selvitettiin yhdistysten tiedotustoiminnan sähköistämistä, veteraanikeräystä ja ensi vuoden toimintaa. Yhdistysten purkamisen ohella eniten keskustelua aiheutti vuosittaisen kirkkopäivän järjestelyn vuorottelu. Sekin alkoi selvittää piirin luottamusappi rovasti **Juha Pesosen** puheenvuoron jälkeen.

Teksti: Erkki Vitikainen

Kuva: Roope Nieminen

Tulevaisuuden ennakointi esillä Pohjois-Pohjanmaalla

Neuvottelupäivän osanottajilla oli tiivis ja kiinnostava ohjelma.

Pohjois-Pohjanmaan sotaveteraanipiirin väkeä oli runsain joukoin koolla perinteisillä neuvottelupäivillään Oulun Eedenissä 9.-10. marraskuuta. Keskeisenä asiana paneuduttiin nyt tulevaisuuskysymyksiin.

Alueellista perinnetyötä ja Tammenlehvän Perinneliiton roolia esitteli maaherra **Eino Siuruainen** esitelmässään. Sotaveteraaniliiton toiminnanjohtaja **Markku Seppä** valotti järjestötoiminnan tulevaisuussuunnittelua ja ensi vuoden tavoitteita. Toiminnanjohtaja **Martti Lamminaho** esitteli piirin tulevaisuuskysymyksiä ja taloustilannetta. Keräyspäällikkö **Antti Pesälällä** oli myönteistä kerrottavaa vuoden 2010 varainhankinnasta. Alue-

en keräysorganisaatio on toiminut hyvin, keräysintoa riittää ja kokonaistulos on jo yli 100 000 euroa. Sosiaalishteeri **Seppo Matilainen** esitteli kuntoutuskysymyksiä ja avustustilannetta.

Professori **Jouko Vahtolan** esitelmän aiheena oli Aseveljet kotirintaman tukena. Naisjärjestön tervehdyksen toi puheenjohtaja **Pirkko Kuorehjärvi**. **Eero Kelhälle** Iistä ja **Erkki Ollikaiselle** Oulusta luovutettiin Sotaveteraanien ansioristit, **Markku Kämäräinen** Kuusamosta sai rintaansa Sotaveteraaniliiton ansiomitalin. Neuvottelupäivien työskentelyä johdatteli puheenjohtaja **Aarno Strömmer**.

Pekka Koivisto

Sotaveteraanileskille virkistystä

Lahden Seurakuntayhtymän leirikeskuksessa Hollolan Siikaniemessä järjestettiin jo 3. virkistysleiri keväällä sotaveteraanileskille ja yhteistä viikonloppua vietettiin 26.-28.11.

Leiriläisistä on muodostunut luja vertaisryhmä, koska kaikki ovat kokeneet puolison menetyksen lähimenneisyydessä. Leirillä käsiteltiin surun kohtaamista ja sytytettiin mm.

muistokynttilät menetetyille puolisoille.

Lauantaina sotilaspastori **Risto Kaakinen** kertoi nyky-päivän varusmiehistä ja sunnuntaina hän toimitti avustajineen messun.

Toiminta on käynnistynyt Suomen Sotaveteraaniliiton ja Lahden Seurakuntayhtymän yhteistoimintana.

Teksti ja kuva Veikko Koivula

Pirkanmaan veteraanien neuvottelupäivä Orivedellä

Pirkanmaalaiset sotaveteraaniyhdistykset koontuivat 7.10. Oriveden seurakuntakeskukseen neuvottelupäiville. Päivän mittaan kuultiin paljon kiintoisaa asiaa tästä päivästä ja tulevaisuudesta.

Piirin puheenjohtaja **Matti Viitanen** avasi päivän. Oriveden kirkkoherra **Mika Tapio-linna** toi seurakunnan terveiset. Liiton toiminnanjohtaja **Markku Seppä** valotti sotaveteraanien asioita, Tammenlehvän Perinneliiton toiminnan-

johtaja **Pertti Suominen** pohdiskeli veteraanijärjestöjen huomispäivää eli sitä ajankoh-
taa, kun siirrytään perinneyhdistysten aikakauteen.

Pirkanmaan piirin uusi toiminnanjohtaja **Timo Tulosmaa** esittäytyi kokousväelle ja päivän päätteeksi piirin pitkäaikainen toiminnanjohtaja **Seija Vehmas** kukitettiin kiitokseksi monivuotisesta veteraanipalvelusta.

Teksti ja kuva: Timo Tulosmaa

Oriveden Veteraanipuhaltajat puhalsivat päivän alkuvirren.

Pirkanmaalainen veteraaniväki joululounaalla

Veteraaniväki lounasta nauttimassa.

Puolustusvoimain Pirkanmaan Alueoimiston tarjoamat perinteiset joululounaat järjestettiin tänäkin vuonna kolmessa osassa.

Satakunnan Lennoston tiloissa pääsivät lanttulaatikosta, kinkusta ja rosollista nauttimaan kahdessa eri katta-
uksessa noin 600 veteraania, puolisoa ja leskeä. Lounaat tarjottiin perättäisinä päivinä 23. ja 24. marraskuuta

Kolmas kattaus järjestettiin 30. marraskuuta Hallin varuskunnassa Kuorevedellä. Siihen osallistui pohjoispirkanmaalainen veteraaniväestö, runsaat 200 henkeä.

Luminen pakkassää, ensimmäiset yhdessä laulettu joululaulut, perinteiset jouluruuat ja hyvät torttukahvit virittivät joulun tunnelmaan.

Pirkanmaalainen veteraaniväestö kiittää lämpimästi Pirkanmaan Alueoimiston päällikköä esikuntineen, Satakunnan Lennoston komentajaa sekä Ilmavoimien Teknillisen koulun johtajaa sekä varusmiehiä hienosta, jouluisesta tapah-
tumasta.

Seija Vehmas

Rintamanaiset juhlivat merkkivuosiaan

Rintamanaisten Liiton 30-vuotis- ja Helsingin Rintamanaisten 40-vuotis-juhlaa vietettiin Helsingin Tuomiokirkossa 23. loka-kuuta. Juhlaväkeä tilaisuuteen oli saapunut ympäri maata.

Juhlapäivä alkoi hartaushetkellä Helsingin tuomiokirkossa. Kenttäpiispa **Hannu Niskanen** aloitti puheensa teemalla *Ilo ja lempeys*. Kenttäpiispa kiitti veteraanisukupolvea, kaikkia sotatoimialueella sekä kotirintamalla sodan aikana toimineita miehiä ja naisia, mutta erityisesti nyt juhlaansa viettäviä rintamanaisia, jotka jakoivat tuskan ja taistelun, mutta välittivät myös iloa ja lempeyttä, jolla oli suuri merkitys esimerkiksi haavoittuneille ja muuten uupuneille sotilaille.

Tänäänkin Jumala täyttää meidät ilollaan. Mutta hän kutsuu meitä myös ilahduttamaan toisiamme, sanomaan hyviä sanoja ja tekemään hyviä tekoja. Teidän rintamanaisten ja koko veteraanisukupolvemme kauneinta perintöä on se, että toista ihmistä ei jätetä, vaan asetutaan hänen rinnalleen ja tuekseen. Jumalan tahdon täyttäminen tuo iloa elämään. Se on isänmaan tulevaisuuden rakentamista.

Juhla Kryptassa

Juhlayleisön toivotti tervetulleeksi Rintamanaisten Liiton puheenjohtaja **Kaarina Peltola** arvellen juhlan jäävän lajin-

sa viimeisiksi, vaikka toiminta Rintamanaisten Liitossa kuin Helsingin yhdistyksessä jatkuu niin kauan kuin se on mahdollista.

Muita puheenvuoroja ja tervehdyksiä esittivät puolustusvoimien puolesta prikaatikenraali **Sakari Honkamaa**, Suomen veteraaniliittojen valtuuskunnan puolesta **Aarno Strömmer**, Lotta Svärd Säätiön ja Suomen Lottaperinneliiton puolesta **Irmeli Lemberg** ja Naisten Valmiusliiton pääsihteeri **Lotta Mertsalmi**.

Reservin ratsastajiin kuuluva **Pertti Johansson** esitti ker-
tomuksen *Sotahevosen kotiin-paluu*.

Marsalkka Mannerheimin asuun pukeutunut ja hänen puhetapaansa vihkiytynyt taiteilija **Timo Närhinsalo** piti mieleen jäävän ja arvostavan ”Marsalkan puheen” päiväkäskyineen arvokkaan juhlatilaisuuden päätteeksi.

Juhlan päätössanat, kiitokset mukanaolijoille, esiintyjille ja tukijoille lausui 1. varapuheenjohtaja **Helvi Hyryn-
kangas**. Tilaisuuksien musiikista vastasivat Kaartin Soittokunnan Vaskikvintetti ja Helsingin Sotaveteraanikuoro sekä kanttori **Seppo Murto**.

Taiteilija Timo Närhinsalo Marsalkka Mannerheiminä esitti tervehdyksensä juhlivalle liitolle. Puheenvuoroa seuraamassa Rintamanaisten Liiton puheenjohtaja Kaarina Peltola.

Suomen Veteraaniliittojen valtuuskunta luovutti teräslautasen juhlivalle liitolle. Luovuttajina (vas.) Rintamaveteraaniliiton valtuuston puheenjohtaja Sulo Leivo, Sotaveteraaniliiton puheenjohtaja Aarno Strömmer, Sotainvalidien Veljesliiton puheenjohtaja Juhani Saari, Sotainvalidien Veljesliiton hallituksen puheenjohtaja Martti Kuivala ja Sotaveteraaniliiton toiminnanjohtaja Markku Seppä.

Rintamanaisten Liiton kolme vuosikymmentä

Rintamanaisten Liitto perustettiin 1980, vaikka ensimmäiset rintamanaisten yhdistykset perustettiin jo 1970. Kattojärjestön perustaminen ei ollut kuitenkaan yksinkertaista, koska naisten sodanaikaista työtä rintamalla ei arvostettu. Lisäksi liiton perustamista vastustettiin jopa sangen korkealla valtakunnallisella tasolla.

Vaikenemisen vuosikymmenet olivat kuitenkin takanapäin ja vihdoinkin naiset saivat purkaa omia sodanaikaisia muistoja sisarpiireissä – vertaisilleen. Yhdistyksiä syntyi kuin sieninä sateella ympäri maata. Yhdistyksen toimihenkilöt löytyivät helposti omasta jäsenkunnasta puheenjohtajiksi, sihteereiksi, kirjanpitäjiksi ja emänniksi. Naiset olivat toimineet usein vuosikymmeniä sotainvalidi- tai sotaveteraanimiestensä perustamissa veteraanijärjestöissä kahvinkeittäjinä ja tukijoukkoina. Yhdistyksillä ei ollut toimitiloja, mutta sisarpiirit kokoontuivat säännöllisesti mm. seurakuntien tiloissa. Toimintaa johti yhdistyksen hallitus ja varoja toimintaan kerättiin myyjäisillä ja arpajaisilla sekä valtakunnallisten kesäpäivien järjestämisellä. Yhdistyksissä kokoontui yleensä sisarpiiriin lisäksi mm. hengellinen piiri sekä käsityö- ja liikunta-kerho ja matkoja tehtiin sekä kotimaassa että ulkomaille oltiinhan vielä nuoria n. kuusikymppisiä. Parhaimmillaan liitossa oli n. 12.000 jäsentä ja 32 yhdistystä.

1970-luvulla rintamanaisten asiaa toivat esille eduskunnassa rintamaiset, kansanedustajat: Kerttu Hemmi, Helvi Hyryn kangas, Eeva Kauppi, Aune Salama, Sylvi Saimo ja Lea Sutinen. Vuonna 1978 annettiin asetus rintamapalvelustunnuksesta, joka asteittain varmisti naisille samat edut kuin miesveteraaneille. Kansanedustaja Kerttu Hemmi teki eduskuntaaloitteen rintamaveteraaniainneuvottelukunnan (RINE) perustamisesta. Tämän aloitteen pohjalta neuvottelukunta aloitti toimintansa 1979 ja juuri perustettu Rintamanaisten Liitto sai sinne edustajansa.

1980-luku

Toimeentulo- ja eläkeasiat olivat näkyvästi esillä 1980-luvun veteraanipolitiikassa. Saavutettuja etuja olivat mm. rintamalisä naisille (1981) rintama-

veteraanien varhaiseläkelaki sekä rintamasotilaseläke, koskee myös naisia (1982), laki rintamaveteraanien kuntoutuksesta (1983), rintamaveteraanit varhaiseläkkeelle täytettyään 60 vuotta (1986), ylimääräinen rintamalisä (1986) sekä uusi laki rintamaveteraanien kuntoutuksesta (1988).

Liitto harjoitti myös kansainvälisesti merkittävää toimintaa 80-luvulla. Rintamanaisten Liitto hyväksyttiin ensimmäisenä naisjärjestönä Maailman Veteraanijärjestöön ja sen Naisten toimikuntaan 1984.

1990-luvulla jatkettiin edunvalvontaa muiden veteraanijärjestöjen kanssa ja valtioneuvosto teki 1992 periaatepäätöksen veteraanien aseman parantamiseksi. Silloin alkoi myös asuntojen korjausneuvonta.

Rintamamaisista oli tärkeää että tieto rintamanaisten toiminnasta ja merkityksestä säilyy tuleville polville. Siksi Rintamanaisten Liitto perusti 1993 Rintamanaisten säätiön, jonka tarkoituksena on mm. *tukea sotien 1939–1945 aikana sotatoimialueilla ja rintamalla toimineiden naisten kokemuksista tehtävää tutkimus- ja julkaisu-toimintaa*. Säätiö on julkaissut neljä kokoelmaa naisten sotakokemuksista: Päämäärämme vapaa isänmaa, Naiset isänmaan asialla, Isänmaa kutsui meitä – rintamaiset kertovat sodan vuosista ja Kuvia ja kertomuksia sieltä jostakin – rintamaiset muistelevat sekä 3. painoksen alun perin liiton julkaisemasta Mirja Hakon toimittamasta ”Naiset kertovat sodasta.

Vuonna 1997 Rintamanaisten Liitto tuotti videodokumentin Suomi-Äidin Tyttären Sota ja Rauha, joka kertoo niiden naisjärjestöjen synnystä, joiden jäsenet toimivat sotien 1939–45 aikana rintamalla ja sotatoimialueella kuten Lotta Svärd järjestö, SPR ja Sotilaskotiliitto. Videota on näytetty kouluissa ja maanpuolustusjärjestöissä ja voitaisiin näyttää laajemmaltikin koska naisten sodasta on saatavana melko vähän aineistoa opetuskäyttöön.

Vuonna 1999 Rintamanaisten Liitto ja muut kolme valtakunnallista veteraanijärjestöä perustivat yhteistyöelimen Suomen veteraaniliittojen valtuuskunnan ajamaan yhdessä veteraanien etuusasioita. Val-

tuuskunnassa on kolme edustajaa kustakin liitosta ja puheenjohtajuus vaihtuu neljännesvuosittain.

2000-luku

Rintamanaisten Liiton toimistoa Helsingissä hoitivat alusta alkaen omat ammattitaitoiset jäsenet luottamustoimisena. Konttorina toimi alkuaikoina kansanedustaja Lea Sutisen yksio. Myöhemmin vuokrattiin yksi huone Arkadiankadulta. Palkattua henkilökuntaa ei ollut. Vasta 1999 palkattiin liittoon ensimmäinen työntekijä, toiminnanjohtaja.

Vuosituhanneen alussa Rintamanaisten Liitto alkoi saada avustuksia Lotta Svärd -säätiöltä, Kaatuneiden Muistosäätiöltä sekä myöhemmin myös muilta säätiöiltä käytettäväksi jäsenten pienimuotoiseen kuntoutukseen sekä virkistykseen. Samoin liitto sai osuutensa Veteraanikeräyksen (nyk. Sotiemme Veteraanit –keräyksen) tuotoista. Nämä avustukset on aina jaettu yhdistyksille jäsenmäärän mukaan. Lisäksi Sotavahinkosäätiön avustuksia myönnetään pienituloisten jäsenten sairaus-, lääke-, lääkäri- ja silmälasikuluihin hakemuskäytännöllä.

Geriatrinen kuntoutuksen hanke toteutettiin vv. 2002–2005 RAY:n tuella ja alennuslääkkeistä tunnuksen omaaville v. 2003.

Rintamanaisten Liitto oli myös aktiivisesti mukana perustamassa Lottien Perinneyhdistystä 1992. Tästä tuli myöhemmin Suomen Lottaperinneliitto.

Vuonna 2004 perustivat Vevan jäsenjärjestöt Tammenlehvän Perinneliiton. Sen tehtävänä on *hoitaa ja vaalia Suomen 1939-1945 käymien sotien ja niiden veteraanien perinteitä*. Vuonna 2005 liitto vietti 25-vuotisjuhlavuottaan, järjestämällä oman keräyksen, julkisti 25-vuotishistorian ja -juhlalehden. Samana vuonna julkistettiin myös Veteraanipostimerkki, jonka suunnittelija halusi tuoda esille naisten rintamalla tekemää työtä.

Vuosina 2007-2008 Rintamanaisten Liitto toteutti kaikkien rintamanaisten yhdistysten siirron maakunta-arkistoihin sekä niiden järjestelyn arkistossa. Arkistot luovutettiin noin vuoteen 2000 asti ja myöhemmät arkistot luovutetaan sa-

malla sopimuksella sitten kun yhdistys päätetään purkaa.

Rintamanaisten Liitto vietti 30- ja Helsingin Rintamaiset 40-vuotisjuhlavuottaan 23.10.2010 Helsingissä. Juhlavuoden lopulla julkistettiin ”Suomi-Äidin Tyttären Sota ja Rauha” dvd:n englanninkielinen käännös ”**Mother Finland’s Daughters in War and Peace**”. Sitä voidaan näyttää mm. koulujen IB-luokille ulkomaalaistaustaisille varusmiehille ja esim. Suomen ulkomaisissa lähetystöissä tai suomalaisten siirtolaisten jälkeläisille USA:ssa, Kanadassa ja Australiassa.

Yhdistysten toiminta on edelleen aktiivista, koska liitolta saaduilla avustuksilla voitu järjestää retkiä, teatteri- ja virkistyslomia jäsenille sekä mm. ikkunanpesua, siivousta, hierontaa, jalkahoitoa yms. pienimuotoista kuntoutusta. Vuonna 2009 järjestettiin yhdistyksissä ja kerhoissa yli 1800 tilaisuutta joihin osallistui n.14 000 jäsentä. Liiton merkitys rintamanaisten sosiaalisena yhdyssiteenä on äärimmäisen tärkeä. Iän karttuessa ystävät ympäriltä harvenevat ja ne jäljellä olevat, usein rintamasisaret, ovat kultaakin kalliimpia.

Rintamanaisten Liitolla ei ole piiriorganisaatiota eikä kannatusjäseniä. Tämä on koettu ongelmalliseksi vasta viime vuosina, koska yhdistysten toimihenkilöiden keski-ikä alkaa olla n. 88 vuotta. Toimintaa ei voida jatkaa, jos yhdistyksestä ei löydy luottamushenkilöitä. Purkautuneen yhdistyksen jäsenet voivat v. 2004 tehdyn sääntömuutoksen mukaan siirtyä suoraan liiton henkilöjäsenten ja jatkaa paikallisen kerhona. Liitossa on tällä hetkellä n. 3 000 jäsentä, jotka toimivat 24 jäsenyhdistyksessä ja 7 paikallisessa kerhossa. Kerhojen toimintaa ja avustuksia hallinnoidaan liiton toimistosta käsin.

Rintamaiset ovat saaneet apua nuoremmilta sukupolvilta mm. Naisten Valmiusliiton alueneuvottelukunnat ovat

vuodesta 2007 järjestäneet rintamaisille kesäpäivät. Liiton toiminnan alkuaikoina kesäpäivät olivat 2-päiväisiä tapahtumia, jotka kokosivat jopa 1200 rintamamaista yhteen. Tämän kesän kesäpäiville osallistui 500 rintamamaista, joka osoittaa että yhteiset tapaamiset ovat edelleen tärkeitä henkireikiä lieventäen yksinäisyyttä ja estäen syrjäytymistä.

Tulevaisuus

Toimintaa on tarkoitus jatkaa niin kauan kuin rintamaiset tarvitsevat liittoa.

Koska Rintamanaisten Liitolla ei ole omaisuutta, on sen toiminta täysin Raha-automaattiyhdistyksen yleisavustuksesta riippuvainen. Tänä vuonna avustus ei riittänyt hallinnon kuluihin ja siksi liiton ainoa vakituinen toimihenkilö on ollut lomautettuna osan vuotta. Toivotaan RAY:n turvaavan liiton toimintaedellytykset avustusstrategiansa mukaan.

Yhdistysten ja kerhojen toiminta lisää jäsentemme sosiaalista hyvinvointia merkittävästi luontaisena vertaistukikanavana. Lisäksi yhdistysten kautta maksetut avustukset tavoittavat parhaiten yksittäisen jäsenen, koska siellä heidät tunnetaan ja tarpeensa tiedetään.

Rintamanaisten Liiton tekemä työ kolmen vuosikymmenen aikana on tärkeää naisten tasa-arvon kannalta. Sotiemme veteraaneja on elossa 55.000, heistä naisia on 20.000, joten liittomme tekemää työtä rintamanaisten työn tunnetuksi tekemisessä, edunvalvonnassa sekä perinteen siirtämisessä, tarvitaan edelleen. Rintamasisarten yhteiset muistot sotaajalta jopa 70 ja yhdistyksissä 30-40 vuoden takaa kantavat yhä vielä ja tapaamiset sisarten kanssa tänä päivänä toteuttavat liiton tarkoitusta: Sisarta ei jätetä.

Soili Myllys
toiminnanjohtaja
Rintamanaisten Liitto ry

Rosvopaistitapahtumat jatkuvat ensi kesänä

Veteraanien keskuudessa suuren suosion saavuttaneet Rosvopaistitapahtumat jatkuvat ainakin ensi kesänä. Alustavat ajat ja paikat ovat seuraavat. Järjestäjätahot lähettävät veteraanijärjestöjen piiriorganisaatioille tiedon kutsuttavien veteraanien määristä.

- 1.6. Oulunkylä, pääkaupunkiseutu
- 10.6. Lempäälä, Pirkanmaa, Kanta-Häme ja Päijät-Häme
- 17.6. Kokkola, Etelä- ja Keski-Pohjanmaa ja Vaasan rannikkoseutu
- 22.6. Kouvola, Kymi, Etelä-Karjala ja osin Päijät-Häme
- 1.7. Kerava, Uusimaa
- 5.8. Oulu, Pohjois-Pohjanmaa, Etelä-Lappi ja Kainuu
- 12.8. Joensuu, Pohjois-Karjala, Etelä-Karjala, Pohjois-Savo ja Suur-Savo
- 19.8. Rauma, Satakunta ja Varsinais-Suomi
- 26.8. Jyväskylä, Keski-Suomi
- 2.9. avoin

Kalevi Rönngqvist

Mikkelin sotaveteraanien ruskaviikko Tanhuvarassa

Jo reilun vuosikymmenen ajan on joukko veteraaniamme viettänyt syksyisin kunto- ja virkistysviikkoa urheilupuistossa Tanhuvarassa.

Jäsenistön keski-ikä lisääntyessä on osallistujien määrä hieman vähentynyt. Kuitenkin 25 reipasta kuntoilijaa lähti nytkin viettämään aina parhaassa iässä -viikkoa, kaksi yli yhdeksänkymppistäkin mukana.

Ruskan värittävä rantamaisema houkutteli ulkoilemaan myös järjestetyn ohjelman ulkopuolella.

Viiden virkistävän päivän aikana saimme jumppaa ruumiille ja sielulle, saunoimme, uimme ja vesihölkäsimme sekä harjoittelimme kuntosalilla eri aparaattien avulla. Kiipeäminen Pumun kodalle onnistui rollaattorien ja kyynärsauvojenkin kera.

Vahvempi veli veti heikom-

paa. Mäellä tutustuimme mielenkiintoiseen osaan Salpalinjan linnoitusta. Siellä näet sijaitsee museoitu tykki, jolla aiottiin puolustaa Saimaan selkiä ja rantamia, mikäli vihollinen olisi sinne aikanaan yrittänyt.

Lihaskunnon säilyttäminen sekä tasapainon ja kehonhallinnan harjoittelu todettiin jaksamisen kannalta tärkeiksi. Senioritanssit ja pari illanviettoa ohjelmineen sekä tarkkuuspelit ja muistiharjoitukset täydensivät muuta kuntoilua.

Tanhuvaaran ruokahuolto pelasi entiseen tapaan enemmän kuin hyvin. Paluumatkalle lähdettiin hieman väsyneinä, mutta ylen tyytyväisinä. Mukavaa oli, ja ensi syksynä tullaan taas. Viikkokin varattiin jo valmiiksi.

Teksti ja kuva: Raili Häkkinen

Piiri pieni pyöri eli senioritanssi alkamassa.

Laitilan sotaveteraaneilla musiikkipitoiset 45-vuotisjuhlat

Locakuun 23. Laitilan Sotaveteraanit ry vietti 45-vuotisjuhlaansa Laitilan seurakuntatalolla. Juhla alkoi seppeleenlaskulla sankarihaudalle ja Karjalaan jääneiden muistomerkille. Salintäyteiselle yleisölle esiintyivät mm. Laitilan soittokunta **Marika Järven** johdolla, veteraanien laulupiiri ja Peräkammarin pojat. Juhlapuheen piti maanviljelysneuvos **Eeri Hyrkkö**, tervehdyspuheen yhdistyksen puheenjohtaja **Toivo Haarala** ja isänsä sotatiestä kertoi murrerunoilija **Oili Vainio**. Laitilan kaupungin tervehdyksen toi kaupunginhallituksen puheenjohtaja **Pauliina Haijanen**, seurakunnan rovasti **Kari Aalto**, Varsinais-Suomen

Juhlaan osallistuivat mm. (vas.) Toivo Haarala, Eeri Hyrkkö, Eero Kaira, Marjatta Kaira ja Osmo Suominen.

sotaveteraanipiirin toiminnanjohtaja **Osmo Suominen** sekä tuki- ja perinnejäoston tervehdyksen puheenjohtaja **Eero Kerttula**. Juhla päättyi yhdessä

laulettuun Veteraanin iltahuutoon.

Teksti: Jukka Vehmas
Kuva: Arja-Liisa Heilä

Kotkaniemestä itsenäisyysmuseumo

P.E. Svinhufvudin elämäntyön symbolina tunnettu Kotkaniemi Luumäellä nousi syksyllä otsikoihin, kun museovirasto pohitti kiinteistöjensä tulevaisuutta valtiovallan rahapulan valossa. Kotkaniemeä ei kuitenkaan myydä esim. pietarilaiselle uusrikkaalle, vaan itsenäisyytemme isän huvila pysyy avoimena Suomen kansalle.

Museota päinvastoin kehitetään itsenäistymisen muistomerkiksi. Tähän tarvitaan myös yksityisiä varoja yli tuhannen museon maassa. Valtiolista historiaa on kuitenkin esitelty eri museoissa varsin vähän.

Kotkaniemi ei ole kartano, vaan Lappeen ukkotuomarin huvila, johon aiemmin liittyi juristiharjoittelijoiden asuntola ja tuomiokunnan kanslia. Svinhufvud osti 1898 valmistuneen huvilan edeltäjäl-

tään 1908. Luumäen aseman kupeessa olevasta käräjätalosta hänet vietiin 1914 Siperiaan.

Enimmillään sadan hehtaarin Kotkaniemessä oli parikymmentä hehtaaria peltoa. Ellen Svinhufvud hoiti puutarhaa, kanala ja kettutarhaakin sekä ylläpiti Siperian-vuosina täysihoidola. Valtion vuodesta 1999 omistamassa kiinteistössä on perinnönjakojen jälkeen nyt 15 hehtaaria maata ja satoja metrejä Kivijärven kaunista rantaa.

Yleisölle on tähän asti esitelty kesäisin ja tilauksesta muulloinkin puolta tusinaa päärakennuksen huonetta, joissa on alkuperäinen sisustus. Yli 700 neliöön voidaan avata myös kahvila, lisää näyttelytiloja ja iso sali tilaisuuksia varten. Sivurakennuksiin voi luoda esim. Siperian majan ja maastoon Ukko-Pekan polun.

Museoviraston kanssa ide-

Vähän tunnettu Oikeustaistelun muistomerkki Luumäen asemalla on äskettäin kunnostettu.

oita on kehitellyt P.E. Svinhufvudin Muistosäätiö. Tavoitteena on avata vuotuisten erikoisnäyttelyjen kautta moderni itsenäistymisen pysyvä näyttely merkkivuonna 2017. Oman osastonsa saisi tällöin mm. jääkäriliike.

Lähellä, Luumäen asemalla on 1937 paljastettu Wäinö Aaltonen komea Oikeustaistelun muistomerkki, jonka VR on vastikään kunnostanut. Kotkaniemeä sivuaa Salpalinja. Myös nousevat sukupolvet kohtaavat siellä siten monta Suomen historian kerrosta.

Jyrki Vesikansa
Kirjoittaja on P.E.

Svinhufvudin Muistosäätiön hallituksen puheenjohtaja.

Kotkaniemen kotimuseota hoitavat nykyään Sirkka Svinhufvud (Ukko-Pekan pojan miniä) ja Mari Kurkan.

Suomen Talvisodan muistotilaisuus Budapestissä

Muistotaulun paljastustilaisuudessa vas. eversti Janne Pauni, suurlähettiläs Jari Vilén, kenraaliluutnantti Holló ja puheenjohtaja Ruprecht.

Kuluvan vuoden keväällä järjestettiin Budapestissä Unkarin Sotahistoriallisen Museon tiloissa Suomen Talvisotaa käsitellyt konferenssi ja juhlatilaisuus sekä siihen liittynyt muistotaulun paljastustilaisuus.

Talvisodan päättymisen 70-vuotistapahtuma pidettiin museon juhlatiloissa. Tilaisuuteen osallistui Unkarin valtion edustajia, maan kenraalikuntaa sekä ulkomaisten diplomaatti-

kuntaa sekä sotilasasiamiehiä. Myös runsaat sata unkarilaista veteraanijärjestön edustajaa oli tapahtumassa läsnä.

Juhlan avaussanat lausui Sotahistoriallisen museon pääjohtaja, kenraaliluutnantti **Holló József**, joka puheessaan toi esille talvisodan aikaisia olosuhteita sekä koti- että ulkomaisesta näkökulmasta.

Suomen Unkarissa toimiva suurlähettiläs **Jari Vilén** valotti olosuhteita Suomessa tal-

visodan syttymisen ajalta ja painotti erityisesti kuuluisaa ”Talvisodan henkeä” joka jätti pysyvän vaikutuksen Suomen kansaan. Suurlähetystön sotilasasiamies, eversti **Janne Pauni** kertoi talvisodan olosuhteista ja tapahtumista erityisesti sotilaallisesta näkökulmasta.

Suomi-Unkari Veteraaniyhdistyksen puheenjohtaja **Ruprecht Antal** kertoi Suomen talvisodan unkarilaisista vapaaehtoisista ja heidän historiastaan. Katsauksessaan hän tervehti erityisesti Lapuan, Seinäjoen ja Lappeenrannan alueiden veteraani- ja lottajärjestöjä.

Unkari-Suomi Seuran puheenjohtaja, Dr. **Szj Enikő** valotti puheessaan unkarilaisen lehdistön vaikutusta ja toimia sukulaiskansalle osoitetun avustustarjouksen järjestämisessä.

Kenraaliluutnantti **Holló József** jakoi kunniamerkit läsnä olleille unkarilaisille talvisodan vapaaehtoisille, jotka tarjo-

sivat tuolloin vaikeina aikoina apuaan pelkäämättä avunannon mahdollisia seuraamuksia. Merkkien luovuttaminen vuosikymmenten jälkeen osoitti, että yhteisen historian muistoa kunnioitetaan ja arvostetaan eikä sitä ole unohdettu.

Juhlan kohokohtana oli Suomen Talvisodan unkarilaisen muistomerkin paljastaminen. Se toteutettiin Sotahistoriallisen Museon piha-alueella kenttäpiispan toimesta kunniakomppanian ja sotilassoittokunnan juhlistaessa tapausta. Tilaisuudessa käyttivät puheenvuoron suurlähettiläs Jari Vilén sekä kenraaliluutnantti **Holló József**.

Talvisodan päättymisen 70-vuotisjuhla

Suomen talvisodan päättymisen 70-vuotisjuhlan merkeissä suurlähettiläs Jari Vilén oli kutsunut Suomen suurlähetystön tiloihin mm. unkarilaisten Talvisodan vapaaehtoisia veteraaneja, Unkari-Suomi Seuran

edustajia sekä niitä sotilasasiamiehiä, joiden maista osallistui vapaaehtoisia Suomen Talvisotaan.

Tilaisuudessa **Ruprecht Antal** sai vastaanottaa Rácz István-palkinnon **Ruprecht** on vuosikymmenten aikana tutkinut unkarilaisten vapaaehtoisien miesten osallisuutta Talvisotaan ja kirjoittanut mm. aiheesta kirjan. Palkinnon luovuttivat hänelle tohtori **Szj Enikő**, suurlähettiläs Jari Vilén sekä tilaisuudessa kunniavieraina ollut valtiosihtööri **Pertti Torstila**, joka toimi aiemmin Suomen suurlähettiläänä mm. Budapestissä.

Edellä mainittu Rácz István-palkinto jaetaan vuosittain yhdelle unkarilaiselle ja yhdelle suomalaiselle ansioituneelle henkilölle. Suomessa tämän vuoden palkinto luovutettiin turkulaiselle professori emeritus **Urpo Kivikarille**.

Teksti Ruprecht Antal, suomennos Osmo Björkman

Unikkoja sodan muistoksi 2010

Englannin tv-uutisissa esiintyvien ihmisten rintapielessä näkyy lokamarraskuussa punainen paperikukka osoittamassa että on osallistuttu maan suurimpaan hyväntekeväisyyskeräykseen. Kukat ovat unikkoja, joilla kerätään rahaa sotaveteraaneille, sotainvalideille, heidän perheilleen, leskille ja orvoille sekä muille sodista kärsineille. Ne muistuttavat kaatuneiden muistopäivästä ja siitä, että koko maa pysähtyy kahden minuutin hiljaisuuteen päivänä, jolloin ensimmäisen maailmansodan taistelut päättyivät marraskuussa vuonna 1918 ja aseet vaikenivat Euroopassa – sillä kertaa.

Kahden minuutin hiljaisuus pidetään koko maassa 11. kauden 11. päivänä kello 11. Viralliseksi muistojuhlapäiväksi on vakiintunut tuota päivää lähinnä oleva sunnuntai, jolloin kuningatar Elizabeth II käy laskemassa seppeleen Lontoon keskustassa olevalle muistomerkillä, ja siellä sekä ympäri maata ja kansainyhteisömaita pidetään viralliset muistotilaisuudet. I maailmansodan uhrien muistamisesta alkanut perinne kattaa nykyään sekä II maailmansodan että sen jälkeen käytyjen sotien uhrin.

Kaatuneiden muistopäivänsä vietetään kaikkialla, mutta Britanniassa unikat ovat

luoneet aivan omalaatuisensa perinteen. Vuodesta vuoteen yksityiset ihmiset, erilaiset yhdistykset sekä armeijan osastot vievät yhden unikkonsa tai suuren unikkoseppeleensä yhteisille muistomerkeille. Lontoossa Westminster Abbeyn ympärille leviää koko puiston kokoinen unikkopuutarha jossa kaatuneiden sotilaiden nimet tuhansissa pienissä risteissä seisovat tiheissä riveissä muistuttamassa uhreista Euroopassa tai Irakissa tai missä tahansa ympäri maailmaa. Muualla Englannissa kylissä ja kaupungeissa tuodaan samantyyppisiä ristejä ja unikoita sotamuistomerkeille.

Miksi unikko? Ensimmäisen maailmansodan verisimpien taistelujen jälkeen kanadalainen lääkintäupseeri John McCrae kirjoitti runon Belgian taistelukentistä missä unikat kukkivat hautaristien välissä. Sen inspiroimana Englannissa ryhdyttiin myymään unikkoja sotaveteraanien auttamiseksi, ja 1920-luvulla sodassa vammautuneille perustettiin työpajoja missä paperiunikot valmistettiin. Ympäri vuoden toimivassa työpajassa on nykyään töissä 50 henkeä ja he ovat tehneet täksi vuodeksi 40 mil-

Kaatuneiden nimet rykmenttiensä risteissä

Westminster Abbeyn nurmikoita reunustavat unikat ja risti

joonaa paperiunikkot. Sadattuhannet vapaaehtoiset myyvät niitä kaduilla, kaupoissa, asemilla ja erilaisissa hyväntekeväisyystilaisuuksissa. Kukalla ei ole määrättyä hintaa, mutta useimmiten kukkamyyjän lippaaseen kilahtaa 1 punnan

kolikko (€1,15) ja viime vuonna saatiin kokoon 40 miljoonaa euroa sodissa haavoittuneiden, kaatuneiden omaisten ja eläkeläisten hyväksi.

Marjo Cunningham

Pienenkin kylän muistomerkillä tuodaan unikoita

Taksiyrittäjät veteraanien asialla

Vasemmalta Peurungan yllääkäri Mika Pekkonen, Jyväskylän Sotaveteraanit ry puheenjohtaja Kari Korhonen, Jyväseudun Taksit ry edustaja Erkki Taipale, Jyväskylän Sotaveteraanit ry kunniapuheenjohtaja Teuvo Hinttala, Jyväskylän Rintamaveteraanit ry puheenjohtaja Juho Vuoristo, veteraani Lauri Lehtinen ja Jyväseudun Taksit ry edustaja Mauri Eriksson.

Jyväskylän taksiyrittäjien yhdistys Jyväseudun Taksit ry lahjoitti 12.11. kylpylahotelli Peurungassa Jyväskylän Sotaveteraanit ry:lle ja Jyväskylän Rintamaveteraanit ry:lle 3000 € käytettäväksi rintamasotilastunnuksen omaavien veteraanien taksikuljetuksiin. Käytännössä toiminta tapahtuu siten, että pienituloisen ja syrjässä asuva veteraani saa yhdistykseltään palvelusetelin, jossa olevasta Jyväskylän aluetaksin numerosta hän tilaa kuljetuksen ilmoittaen samalla laskutusnumeron, joka on aina sama sekä kertoo olevansa veteraani. Tilattu taksi suorittaa kuljetuksen, jonka enimmäishinta voi olla 30 €, ylimenevän osan maksaa kuljetettava(t) itse. Perustellusta syystä seteleitä voidaan myöntää useampikin, esimerkiksi yhteiskuljetuksiin.

Jyväskylän aluetaksi laskuttaa taksiyrittäjien yhdistys-

tä kerran kuukaudessa kunnes ”piikki” on täynnä eli 3000 € käytetty. Toiminnasta saatujen kokemusten perusteella harkitaan erikseen mahdollinen jatkorahoitus esimerkiksi keräystuotosta. Nyt lahjoitettu 3000 euroa jäi taksiyhdistykselle heidän kesällä 2010 Peurungassa järjestämästään moottoripyöräilevien taksiyrittäjien ”Hukka-ajo Jyväskylä 2010” -tapahtumasta. Peurungan toimitusjohtaja **Seppo Virta** ehdotti lahjoitusta suoraan sotaveteraaneille.

Mainittakoon että veteraanien aloitteesta aikoinaan perustettu Peurungan kuntoutuslaitos on luvannut jo kolmannen kerran peräkkäin ilmaisen kolmen vuorokauden joululoman 20 keskiuomalaiselle jouluun yksin viettävälle veteraanille. Seppo Virran mukaan ideaa saa lainata muuallekin.

Kari Korhonen

OULUNKYLÄN KUNTOUTUSSAIRAALA
Käskynhaltijantie 5, 00640 Helsinki
Puh. (09) 752 712

Tarjoamme veteraanikuntoutusta:

Avokuntoutus, yhteydenotot
puh. (09) 7527 1546

Laitos- ja päivä kuntoutus, yhteydenotot
puh. (09) 7527 2026

Mahdollisuus osallistua käyntipäivinä erilaisiin liikuntaryhmiin, valvottuun uintiin ja saunaan.

Lisäksi on ruokailumahdollisuus. Keittiöstä saa ostaa mukaan myös valmisruoka-annoksen.

TERVETULOA!

Vanhan Soturin Muisto

Vaasan Rintama- ja Sotaveteraanien Koruskuoro ja Pohjanmaan Sotilassoittokunta järjestivät Vaasan kaupungintalolla yhteiskonsertin nimeltään Vanhan Soturin Muisto. Tilaisuus keräsi kaupungintalon juhlasalin täyteen. Konsertissa nouda-

tettiin nimensä mukaisesti teemaa hartaus ja kunnioitus. Käsiohjelmassa yleisöä tervehtivät kaikki kuorossa vielä laulavat viisi tammenlehvälaulajaa.

Kuoroa johti dir.cant. **Reino O. Peltoharju** ja soittokuntaa ylil. **Sami Salmivuori**. Oopperalaulaja **Katariina Järvisen**

esittämä *Evakon laulu* sai kuulijat pyyhkimään silmäkulmiaan. Tilaisuuden juonsi Vaasan kaupunginteatterin näyttelijä **Ilkka Aro**, joka kertoi teosten sisällöstä ja lausui aiheeseen sopivia runoja.

Alpo Aronen

Vaasan Koruskuoro ja Pohjanmaan Sotilassoittokunta järjestivät Vaasan kaupungintalolla yhteiskonsertin nimeltään Vanhan Soturin Muisto 25. syyskuuta.

Iloista liikuntaa Pohjois-Karjalassa

Pohjois-Karjalan Sairaskotiyhdistys, Suomen Seniorikodit, on tilannut Pohjois-Karjalan Liikunnalta projektin, jossa on tavoitteena järjestää liikunnallisia yhteisiä hetkiä sotiemme veteraaneille. Syksyllä kokoontumiset aloitettiin Ilomantsissa, Juuassa, Polvijärvellä, Pyhäselässä ja Tohmajärvellä. Tässä vaiheessa tapaamiset liikunnan merkeissä ovat joka toinen viikko kevääseen 2011 saakka.

Tavoitteena on, että liikuntatuokioita saadaan jokaisen yhdistyksen alueelle Pohjois-Karjalassa. Aloituspaiikkakunnat valittiin sen perusteella, ettei näissä ollut veteraaneille tarkoitettua liikuntaa. Jatkossa tullaan hyödyntämään jo olemassa olevia kerhoja, joiden toimintaa laajennetaan koskemaan paikkakunnan kaikkia sotiemme veteraaneja ja heidän lähiomaisiaan.

Tarkoituksena on tarjota kaikille liikunnan iloa kun-

toon ja ikään katsomatta. Liikuntatuokioissa kokeillaan muun muassa tuolijumppaa, tasapainoharjoituksia, kuntosaliliikuntaa, vesiliikuntaa ja sauvakävelyä. Liikuntatunin jälkeen juodaan kahvit. Kahvittelun yhteydessä kuunnellaan ja keskustellaan vierailijan puhujan kanssa. Vierailijoita kahvituokioihin kutsutaan ryhmässä esitettyjen toiveiden mukaisesti. Tällaisia puhujia voivat olla esimerkiksi

Kelan tai terveydenhuollon asiantuntijat.

Uusi kokoontumisen muoto on otettu hyvin vastaan. Ensimmäisillä kerroilla mukaan on tullut noin 10 – 16 osallistujaa paikkakuntaa kohti. Liikuntakerhojen vetäjä, liikunta-neuvoja **Päivi Hamunen** totesi, ettei tilaisuuksien tavoitteena ole niinkään määrä vaan ennenminkin laatu.

Seija Karttunen

Polvijärven liikuntakerhon ensimmäisen tapaamisen kahvihetki. Kuvassa Einari Kettunen (vas.), Matti Mononen ja Päivi Hamunen.

SUOMEN RATSASTAJAINLIITTO RY
FINLANDS RYTARFÖRBUND RF.

Radiokatu 20, FIN-00093 SLU, puh. 09-229 4510, fax 09-149 6864
Sähköpostiosoite: ratsastus@ratsastus.fi Internetsivut: www.ratsastus.fi

Veteraani Werner sai apua kotiinsa

Werner Enroth voi avata ulko-oven-
sa talvella kaikessa
rauhassa. Enää ei ole vaaraa ra-
pussa liukastumisesta.

Porvoon seudun sotavete-
raanien hallituksen jäsenet **Bo-
ris Grönqvist** ja **Holger Liljen-
dal** ovat yhdessä nikkaroineet
uuden kestävän rapun portai-
neen sopivalle korkeudelle.

- Uusi rappu on ehdoton
edellytys voidakseni jatkaa
asumista kotona. Uusi rappu
on laaja eikä liukkaus muistu-
ta itsestään, 87-vuotias Werner
toteaa.

Werner asuu yksin hoitaen
yksin myös asumuksensa. Ruo-
kansa hän laittaa useimmiten
puuhellalla.

- Puuhellalla lämpö leviää
huoneeseen ja vähentää öljyn
kulutusta, hän iloitsee.

Tähän asti hän on selvinnyt
myös ilman siivousapua.

Mutta nyt minulle on myön-
netty siivousapua kerran kuu-
kaudessa, Werner sanoo.

Enroth on eräs niistä Por-
voon seudun sotaveteraaneista,
jotka ovat vaikuttaneet erityis-
tuen saantiin.

Eräänä edellytyksenä on että
veteraaneilla on niin pienet tu-
lot, että he ovat oikeutettuja
ylimääräiseen rintamalisään.
Tuen tarkoituksena on mah-
dollistaa veteraanien asuminen
kotona mahdollisimman kau-
an.

Ja juuri sitä minä tahdon. En
halua muuttaa täältä mihin-
kään, vakuuttaa Enroth.

Hengenvaarallinen

Grönqvist ja Liljendal käyvät
vakituisesti katsomassa muuta-
maa veteraania. He tietävät hy-

Kuvassa Holger Liljendal (vas.) ja Boris Grönqvist. Werner Enroth rappusilla ja Sven Björkell takana.

vin minkälaista on elää kotona
ikäntyneenä veteraanina.

Rapun rakentaminen läh-
ti liikkeelle Grönqvistin aloit-
teesta. Enroth kuuluu siihen
piiriin veteraaneja, jonka luona
Grönqvist vierailee.

- Huomasin rapun olevan
hengenvaarallinen. Oven ja
ylimmän portaan välinen por-
ras oli aivan liian korkea, Grön-
qvist muistuttaa.

Sotaveteraaniyhdistys on
budjetoitunut tälle vuodelle 16
500 euroa sosiaaliin tukitoi-
miin. Enrothhin rappu oli eräs
näistä kohteista.

Toiseksi kohteeksi otettiin
vesipumpun ja vesijohdon kor-
jaaminen Tarkkisissa asuvan
veteraanin luona, Grönqvist
mainitsee.

Yhdistyksen kassanhoitaja
Sven Björkell kehottaa pienitu-
loisia veteraaneja, jotka ovat oi-
keutettuja ylimääräiseen vete-
raanilisään, ottamaan yhteyttä
tukiasiassa.

Moni suhtautuu asiaan vaa-
timattomasti sillä asenteella,

ettei kehtaa vaatia. Mutta me
olemme sitä varten että autam-
me ja tuemme näissä asioissa,
Björkell muistuttaa.

Sosiaaliset avustukset

Kaikki tänä vuonna kerätyt ra-
havarat jaetaan ensi vuonna so-
siaalisen avustuksen muodos-
sa. Kaikkiaan tarkoitukseen
on käytettävissä on 18 000 eu-
roa.

Ajatuksena on tukea rahal-
lisesti vähävaraisten veteraani-
en hankintoja järjestelyihin ja
apuvälineisiin voidakseen asua
kotona.

Yhdistys avustaa myös sil-
mäleikkausten rahoituksessa,
silmälasien ja reseptilääkkei-
den hankkimisessa, joiden kus-
tannukset nousevat yli omavas-
tuosuuden. Veteraanien puo-
lisoille ja leskille myönnetään
jalkahoitoa muutaman kerran
vuodessa. Erilaisista avustuksista
voi kysellä Lars Stenströmiltä.

**Ruotsinkielisestä aineistosta
suomentanut Markku Rämö**

Toronton Kerho Kanadassa piti
kuukausikokouksensa 9. mar-
raskuuta ja samalla muisti vuo-
den aikana 80, 85 tai 90 vuotta
täyttäneitä. Juhlaan oli Suomi-
kodin emäntä, **Merja Takkala**
järjestänyt voileivät, pullat, kah-
vit ja syntymäpäiväkakun. Ku-
vassa vasemmasta oikealle ovat
Olavi Pöyhönen (85v.), Armas
Ahvensalmi (80v.), Seidi Mikko-
la (85v.), Pauli Paavola (85v.) ja
kakkua leikkaa kerhon pitkäai-
kainen sihteeri, Ben Järvenpää
(85v.) Paikalle eivät päässeet
pitkään kerhon ja Kanadan pii-
rin rahastonhoitajan tehtävää
hoitanut Sauli Häkkinen (85v.)
ja Ilmi Vukasinovic (85v.). Tänä
vuonna yhdeksänkymmentä
vuotta täyttäneitä kerhon jäse-
niä ei ollut.

Puhelinrinki yhdisti Keski-Suomessa

Puhelinringin ohjaajana toimi Eläkeliiton kouluttama Raija Vanhala (3. vas.) Saarijärveltä ja osallistujina Simo Ilmoniemi (vas.) Jyväskylästä, Sylvi Lehtimaa Joutsasta ja Tiina Nieminen Suolahdesta. Kuvasta puuttuvat Kalevi Pulkkinen Jyväskylästä ja Ahti Kutinlahti.

Eläkeliitto ry:n järjestä-
mät puhelinringit ovat
keskusteluryhmiä, joi-
hin osallistutaan puhelimit-
se. Eläkeliiton vapaaehtoinen
ohjaa kutakin ryhmää kerran
viikossa noin tunnin ajan yhe-
teensä kahdeksan kertaa pi-
tään huolen että kaikki saavat
”ilmaista puheaikaa”. Keskus-
telijat yhdistetään ”langoille”
kommunikaattorin kautta eli
keskustelijat ovat yhtä aikaa sa-
massa verkossa.

Keski-Suomen Sotaveteraa-
nipiirin sosiaalineuvoja **Maria
Kiviaho** kokosi keskisuomalai-
sille veteraaneille, heidän puo-
lisoilleen ja leskilleen puhelin-
ringin.

Keskustelujen aiheina oli-
vat mm. elämäntarinat lapsuu-
desta, sotavuosista, keski-ikästä,
vanhuudesta ja harrastuksista
aina karpalonpoimintaan.
Rinkiläiset eivät tunteneet toi-
siaan entuudestaan, joten uusia
ystäviä syntyi ja yksinäisyyttä
ja keskustelun tarvetta voitiin
poistaa tälläkin tavalla. Rinki-
läiset tapasivat lopuksi kylpylä-
hotelli Peurungassa 9.11., jol-
loin näkivät ensimmäistä ker-
taa toisensa. He aikovat pitää
yhteyttä toisiinsa jatkossakin.
Eikun puhelinrinkejä perusta-
maan!

Teksti: Kari Korhonen

Kuva: Maria Kiviaho

Keskisuomalaisten veteraaniperinnematkat 2011

Talvisodan Taipale ja JR 48 sotatie 9–12.6.2011

Reitti: Jyväskylä–Sortavala–Käkisalmi–Kiviniemi – Terijoki–Viipuri

Majoitus Sortavalassa, Kiviniemessä ja Terijoella
matkanjärjestäjä A&A Travels Muurame
oppaana Kimmo Sorko, joka on kirjoittanut mm. JR48 historian ja Taipa-
leen Päiviä -kirjat

Taistelut Sallan ja Petsamon suunnalla 9.– 13.9.2011

Reitti: Jyväskylä–Kajaani–Salla– Alakurtti–Kantalahti–Muurmansk–Pet-
samo–Ivalo –Jyväskylä

Oppaana Kainuun Sotaveteraanipiirin puheenjohtaja Seppo Tähkäpää,
matkanjärjestäjä A&A Travels Muuramesta

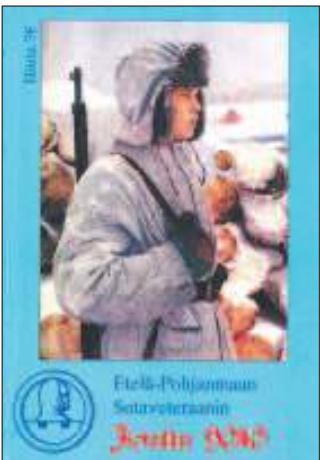
Matka on ajoitettu pohjoisen parhaimpaan (toivottavasti) ruska-aikaan

Matkojen tarkat hinnat vahvistetaan venäläisten palveluntarjoajien
annettua hintansa helmi-maaliskuussa 2011. Hinnat tuskin poikkeavat
paljon v 2010 hinnoista, jolloin hinta oli n 100 €/vrk (esim. 4 vrk matka n
400 € jne).

Matkat ovat avoimia kaikille halukkaille, ne täytetään ilmoittautu-
misjärjestyksessä. Kyytiin pääsee myös reitin varrelta. Matka voidaan
perua, mikäli kuukautta ennen matkaa ei ole riittävästi lähtijöitä (min 30
henkeä). Matkoilla on mukana veteraaneja. Ilmoittautuminen matkoille
mieluummin sähköpostitse: keski-suomen.svp@sovaveteraaniliitto.fi
tai puhelimitse: 050 5680 396. Ilmoittautuneille lähetetään lisätietoa
vähintään kaksi kuukautta ennen matkaa.

Piirien joululehdet tuovat tuulahduksen menneestä, elävät tässä päivässä ja suuntaavat katseen myös tulevaisuuteen

Sotaveteraanipiireistämme 10 on jälleen urakoinut joululehden. Perinteiseen tapaan ne tarjoavat runsaasti kiinnostavaa tietoa, mutta myös koskettavia kertomuksia ja "oman kynän" satoa. Paljon kertoo myös lehtien runsas kuvitus.

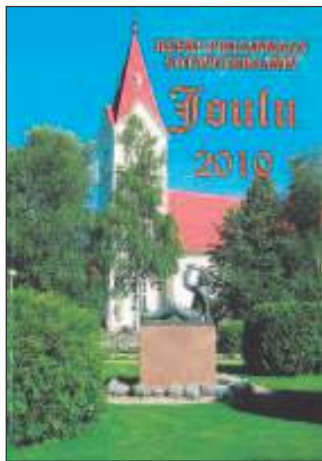

Helpottaakseen jalkinepulaa Suomen Kuvalehti järjesti kengätekoon liittyvän ideakilpailun marraskuussa 1942. Tämän kilpailun satoa oli mm. letiteytystä olkipunoksesta tehty pakaskenkä, jota kuvataan **Etelä-Pohjanmaan** lehdessä. Kenkä saikin suuren suosion vartiomiesten päällyskenkänä. "Hevosvetoinen Suomi" on otsikoitu artikkeli, jossa kerrotaan hevosten ratkaisevasta merkityksestä sekä talvi- että jatkosodassa. Millään sen ajan moottorijoneuvolla ei olisi voinut korvata hevosta maastossa. Reserviläiset ovat ottaneet talukoovastuun hautamerkkien kiinnittämiseksi veteraanien hautakiviin Ähtärissä ja tätä arvokasta talkootoimintaa jatketaan myös tulevaisuudessa.

VTT Pekka Visuri kirjoittaa **Kanta-Hämeen** lehdessä Suomen tukalasta asemasta suursodan varjossa kevästä 1940 kesään 1941. Suomalaiset ko-

kivat raskaina sodan aiheuttamat tappiot ja alueluovutukset. Yleisesti ei myöskään tiedetty, miten kriittinen rintamatilanne rauhanteon hetkellä oli. Sotaevakon osa on katkera, mutta miten kokivat sodan ne, jotka jäivät panttivangeiksi kotikyläänsä? Tätä pohtii kirjoituksessaan silloin 11-vuotias Heikki Nurmi. Talvisodan syttyessä kyläläisille kerrottiin, että kylä on nyt "vapautettu" ja kuuluu nyt Neuvostoliittoon. Silti elämä miehityksen alla ikään kuin vakiintui ja normalisoitui.

Keski-Pohjanmaan lehdessä Teuvo Tuorila kertoo Talvisodan joulusta. "Ojan Niilo katkaisi teltaan vielä kuusen, johon löytyi kynttilöitäkin. Joulupalloja saatiin käsikranaateista. Pakkasenkin arveltiin kopristavan vielä enemmän vihollisen varpaita". Vanhan rouvan tapahtumarikkaasta vuodesta kirjoittaa Kaija Seikkula. Vuoden yksi kohokohdista oli Tasavallan presidentin järjestämä lämminhenkinen vastaanotto Talvisodan muistoissa. Oli juhlaa kuulla torvisoittoa linnan parvekkeelta! Lehdessä on monia kauniita, koskettavia runoja. Perinteiseen tapaan kaikki yhdistykset ovat esillä omine tapahtumineen.

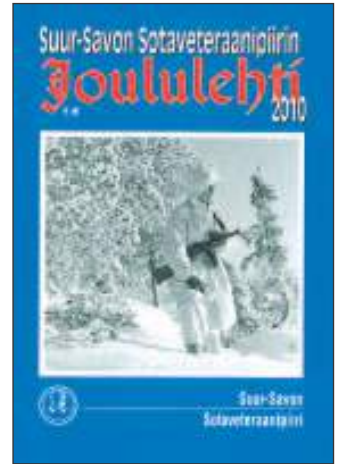
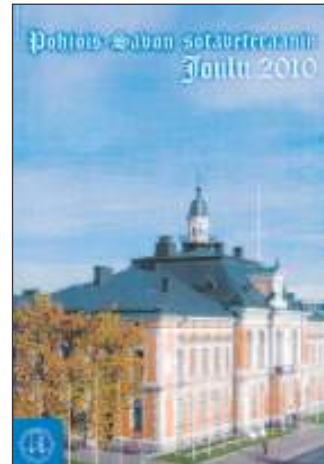
Kevätkalvella 1944 Heimo Kiuru sai majurilta tehtäväksi hankkia kalaa. Tapaa, jolla ka-

laa hankittiin kutsuttiin "käestämiseksi"; verkko laskettiin kaislikon reunaan ja airolla kalat hätyytettiin verkkoon. Asetakin kalojen saalistamiseksi tarvittiin. **Keski-Suomen** lehdessä on paljon mielenkiintoisia tarinoita. Yksi niistä kertoo kahvilaiva Heraklesin saapumisesta Turun satamaan helmikuussa 1946, jolloin säännöstelyaika oli kireimmillään. Kahvin lisäksi lastina oli mm. suolattuja nahkoja ja rehukakkuja. Jyväskylän Sotaveteraanikuoron kuulumisissa todetaan: "Veljeshenkeä emme voi häivyttää niin kauan, kuin äänemme kantaa".

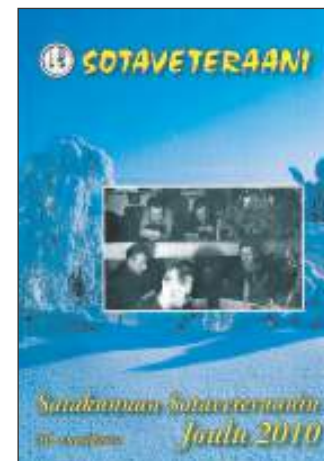

Juho Pastilan kadonneesta talvisodan kunniamerkistä kerrotaan **Lahden** Jouluviestissä. Salaperäisen, mitaleja sisältäneen pahvilaatikon löytymistä edelsi mittava salapolisiityö. Nyt Juho Pastilan (94) rintaa koristaa musta, punaraitainen kunniamerkki. Timo Lahnaoja kirjoittaa lehdessä isänmaallisuudesta ja kysyy jopa, pitäisikö isänmaallisuus olla oppiaineena koulussa. Vesivehmaan lentokentän asemasta torjuntavalmiuden kohottamisessa YH:n aikana kerrotaan artikkelissa, joka valottaa myös monen Mannerheim-ristin ritarin toimintaa tuona aikana. Perinteinen Kannaksen poikkihihinto katkesi talvisotaan, mutta herätettiin henkiin jatkosodan aikana. Tästä perinteestä kertoo mukana ollut sotaveteraani Eino Hauhia.

Riitta Karttuen kirjoittaa **Pohjois-Savon** lehdessä laukkuryysistä, joiden kaupankäynti oli vilkasta 1800-luvulla. Laukku-kaupalle oli lähdeä syksyllä, kun sato oli korjattu. Vallitsi haiea tunnelma, kun tiedettiin miesten viipyvän matkalla koko talven. Myyntiartikkelei-

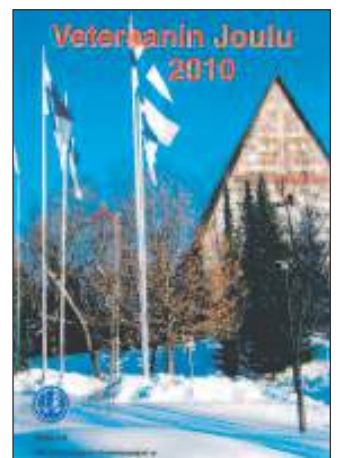

na oli mm. ruokatarvikkeita, kankaita, pikku työvälineitä ja lääkkeitä, kuten pirunpaskaa (hajupihka). Lapinlahden tervehdyksessä Kauko Breilin kirjoittaa vanhempiensa sota-ajan kirjeenvaihdosta. Hän toteaa, että vanhoja kirjeitä kannattaa säilyttää arvoisellaan tavalla, koska ne ovat tärkeitä tietolähteitä perinteiden vaalimistyössä. Piirin yhdistykset tuovat tervehdyksen omista tapahtumistaan.

"Tähtihetkeni korohoromiehenä" on otsikoitu **Satakunnan** lehdessä oleva artikkeli, joka kertoo Olavi Linturin kranaatinheitin käyttöstä syksyllä 1942. Valitettavasti vihollisen jäljiltä löytynyt kranaatti löysi tiensä väärään kohteeseen – onneksi pahempaa vahinkoa aiheuttamatta. Sankarivainajien etsinnästä kerrotaan Tapio Laineen artikkelissa. Isänsä löydettyään eräs mies toteaa: "Kaivausvaiheen aika oli kuin olisi kultaa kaivanut. Se oli vapauttava hetki ja iloinen tapahtuma, kun isä löytyi". Lyhyt, mutta nuorelle miehelle miehen jäänyt tapahtuma oli majuri Ehrnroothin haavoittumisen todistaminen. Hän selviytyi, kesti ja jäi eloon – hänellä tuli olemaan vielä paljon tehtävää tässä maassa.

Ari Kuikka kirjoittaa **Suur-Savon** lehdessä Suomesta v. 1940. Hän toteaa mm., että Neuvostoliitolle sota oli hävitty sota, koska se ei saavuttanut tavoitteitaan. Suomelle suurin voitto oli itsenäisyyden säilyttäminen ja neuvostomiehityksen välttäminen. Välirohan ajasta kirjoittaa Heikki Kupiainen. Suomen puolustusta parannettiin epävarmassa ja painostavassa tilanteessa, uuden itärajan tuntumassa aloitettiin valtavat linnoitustyöt. Vuonna 1940 valtion menoista lähes puolet käytettiin puolustuksen parantamiseen. Lääkärinä jatkosodan aikana toiminut Rainer Nuutinen kirjoittaa: "Teimme työtä keskeytymättä. Poikia tuotiin aivan yhtä mittaa – ei tällaisena yönä saa tulla kysymykseenkään väsymys ja itsensä ajatteleminen".

Uudenmaan Veteraanin Joulussa Osmo Vaara kertoo nuoruutensa Suojeluskuntakokemuksista. "Suojeluskunnan poikaosaston harjoitukset ja leiripäivät ovat tuoneet elämäni kuvakirjaan lähtemättömät merkinnät", hän kirjoittaa. Arkkiatri Risto Pelkonen toteaa Mäntsälän kirkkopäivässä 2.9. pitämässään puheessa mm. "Miten luoda sellainen suvaitsevaisuuden ja ymmärtämisen kansalaisyhteiskunta, joka sie-tää erilaisuutta ja joka suo elin-

tilan ja mahdollisuuden myös niille ihmisille, jotka eivät ole yhtä vahvoja”? Opiskelija Anna Särkilahden Lohjan juhlassa pitämässään puheessa hän toteaa nuorten kunnioituksen veteraaneja kohtaan elävän vahvana ja nuorten pitävän tärkeänä tämän asian esillä pitämistä.

Marsalkka Mannerheimin ratsastajapatsashanketta ja sen taustoja valotetaan **Varsinainen-Suomen** joululehdessä. Mannerheimin kuvaan kuului oleellisena ratsu ja patsaaksi valittiin monumenttityyppi, joka pystytettiin ”suurimman mahdollisen kunnian osoitukseksi”. Kappelimäen koulussa on ollut jo vuosien ajan monipuolista kummitoimintaa veteraanien kanssa. Veteraanien vierailut ovat lapsille tärkeitä, sillä niiden kautta välittyy aito ja todellinen näkymä omaan lähihistoriaan. Kannattajajäsen Eero Katina toteaa kirjoituksessaan, että tukijäsentointi on erittäin palkitsevaa ja että veteraanien kiitollisuus kannustaa entistä parempaan toimintaan.

Piiriemme joululehtien runsaalla ilmoitushankinnalla kohennetaan merkittäväällä tavalla taloutta. ”Tunnuksen veljeä ei jätetä pitäisi tänäänkin todistaa rohkeudesta ja vastuunkannosta. Meidän nuorempien tehtävänä on välittää tätä sanomaa seuraaville sukupolville”, kirjoittaa Heikki Mäki-Pesola Keski-Pohjanmaan lehdessä.

Marja Riukka

Joustavasti tarpeiden mukaan siivous-, hoiva- ja asiointipalvelua

Imatra	0207931455
Hamina	0207931460
Kotka	0207931461
Kouvola	0207931464
Lappeenranta	0207931450

Hyvää Joulua ja kiittäen yhteistyöstä!

Toivotamme Asiakkaille ja Yhteistyökumppaneille
Rauhallista Joulua ja
Hyvää Uutta Vuotta 2011

Parempi näkö kohentaa elämänlaatua

”Iän myötä näköni on heikentynyt. Näin kertoo 78 -vuotias Kjell Lundberg, eläkkeellä oleva rehtori, joka asuu Luulajassa”

Usean vuoden ajan hän ei ole pystynyt lukemaan lehteä tai ratkaisemaan ristisanatehtäviä enempää kuin muutama minuutti kerrallaan. Ja auton ratin hänen vaimonsa on saanut ottaa hoitaakseen.

”BLUE EYE on hyväksi silmilleni. Nyt pystyn taas ajamaan autoa ja ratkaisen useita ristisanatehtäviä joka ilta”

Iloinen eläkeläinen

Jäätyään eläkkeelle Kjell on ollut aktiivinen monella tavalla. Hän on matkustellut paljon, hoitanut puutarhaansa ja toiminut erilaisissa vammaisten nuorten yhdistyksissä ja järjestöissä. Hän toimii myös oppaana Gammelstadin kirkossa ja kirkkokaupungissa, jotka ovat Unescon maailmanperintölistalla.

Parempi näkö antaa minulle enemmän vapautta

- Olin lukenut, että BLUE EYEn sisältämä luteiini on hyväksi näölle. Iän myötä näkö saattaa muuttua, ja mielestäni tuote oli kokeilemisen arvoisen. Hän jatkaa:

- En odottanut ihmeitä, mutta olin iloinen siitä, että tarvittiin vain yksi tabletti päivässä, se oli helppo muistaa eikä nieleminenkään ollut niin tuskaista.

- Nyt kun taas pystyn tekemään asioita kuten aikaisemmin olen saanut elämäni uuden ulottuvuuden, Kjell kertoo. Parempi näkö tuo mukanaan enemmän vapautta ja iloa elämään.

Säilyttää näöntarkkuuden

Ainutlaatuinen ravintolisä BLUE EYE sisältää vahvoja antioksidantteja, jotka säilyttävät näöntarkkuuden ja suojaavat silmää.

Jo yksi tabletti päivässä vastaa kokonaista kupillista ruotsalaisia mustikoita, joiden antosyaanipitoisuus on 37,5 mg (mustika väriaine). Luteiini (25 mg) ja mustikkauutteen lisäksi BLUE EYE sisältää myös muita vahvoja antioksidantteja, kuten quersetiiniä, rutiinia, salviaa, sinkkiä, seleeniä ja E-vitamiinia, jotka estävät oksidatiivista stressiä silmissä.

Luteiini on hyväksi näöllesi

Luteiini on saanut nimensä verkkokalvon keltatäplän ”Macula lutea” mukaan. Kehäkukasta saatava luteiini on vahva antioksidantti, jota on luonnollisesti silmän verkkokalvon keltatäplässä. Ravinnosta saamme noin 2,2 mg luteiinia päivässä. Tutkimukset ja tieteelliset selvitykset* osoittavat, että 6-14 mg:n päivittäinen luteiinilisä vaikuttaa silmien ikämuutoksiin siten, että näkö säilyy tarkkana ja silmät kirkkaina.

Tietoa BLUE EYEstä

Rasittuneille ja ikääntyville silmille.

Edistää silmän terveyttä ja toimintoja hyvän antioksidanttikostumuksensa ansiosta.

Säilyttää näöntarkkuuden ja suojaa silmiä auringon haitallisilta UV-säteiltä.

Saatavilla terveyskaupoista ja joistakin apteekeista.

Blue Eye on saatavissa kahta kokoa (32 / 64 tablettia), suositeltu uloshinta 22 euro / 32 euro.

Blue Eye on tilattavissa rahtivapaasti suoraan omaan postilaatikkoon puhelinnumerosta 06-343 65 06 tai osoitteesta www.elexironline.fi. Kotisivuiltamme saat myös vastauksia Elexir Pharman ravintoneuvojalta koskien terveysasioita ja ravintolisiä.

* Nutrition Journal 2003, 2:20 Mozaffarieh et al • ClinicalTrials.gov ID: NCT00029289

* Osoitteesta www.elexirpharma.fi voit lukea lisää tekstissä mainituista tieteellisistä tutkimuksista. Jos sinulla on kysyttävää, ota yhteyttä Elexir Pharma AB - Suomeksi puh. 06-3436 506. Faksi 06-3436 502. Ann-caroline@elexir.se. www.elexirpharma.fi Elexir on ruotsalainen yritys, joka kehittää luonnollisia ja ekologisia itsehoitotuotteita pohjoismaisille markkinoille. Korkealaatuiset tuotteet valmistetaan Lääkestandardin mukaisesti ja yksinomaan pohjoismaissa.

Sotaveteraaneja tervehtien ja Siunattua Joulunaikaa ja Uutta Vuotta 2011 toivottaen

Padasjoen seurakunta	Paimion seurakunta	Pakilan seurakunta, Helsinki	Parikkalan seurakunta
Parkanon seurakunta	Perhon seurakunta	Pertunmaan seurakunta	Pietarsaaren suomalainen seurakunta
Pihtiputaan seurakunta	Pitäjänmäen seurakunta, Helsinki	Pohjan suomalainen seurakunta	Pomarkun seurakunta
Pornaisten seurakunta	Porvoon suomalainen seurakunta	Punkaharjun seurakunta	Puumalan seurakunta
Pyhäjoen seurakunta	Pälkäneen seurakunta, Luopioisten kappeliseurakunta	Pöytyän seurakunta	Raahen seurakunta
Ranuan seurakunta	Rauman seurakunta	Rautjärven seurakunta	Rekolan seurakunta, Vantaa
Rengon seurakunta	Riihimäen seurakunta	Ruokolahden seurakunta	Ruotsinpyhtään seurakunta
Ruoveden seurakunta	Ruskon seurakunta	Saarijärven seurakunta	Sallan seurakunta
Sammatin seurakunta	Sastamalan seurakunta	Savitaipaleen seurakunta	Sievin seurakunta
Siilinjärven seurakunta	Sipoon seurakuntayhtymä, Sibbo kyrkliga samfällighet	Soinin seurakunta	Someron seurakunta
Sonkajärven seurakunta	Sotkamon seurakunta	Sulkavan seurakunta	Suomenniemen seurakunta
Suomussalmen seurakunta	Säkylän seurakunta	Hyvää Joulua! <i>toivoo</i> Sääksmäen seurakunta	Taipalsaaren seurakunta
Taivalkosken seurakunta	Tammelan seurakunta	Tampereen evankelisluterilaiset seurakunnat	Tarvasjoen seurakunta

Sotaveteraaneja tervehtien ja Siunattua Joulunaikaa ja Uutta Vuotta 2011 toivottaen

Teljän seurakunta, Pori www.porievl.fi	Tervolan seurakunta	Tohmajärven seurakunta	 Tornion seurakunta
Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä	Tuusniemen seurakunta	Tuusulan seurakunta	Töölön seurakunta, Helsinki
Urjalan seurakunta	 Hiljenny joulun sanoman äärelle VAASAN SUOMALAINEN SEURAKUNTA	Vantaankosken seurakunta, Vantaa	Varkauden seurakunta
Vesilahden seurakunta	Vimpelin seurakunta	Virolahden seurakunta	Virtain seurakunta
Vähäkyrön seurakunta	Yli-Iin seurakunta	Ylivieskan seurakunta	Äänekosken seurakunta

Saako olla
asiantuntevaa
omaisuudenhoito-
palvelua?

Saako olla
monipuolista
pankkipalvelua?

Saako olla
ammattitaitoista
vakuutuspalvelua?

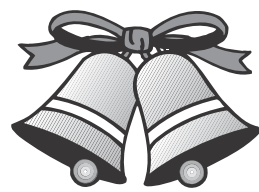
Saako olla kattavaa
kiinteistönvälitys-
palvelua?

AKTIA SUOMESTA, HAUSKA TUTUSTUA!

Meiltä saat saman katon alta kaikki tarvitsemasi pankki-, omaisuudenhoito, vakuutus- ja kiinteistönvälityspalvelut. Halutessasi saat myös henkilökohtaisen asiakasvastaavan, joka auttaa sinua kaikissa taloutesi liittyvissä kysymyksissä. Tervetuloa!

Kaupunkien Joulutervehdys Sotaveteraaneille

 Akaan kaupunki www.aka.fi	 Alajärven kaupunki	 Alavuden kaupunki
 Haapaveden kaupunki	 Haminan kaupunki	 Hangon kaupunki, Hangö stad www.hanko.fi
 Iisalmen kaupunki	 Imatran kaupunki	 Kaarinan kaupunki
 KANKAANPÄÄ	 Kannuksen kaupunki	 Kauhavan kaupunki
 kerava pieni suuri kaupunki	 Kiteen kaupunki	 KOUVOLA KYMIJOEN KAUPUNKI
 Kurikan kaupunki	 KUUSAMO KUUSAMON KAUPUNKI	 LAHTI Lahti kiittää sotiemme veteraaneja ja lämpimästi toivottaa Hyvää Joulua!
 LAPUA	 Lieksan kaupunki	 Loimaa Jyväällä tulevaisuudesta
 Mikkelin kaupunki	 Mänttä-Vilppulan kaupunki	 Naantalin kaupunki
 nivalan kaupunki Perustaa perheestä -virtaa väestä	 Oriveden kaupunki	 Outokummun kaupunki
 Paimion kaupunki	 Parkanon kaupunki	 Pieksämäen kaupunki

Kaupunkien Joulutervehdys Sotaveteraaneille

Metsäkeskusten Joulutervehdys Sotaveteraaneille

Sotiemme pisin BL-lento, Esko Ahtiaisen muistelmä 7.1.1980

Isäni, majuri Esko Ahtiainen (1909-1991), taisteli tiedustelu- ja kuvauslentäjänä kaikissa kolmessa sodassamme lentäen Blenheim-pommikoneilla. Vuonna 1942 perustettiin Lento-osasto A (Ahtiainen), jonka tehtävänä oli kuvata 7000-7500 metrin korkeudesta vihollisen puolella olleita sotilaallisia kohteita.

Eläkkeellä ollessaan hän kirjoitti muistelmiaan yksittäisten sotatapahtumien muodossa. Joitakin niistä on julkaistu Kansa Taisteli -lehdessä, mutta tämä muistelmä on tietääkseni ennen julkaisematon. Löysin hiljattain kirjoituksen selatesani isäni sodan aikaisia kansioita. Olen ottanut tyttären vapauden eräissä kohdin hieman lyhentää tekstiä Sotaveteraani - Krigsveteranen-lehden lukijoille.

Isäni sotilasurasta ja persoonasta muutama sana.

Pitkän uran ilmavoimissa tehnyt Esko Ahtiainen aloitti varusmiespalveluksen vapaaehtoisena maaliskuussa 1929. Viisi kuukautta myöhemmin hän aloitti reserviupseerikoulun ja vuotta myöhemmin upseerin virkaa ajatellen kadettikoulun.

Kapteenin vakanssin Esko Ahtiainen sai Lentorykmentti 4:ssä välirauhan aikana maaliskuussa 1941. Saman vuoden joulukuussa hän siirtyi Lentolaivue 44:n ykköslentueen päälliköksi, josta vuodeksi Ilmavoimien esikuntaan ja sieltä Lentolaivue 48:n komentajak-

si. Ahtiainen kantoi kesäsodan 1944 kovat paineet luotsatesaan komentajana yksikkönsä läpi tuon kiivaan ajanjakson.

Lapin sodan päätyttyä hänet nimitettiin 1945 nelosrykmentissä majurin virkaan, josta hän siirtyi esikuntaupseeriksi Lentosotakouluun Kauhavalle.

Vuoden 1946 lopulla majuri Esko Ahtiainen siirtyi omasta pyynnöstään reserviin ja muutti perheineen Raumalle, jossa odotti siviilityö Valli-Auto Oy:n toimitusjohtajana.

Raumlaisittain hän oli ”hiukk charmikas” ja naistenmies. Hän halusi itseään puhuteltavan majuriksi ja itse teititeli jopa meitä, äitiämme ja kolmea lastaan, joita komensi kuin Blenheim-lentuetta.

Loppuelämänsä hän vietti kalastaen ja luonnossa liikkuen Rauman saaristossa.

Hän oli loistava lentäjä, pidetty aseveli ja kielitaitoinen, hauska seuramies.

Filmari Jannen uudet tehtävät

Elettiin kesää 1942. Toimin erillisen valokuvauslentueen, Os. A:n päällikkönä, ”Filmari Jannena”, tukikohtana Värtsilän lentokenttä. ”Filmari Jannen” perinteet alkoivat jo kesästä 1934, jolloin Vesi-Junkers-koneella filmattiin tuhansia neliökilometrejä Suomen maata topografikarttoja varten. Silloin oli lentokorkeus vain 3000 m, mutta sen piti olla just eikä melkein. Oli pirun tarkat mitarit. Operatiivisesti toimittiin

suoraan Päämajan, mutta huollollisesti R4:n alaisena.

Osasto A perustettiin 1.5.1942 ja siihen kuului 4 kpl erikoisvalokuvausvarustein kuormitettua konetta: yksi BL-129 pitkänokka, yksi Dornier ja kaksi Iljushin DB-3 sotasaa-liskonetta plus asianmukainen lentävä ja tekninen henkilökunta, n. 35 miestä. Sapuska-puoli hoidettiin myös Värtsilässä olevan PLLv. 42:n toimesta, jossa aluksi oli komentajana maj. Eskola ja myöhemmin, 9.8.42 alkaen kapt. Lumiala.

Tehtävänsä Os. A sai jo perustamisvaiheessa:

Filmata 50-60 km leveydeltä koko Syvärin kannas Äänisestä Laatokkaan. Se oli vaikein, ilmatorjunta + hävittäjät ja otinkin sen alueen omalle konekunnalleni.

Filmata koko Maaselän kannas rintamalinjojen kahta puolta, Stalinin kanava – Muurmannin rata aina Louhen aseman korkeudelle saakka. Sen jaoin lopuille kolmelle koneelle, melkein kaikki reservihenkilöstöä.

Sitä paitsi sieltä Päämajasta, hyvin usein kuriiriupseerin tuomana, tulla tupsahti pitkin kesää käskyjä mennä milloin Arkangeli – Sorokka-radalle, milloin Arkangeli- Vologda-radalle, milloin yht’äkkiä Suursaareen ym. ja jopa vielä kesäkuussa Hankoon.

Päällystössä oli vakinaista väkeä kaksi: päällikkö ja valokuvausteknikko Poutvaara, neljä tähystäjistä oli res.up-

seereita (mm. hovikoneeni ylitähystäjä Lauri Äijö) ja toisen DB-koneen ohjaaja, res.vänr. Vatanen – yhteensä 7 kpl, joista sinä kesänä tehtiin Suomen kuuluisimmat ”Seitsemän Veljestä”. Henki oli hiton hyvä.

Pommikoneet ja hävittäjät yhteistyössä

Ilmat olivat koko kesän suhteellisen hyvät ja Os. A lensi pirusti enemmän kuin koko Lento R4 yhteensä. Olivatkin hieman kateellisia meille, vaikka ei sitä missään julkaisussa ole tunnustettu. Kesän loppuun mennessä olimme saaneet urakkamme suurin piirtein valmiiksi. Hovikoneeni BL-129 filmasi Syvärin kannasta ja muita erilliskohteita vaihtelevalla menestyksellä n. 40 000 km² eikä 2 000 km² koko saalis, kuten kateelliset tahtoivat mainita.

Ilmatorjunta siellä roiskuteli, varsinkin lennon loppupuolella, kun sahasimme samalla alueella tuntikaupalla. Vihollisen hävittäjiä me tapasimme perin harvoin, samaten pojat Maaselän kannaksella.

Jossain vaiheessa, kun rysän paremmat hävittäjät näytettyivät ja lentomme meni pilalle, pyysin Aunuksen Brewstereitä (taisi silloin olla Luukkanen isäntänä) seuraavalle lennolle saatolle. Minulla oli itse Päämajan antama valtuus.

Näin se meni:

2 kpl BW + Me = BL-129, kohtasimme Nurmoilan kentän päällä. Kiivettiin työkorkeuteemme, 7200 metriin, oli pirun kylmä. Brewsterit roikkuivat perässämme ja jotta ne olisivat pysyneet mukana, oli meidän ajettava hiton pienillä kierroksilla, melkein roikutava. Oma työmme hidastui ja huomasin kaikesta, että BW:t tulivat mukaan kaikkea muuta kuin mielellään. Siihen kertaan se jäi.

No, tämä riittänee orientoivaksi alkupalaksi.

Hovikoneelle komennus syvälle naapurin puolelle

Meitä heitettiin kesän mittaan vakinaisen urakkamme lisäksi milloin minnekin. Etupäässä nämä erikoishommat - erästä kerroin Kansa Taisteli-lehden numerossa 5/1974 ja tämän johdosta esitin Äijöä ritariksi - me

Nuori kadetti Esko Ahtiainen, 22 v.

hoidettiin Äijön kanssa varsinakin, jos oli mentävä kauemmas itään, aina Äänislinnaan asti.

Elokuun puolenvälin seutuvilla tuli käsky tiedustella ja valokuvata Arkangelista etelään, Wologdaan johtava rata. Rata kulkee n. 300 km, lähes tunnin lento Äänisjärven itäpuolella, hitonmoisten soitten ja asumattomien rämeitten takana. Jonkinmoiset kartat meille lähetettiin. Tehtiin laskelmia, millä ihmeellä saadaan bensa riittämään, jotta päästäisiin takaisin Suomeen.

Päätin lopuksi, että tutkitaan ensin radan eteläpää Äänislinnan korkeudelta lukien, sekä Wologdan kaupunki ja sieltä suorinta tietä Äänisjärven eteläpään, Syvärin niskan, kautta Solomanniin. Siitäkin tuli lentoajaksi yli neljä tuntia.

Pienenä selityksenä mainittakoon, että normaalin eli lyhytnokka Blenheimin maksimi lentoaika (10 % varauksin) oli n. kolme tuntia. Meidän Hovikoneemme, pitkänokka BL-129, oli varustettu kahdella lisätankilla, jotka antoivat yhden tunnin lisää lentoaikaa. Olin jo tottunut Hovikoneeseen, jonka normaalikulutus oli n. 300 litraa/tunti/moottori, yhteensä 600 litraa/tunti. Kone osasi myös kulkea ”säästöseoksella”, jota moottorit haukkasivat hieman vähemmän, 260-270 litraa tunnissa. Myös korkeuden pudottamisella, toisin sanoen liukulennolla, voidaan säästää bensa ja silti matka joutuu. Tämmöisiin päätelmiin jouduin.

Arvaattehan pyysinkö vielä hävittäjäsuojaa?

Pitkänokka BL-129 varustautuu pitkään lentoon

Annoin hovimekaanikko Mikko Enolle ohjeet kertoen minäkäläinen reissu on edessä:

”Moottorit pirun hienoon kuntoon, jotta päällikkö tulee

Värtsilässä seitsemästä valokuvauslentueen upseerista tuli Aleksis Kiven romaanin mukaan ”seitsemän veljestä”. He eläytyivät osaansa niin perusteellisesti, että lukivat kukin vuorollaan joka aamu Kiven kirjasta valitsemansa katkelman. Kuvassa vasemmalta: tähystäjä, luutn. Aarne Koskinen (Siemeoni), valokuvausteknikko Matti Poutvaara (Tuomas), tähystäjä, luutn. Niilo Lotila (Aapo), tähystäjä, luutn. Erkki Leppänen (Timo), lentueen päällikkö, kapt. Esko Ahtiainen (Juhani), tähystäjä, vänr. Lauri Äijö (Lauri) ja ohjaaja, vänr. Aarne Vatanen (Eero). Kuva Erkki Leppänen.

Ahtiaisen hovikone, BL-129, tankattavana "kukkurapäälleen, joka tippa mukaan", ennen sotalennolle lähtöä. Vastuu koneen kaikkinaisesta kunnosta oli hovimekaanikko Mikko Elon, joka jännittyneenä odotti koneen ja miehistön paluuta lennolta takaisin kentälle.

Pitkänokka BL-129 miehistöineen on jälleen valmiina nousemaan taivaalle aina 7500 metriin. Tähistäjä Äijö auttaa ohjaaja Ahtiaiselle laskuvarjoa ylle.

takaisinkin." Samaten kuntoon valokuvauspuoli, tärkein silmä - ja varakasetteja mukaan. Pitkä jono kuvia piti saada kotiin turvallisesti.

17.8.42 suoritin koelennon.

18.8.42 me sitten seilattiin Äänislinnaan odottamaan sopivaa säätä. Ryssäpiru eian-tanut säätietojakaan ja kohteli meitä lentäjiä hemmetin yn-seästi! Ampui peijakas kovilla.

20.8.42 illalla sää alkoi näyttää lupaavalta. Olin käsenyt Enon täyttää tankit kukkurapäälleen, joka tippa mukaan.

21.8.42 oli hieno aamu, edessä 56. pitkän matkan sotalentoni. Idän taivas kirkas, aurinko ylenemässä, vähän auerta. Startti klo 6.15. Hiljalleen liruteltiin korkeutta ottaen kohti itää, rauhallisesti Äänisen yli ja yli mittaamattomien soiden. Ei ollut hävittäjävaaraa niillä seu-duilla. Ajettiin mahdollisimman rauhallisesti, bensaa piti säästää. Tultiin radalle, Kargopol oli aseman nimi, aika suuri paikka, josta käännyttiin oikealle etelään. Hieno rautatie, 1-raiteinen, läpi soiden, kyliä ja asemia oli harvassa. Kamera alkoi pyöriä heti.

Missähän sekin filmi on? Mahtoivatkohan ryssät senkin viedä 1944-1945? En ole itse-kään filmin ptkääkään nähnyt vuosien 1941-1942 hikoi-luistani!

Muistelen, että koko matkalla etelään oli rauhallista, kameralle säädetty korkeutemme oli 7200 m. Ei ilmatorjuntaa, ei hävittäjiä. Hieno päivänoitto. En muistanut enää bensahuolia-kaan, liikennettä oli radalla vähänlaisesti. Arviolta 2 ½ tunnin lennon jälkeen lähestyimme matkamme päätepistettä radalla, Wologdan kaupunkia. Tässä kohdassa muistin väärin - ei ollut karttaa apuna. Myöhemmin sain tiedon, että kaupunki Bieloje Ogeron pohjois-

rannalla, jota luulin Wologdaksi, onkin Zubova.

Polttoaine hupenee

Käänsin länteen kohti Bieloje Ogeron pohjoisrantaa. Huoleni bensatilanteesta olivat palanneet. Kurvasimme radalta länteen 20-30 km ennen Wologdan kaupunkia. Kauniin, aamuauringossa välkehtivän, ihan pyöreän järven pohjoisluoteisrannalla oli Zubovan kaupunki. Siellä olivat meidät huomanneet: tuli ilmatorjuntaa, jopa raskastakin, mutta aika harvaksen ja hajanaisesti. Eivät olleet saaneet käytännöllistä harjoitusta ja taisi olla ensivisiitti siinä kaupungissa. Vaikutti siistiltä kaupungilta, mutta ei menty ihan kaupungin päälle. Kallistin hieman konetta ja otimme viistokuvat kaupungista ja järvestä.

Kameramme pyöri koko ajan. Hammaren hoiteli sitä ja piti huolen peräpuolen taivaastamme - kuten aina joka lennolla.

Tarkkaa kellonaikaa tuskin kukaan meistä kolmesta pani merkille, mutta oli korkea aika kääntää nokka kohti pohjoista. Vesikanavia risteili alhaalla monia, näkyi lotjia ja proomuja hinaajien kiskomina. Valitsin Vytegraan menevän reitin. Taivas oli kaunis ja rauhallinen. Äänisen eteläranta häämötti kaukana pohjoisessa, autereen seassa.

Muistin samassa, että paluureittimme varrella on kaksi ryssien hävittäjälentokenttää, mm. Vytegra Bieloje Ogero - Äänisjärvi -kanavan suulla ja ainakin toisella oli todettu jo olevan amerikkalaisia, ahvenenmuotoisia ja paljon meitä nopeampia Aircobra-hävittäjiä.

Mietin siinä samalla, ettei niillä siellä alhaallakaan ne puhelinyhteydet niin häävejä lie-ne ja varsinkin kun me tullaan

sisämaasta päin - luulevat vielä omaksi koneekseen ja päästään hävittäjäkenttien yli omalle puolelle.

Olin jo Zubovan kaupungista lähtiessämme pienentänyt moottoreita, lievää laskua, eikä moottoreiden pauhukaan niin kuulu. Hammaren sai ohjeen: käytä filmit loppuun, ehkä siinä kanavassakin kohti Vytegraa on jotakin kiinnostavaa. Ja silmät tarkoin auki, lähestytään pahinta paikkaa.

Pelko ei ollut turhaa - riskejä on otettava

Bensamittareita olin koko loppumatkan ajan tarkkaillut - siinä hiljalla olivat ja ellei mitään kummaa tapahdu, selvitään. Äänisen ranta lähestyi ja aika lähenei jo neljää tuntia. Itse en maahan saakka erottanut vihollisen lentokenttien tarkkaa sijaintia, oli auerta ja muutakin tekemistä. Lähestyttiin Äänisen rantaa, korkeutemme oli n. 6000 m, kun Hammaren kiljaisee: kaksi vihollishävittäjää takana, vähän alempana. Kohta perään: kaksi konetta alhaalla oikealla. Olivat sittenkin saaneet viestin.

Olimme jo Äijön kanssa tuudittautuneet hiljaiseen ja rauhalliseen kotiintuloon. Siinä sitä sitten oltiin. Kello oli jo vähän yli kymmenen - aurinko paistoi jostakin Lotinan-pellon suunnasta, siis vähän väärästä, etelän - kaakon välistä. Oikea, lyhin tiemme olisi ollut NW.

Ei auttanut mikään muu - sekunnit olivat kysymyksessä - ei puhuttu, ei kysytty.

Annoin käskyn: "Kaikki voimat moottoreihin, täydellä rähinällä ylös kohti aurinkoa!" Ja lujaa mentiin, mutta ei kotia päin.

Ajettiin näin muutamia minuutteja ja moottorit haukkasivat bensaa niin pirusti. Aurinko häikäisi omiakin sil-

miä. Odotin tuleeko vihollinen myös edestäpäin. Ei tullut. Mutta Hammaren kertoi näkevänsä ryssät, auringon valossa. Kimaltelivat jo kauempana takana.

Meillä oli jälleen korkeutta yli 7000 m, mutta olimme etääntyneet Äänislinnan kentästä sen sijaan, että olisimme lähestyneet. Ja bensamittarit lähenivät nollaa.

Riskeerasin ja otin ahtopaineet pois moottoreista ja piensin kierroksia. Olimme noin Keski-Syvärin korkeudella. Käänsin nokan koilliseen, kohti laskupaikkaamme Äänislinnaa. Uskoin jo, että aurinko oli sokaissut vainolaisemme.

Aikaa oli taas kulunut ja niin sitten kävi: ensin pysähtyi oikea ja heti perään vasen moottori. Korkeutta meillä oli n. 7000 m ja olimme Syvärillä, reilun 10 minuutin lentomatkan päässä kentältä. Normaalinopeudella 320 km/t, nyt liu'ussa 220 km/t.

Miten alas liitopommarilla, kastelematta viattomia?

Jaa-a, hyvät neuvot olisivat tarpeen. Olihan meillä varjot. Hyppy ja koneen hylkääminen ei johtunut mieleenikään. Metsälasku välähti mielessäni. Hylkäsin sen heti. Kolmas vaihtoehto: mahalasku Äänisjärveen mahdollisimman liki rantaa. Siellä oli paikoitellen hyvät hiekkarannat, mutta paikoitellen myös kivikkoja.

Tätä ennen olin käsenyt Äijön käsipumpulla - onneksi oli sellainen apuväline silloin, kun moottorit eivät käy - pumpata flappeja (laskusiivekkeitä) hie-man, n. 15 astetta alas. Liitokyky parani. Ajettiin Äänisen rantaan päin, kaartaen samalla myös pohjoiseen, kenttää kohti. Vihollishävittäjät olimme jo unohtaneet. Oltiin hyvästi omalla puolella.

Koneemme totteli ohjausta hienosti. Ajelimme siinä 220-230 km/t nopeutta ja korkeusmittari aleni hemmetin sopia-vasti - ei yhtään liikaa. Laivasamme oli lähtiessä 2500 litraa bensiiniä, oltiin siis 2500 kg kevyempiä, ilmankos liito sujui niin kevyesti.

Oltiin liidetty arviolta 5-6 minuuttia - ei siinä kelloa tultu katsoneeksi. Solomannin (Äänislinna) pehmeä hiekkakenttä, n. 1000-1200 m pitkä, näkyi jo, ja lähenei. Meillä oli pirusti liikaa korkeutta - ja potkurit seisoivat. Oli vakava tunnelma. Ei puhuttu sanaakaan.

Päätin, me liruteltiin silloin jo rantaviivan tuntumassa, että: "piru vie, me lasketaan kentälle, vaikka tuuli kävi idästä, siis järveltä päin. Ja tuomme laivamme ehjänä kotiin. Emmekä kastele viattomia muniamme, filmejä emmekä kame-
raa."

"Kak dumat, tak sdelal", (kuten ajattelin, niin tein), sanoi ryssä. Meillä oli arvioni mukaan korkeutta yli 2000 m, muistelen. Vedin laivamme maan puolelle laskuhollille. Sanoin Äijölle: "Flapit 30 astetta, pumpppaa." Näin tapahtui. Kaikki näkyi koneen etumittareista ja tuntui ohjauksessa. Täytyi jälleen säätää korkeusvakaajaa. Näytti hiton hienolta, mutta lähestyessämme kentän alkureunaa, meillä oli edelleen pirusti ylimääräistä korkeutta. En koskaan ollut ennen tehnyt BL-koneella sivuluisua, jota ohjaajakoulussa opetettiin, mutta moottorit käynnissä, nyt ne seisoivat - flapit ja teline vielä alhaalla.

Pakko oli kokeilla - olisi menty pirusti yli. Ja niin me pojat tehtiin: ensin vasemmalle, sitten oikealle - ja reilusti tehtiinkin. Ja laivamme totteli hiton hienosti. Kentälle mahduttiin, vähän pitkäksi meni, mutta riitti.

Hovikone miehistöineen kotona ...

Mainitsin aikaisemmin ns. silvuluisusta. "Osataan me pomomiehiet muutakin, eikä yksin vaan hävittäjälentäjät."

Väki kentällä, etenkin hovimekaanikkomme Mikko Eno, oli kello kädessä odotelut: "Metsässä ne on tai rysä on alas ampunut." Ei kuulunut moottorin ääntä, mutta vihdoinkin oli näkynyt joku hiljainen laiva taivaalla ja lähestynyt. Tunsivat lopulta tutun koneen saapuvan potkurit seisten – kaunis, normaali lasku klo 10.40.

... ja ilmaan taas

Vielä samana päivänä BL-129 samoine miehistöineen teki toisen "sotareissun", josta

isäni on kertonut omalla tyylillään otsikolla "Ihana kuolema" ja joka on julkaistu Varis- ja Suomen Sotaveteraanien Joululehdessä 2010.

Yhteinen lentoaika BL-129 koneella, samana päivänä, 21.8.42, on sotiemme pisin BL-lento. Ylhäällä ilmassa, yli 7000 m:n korkeudessa, 6 t 45 min kylmässä ja vähähappisessa tilassa, happinaamarit elämän antajina.

"Siihen aikaan kestettiin. Entäs nyt?"

Lopuksi ja kiitokseksi

Isä ei koskaan kotona puhunut sotatoimistaan. Nyt vasta olen saanut käsiini hänen kirjoituksiaan, joista olen häntä oppinut tuntemaan ja kunnioittamaan. Jonkun kerran alussa mainitut "Seitsemän Veljestä" kokoon tuivat meilläkin, Rauman saaristossa. Olin ylpeä silloin ja olen edelleen, kun sain nuorena tutustua heihin, nyt jo "Varjolaivueeseen" siirtyneisiin Pilvenveikkoihin.

Kuvia olen poiminut seuraavista teoksista: Matti Hämäläinen: Pommituslentolaivue 48 ja

Koneet vedettiin seisontapaikalle tai sieltä kiitoradalle todellisin hevosvoimin, joskus myös miesvoimin. Tässä kuvassa Llv 42:n Blenheim matkaa hevoskyydissä halliin.

44, Kalevi Keskinen, Kari Stenman: Suomen Ilmavoimien historia, LeR 4 ja Jukka Marttila: Bristol Blenheim Taitoa ja Tekniikkaa. Kiitän kirjoittajia. Osa kuvista omiani.

Raija Wecksell, o.s. Ahtiainen

Naantalin seudun
Sotaveteraanit ry:n
emeritashteeri

Hammaren, Ahtiainen ja Äijö koneensa peräsimeen maalattujen sotalentöjen lukumäärästä kertovien merkkien ääressä, joka tuolla hetkellä oli 96. Kirjoituksessa kuvattu "Sotiemme pisin BL-lento" oli miehistön 56.

Lentolaivue 44:n ykköslentueesta otettiin kuva muistoksi Ahtiaisen saatua siirron uuteen yksikköön. Eturivissä vasemmalta mm. vänr. Lauri Äijö, jonka olon takaa kurkistaa väp. Yrjö Hammaren, luutn. Tauno Iissalo, väp. Tauno Koivuniemi ja lentueen päällikkö, kapt. Esko Ahtiainen. Kuva Lauri Lehtomäki.

Turvallisesti takaisin kentällä. Paluu 7500 metristä on aina kylmyyslennolta palaamista. Vasemmalta tähystäjä Äijö, ohjaaja Ahtiainen onnenkeppeineen ja kk-ampuja, valokuvaaja Hammaren, jonka kulmakarvat ovat vielä jäässä. Mainittakoon, että BL-129-koneelle ei sattunut ainuttakaan isompaa haveria kolmen sotamme aikana.

Julkis- ja yksityisalojen toimihenkilöliitto
Offentliga och privata sektorns funktionärsförbund *Jyty*

Jyty on lähinnä kuntien, kuntayhtymien ja seurakuntien ja niiden omistamien liikelaitosten sekä yksityisten palveluksessa olevien noin 70 000 jäsenen STTK:lainen ammattiliitto.

www.jytyliitto.fi

Vanhustyön Keskusliitto Ry

Helsinki
www.vtkl.fi

Uusi Insinööriliitto

Tulevaisuuden turvaa

www.uil.fi

HARTWALL

ISÄNNÖINTI • HUOLTO • SIIVOUS JA KORJAUSPALVELUT

KAUKAJÄRVI-ISA
osuuskunta

Juvankatu 10, 33710 Tampere
www.kaukajarviok.fi

Pidämme huolta

Kuntien Joulutervehdys Sotaveteraaneille

Alavieskan
kunta

Artjärven
kunta

Asikkalan kunta

Askolan
kunta

Eurajoen
kunta

Hailuodon
kunta

Hankasalmen
kunta

Hattulan
kunta

Hausjärven
kunta

Heinäveden
kunta

Hirvensalmen
kunta

Hollolan kunta

Hämeenkosken
kunta

Iitin kunta

Ilmajoen
kunta

Inarin kunta

Jalasjärven
kunta

Janakkalan
kunta

Joroisten
kunta

Juuan
kunta

Jämijärven kunta

Kannonkosken
kunta

Karttulan
kunta

Keminmaan
kunta

KIMITOÖN
KEMIÖNSAARI

www.kimitoon.fi

Talvisodan rintamamiehet ja kansa – sota syttyy

Elokuun 1939 lopulla solmittiin Saksan ja Neuvostoliiton välinen hyökkäämättömyyssopimus. Saksa hyökkäsi Puolaan ja Stalin vaati tukikohtia Baltiasta. Diktaattorit kävelivät häikäilemättä pikkuvaltioiden yli.

Suomikin joutui suurpoliittiseen tuiverrukseen, sai neuvottelukutsun Moskovaan ja alkoi varautua sotaan. Rakennettiin sirpalesuojia puistoihin ja toreille, näyteikkunat verhoitiin laudoilla, tavalliset liimapaperilla, patsaat hirsikehikoilla.

Kymmeniä tuhansia naisia ja lapsia erittäinkin pääkaupungista siirrettiin maaseudulle turvaan mahdollisilta ilmapommituksilta. Koulut sulkivat ovensa ja nuoret värväytyivät väestönsuojelutehtäviin. Kaasunaamareita soviteltiin kasvoille, elintarvikkeita alettiin hamstrata, sokeria ja kahvia säännöstellä. Maaseudulla aseet otettiin seinältä ja puhdistettiin.

Kaupungeissa järjestettiin pimennysharjoituksia. Jolloinkin kuuluva nouseva ja laskeva sireenin ujellus kertoi ilmahälytysharjoituksesta. Selkäpiitä kylmäävä sireenin ääni kävi Etelä-Suomen kaupunkilaisille liiankin tutuksi talvisodan päivinä.

Yleinen, 18-60-vuotiaita koskeva työvelvollisuus pantiin toimeen koko maassa. Posti- ja puhelinliikenne saatettiin sensuurin alaiseksi. Väestönsuojelulaki asti voimaan.

Yhteinen uhka yhdisti, kaikki ikään ja asemaan katsomatta puhalsivat yhteen hiiheen, tunsivat kuuluvansa samaan suureen perheeseen, Suomen kansaan. Poliittisen tien äärilaidan kulkijoiden oli vaikea tajuta henkistä ja asenteellista muutosta – olihan kansakunnan vereslihalle jakaneesta sisällissodasta kulunut vasta parikymmentä vuotta.

YH – ylimääräiset harjoitukset

Elettiin jännityksen ja pelontäyteisiä lokakuun päiviä. Nuorempien miesten kuumeikäyriä nosti liikekannallepano. Liian hälyn välttämiseksi se kulki ylimääräisten harjoitusten (YH) nimellä. Tarkoitus kävi selväksi: Suomi oli valmis puolustautumaan aggressiota vastaan, olkoonkin että puolustusvoimien johto tiedosti maanpuolustuksen materiaaliset puutteet.

Kutsun käytyä vaellettiin kaikkialla maassa kokoontumispaikoille. Vihtiläinen sosialidemokraatti ja myöhempi eduskunnan puhemies Veikko

Helle sai kutsun yöllä:

Tuntui kammottavalta, kun vihtiläinen suojeluskuntamies, hyvin tuntemani kyllä, tuli koputtamaan ikkunaan... Olin naimisissa ja meillä oli jo kaksi poikaa. Perheen kannalta tilanne oli kaikkein järkyttävin. Oli nuori perhe, joka eli hyvin vaatimattomissa oloissa. Toimeentulomurheet olivat päällimmäisinä... Ei sinä yönä tullut uni silmään, vaikka lähtö oli vasta aamulla.

Maanviljelijät jättivät peltonsa, opettajat luokkahuoneensa, lääkärit sairaalansa, työläiset tehtaansa, konttoristit kirjoituspöytänsä, kauppiat myymälänsä ja opiskelijat kirjansa lähtiessään turvaamaan rajoja.

Kotiin jääneet tunsivat yhteiskuuluvaisuutta. Etuilun ja hamstrauksen henki muuttui noina lokakuun viikkoina antamisen ja myötäelämisen hengeksi.

Kutsu kävi myös lotille, yhteyksien, huollon ja hoivan piti toimia:

Suojeluskunnan aluepäällikkö tuli iltasella meille erittäin vakavan näköisenä. Meidät komennettiin naapurin tytön kanssa naapurikylään puhelinkeskukseen Lottavarusteissa... Lähettiin sinne syksypimeällä illalla pyörällä ajamaan. Me

kuviteltiin koko ajan että tää on koehälytys. Mutta sitten hymy hyyty kun siellä oli jo kaikki määrättyissä paikoissa sotilaat.

YH puki yli 300 000 suomalaista kenttäharmaitiin – ainakin nimellisesti. Vaatetustilanne oli kehno. Suurin piirtein kaikille jaettiin lakki, kokardi, vyö, kenttäpullo ja leipälauku. Asetakki ja sotilashousut oli kahdella sotilaalla kolmesta, toisin sanoen vain rintamajoukoilla. Joka toiselle riitti selkäreppu sekä päällystakki. Sotilasjalkineet voitiin jakaa vain kolmelle kymmenestä.

Ääritapauksissa miehet lähitivä velvollisuuttaan kesäkegissä. Aseistuskin oli kirjavaa, mutta jokainen sai sentään mukaansa kättä pitempää. Tšaarin aikainen kivääri oli sentään parempi kuin pelkkä puukko vyöllä.

Yllätyshyökkäyksen varalta myös rajavartioloaitos ja suojeluskuntajoukot olivat aseissa. Lotat muonittivat miehiä, joista useimmat saivat nyt ensikosketuksen Kannakseen ja Laatokan-Karjalan rajaseutuun.

Unto Seppänen kuvaa Evakko-romaanissaan (1954) reserviläisten ja paikallisten Kannaksen asukkaiden kohtaamista:

Muutamia päiviä sitten oli kylään ja seuratalolle saapunut

eskadroona, jonka miehet olivat pian kylmissään työntyneet taloihin. Aattolankin kamareissa heitä nukkui ja lattiat sekä ovien vierustat olivat tungoksemaan reppuja, kaasunaamari-laukkuja ja aseita.

He alkoivat melkein heti tuntua kuin oman perheen jäseniltä; samoin oli kylän muissa taloissa... Kylän naiset valmisteivat reserviläisille patjoja ja pieluksia, pesivät ja parsivat sukkia sekä paikkasivat nuttuja yhtämittäisillä talkoilla... Reserviläiset kävivät linnoitustöissä ja se antoi edes jonkinlaista turvallisuudentunnetta, joskin melko ohutta... Laskeskeltiin: Viro, Latvia, Liettua – Suomi.

Pelko oli vähän jokaisen puserossa. Suomen eteläiset naapurit olivat taipuneet luovuttamaan Neuvostoliitolle sotilastukikohtia. Niiden itsenäisyys oli enää nimellistä. Suomi sentään vielä neuvotteli ja Paasikivi oli lähdössä uudelleen Moskovaan.

Menneen sotakuukauden aikana oli lehdissä nähty kuvia evakuoituista pariisilaisista ja lontoolaisista sekä pakolaisista Puolassa. Nyt suomalaiset jouituivat itse – ja sittenkin odottamatta – jättämään kotinsa, kokemaan asemien tungoksen, pitkät lippujonot ja odotuksen asemalaiturilla, täysien junien ja linja-autojen ahdingon ja saapumisen vieraisiin koteihin enimmäkseen ei toivottuina vieraina. Tuhansista suomalaisista tuli yht'äkkiä evakuoituja ja siirtolaisia. Ja sotilaita.

Sota syttyy

Suomen ja Neuvostoliiton neuvottelut katkesivat 9. marraskuuta. Kun osapuolet nousivat viimeisen kerran neuvottelupöydästä Moskovassa, ulkoministeri Molotov totesi pahaenteisesti, että oli tullut sotilaiden vuoro sanoa sanansa.

Syyspimeässä neuvostojoukot valmistautuivat H-hetkeen. Marraskuun 30. päivän aamun tunteina viitteitä sodan alkamisesta ja maahan tunkeutumisesta saatiin kaikkialta, Jäämereltä Suomenlahteen ulottuvalla 1 600 kilometriä pitkältä raja-alueelta.

Inarin rajavartioston vääpeli Heikki Sajanto, saapuessaan aamuvarhaisella palkanmaksuun, sai vartiomieheltä ilmoituksen: vihollinen ylittänyt rajan, mutta ei ammuttu, kun oli kielletty. Metsässä Sajanto

Kesällä 1939 alkoivat Karjalan kannaksen linnoitustalkoot. Niihin osallistui kaikkiaan noin 70 000 miestä ja 2 500 lottaa. Puolustusvoimien ylimääräisten harjoitusten YH:n nimellä alkaneen liikekannallepanon ensimmäinen vaihe alkoi 10.10.1939.

Kuva: Paavo Frimanin kokoelmat.

sitten törmäsi puna-armeijan karttaa tutkiviin tiedustelijoihin. Toisen näistä hän ampui.

Suomussalmella Raatteen tien vartioasemalla alikersantti Eino Karinsalo istui kello 8.30 radion ääressä, kun ovi lensi auki ja vartiomies hihkasi: rajalla ammutaan. Karinsalo komensi miehensä aseisiin.

Etelämpänä Laatokan Karjalassa Käsänälässä neuvostotykistö ampui rajan yli 6.45 ja Kannaksella Rajajoen sillalla kersantti Lauri Kuittu näki venäläisiä sillalla naapurin puolella. Sotilaat ampuivat kohti tasan seitsemältä, jolloin tykit yhtyivät tulitukseen rajanpinnassa.

Klo 7.30 soitti Takkula ja ilmoitti venäläisten klo 7 tienoissa avanneen tykkitulen pitkin koko rajaa, II armeijakunnan komentaja, kenraaliluutnantti Harald Öhquist merkitsi Viipurissa päiväkirjaansa. Vähän ennen yhdeksää Punaisenlähteentorin kulmauksessa kaksi agronomia, Johannes Virolainen ja Väinö Huuhtanen, kuulivat lentokoneiden jylyä, käänisivät katseensa taivaalle ja ihmettelivät, mistä Suomi noin paljon koneita oli saanut. Samassa annettiin ilmahälytys ja pommit alkoivat räiskähdellä. Olikin tosi kysymyksessä.

Helsingissä sama toistui hie-man myöhemmin. Ilmahälytys yllätti helsinkiläiset ja ilmatorjunnankin. Kansa oli sotaa edeltävinä viikkoina, neuvotte-lujen katkettua, tuodittautunut pettävän rauhantunteen valtaan. Niinpä ensimmäistä hälytystä ei otettu todesta, Erottajalla väki jopa vilkutti neuvostokoneille.

Neuvostoliiton hyökkäystä käsitellyt valtioneuvosto keskeytti istuntonsa ja osa ministereistä haki pommikoneilta suojaan Ritarihuoneen puiston lehdettömien puiden alta. Tragikoominen tilanne kuvasteli sodan ensimmäisten päivien kaaosta. Cajanderin hallitus ei ollut ottanut sodan uhkaa täydestä. Se vaihdettiin nopeasti Risto Rytin sotakabinettiin.

Tilanne oli maan kannalta kuoleman vakava.

Etelä-Suomen kaupunkeja ja teollisuuskeskuksia pommitettiin pitkin päivää. Iltapäivällä, juuri kun vaara ohi -merkki Helsingissä oli annettu, pilvistä sukelsi pommikoneita kaupungin ylle. Samalla sireenit alkoivat soida. Linja-autoasemalla evakuoitua odottavat ihmiset jäivät pommin alle ja muual-lakin vihollisen lentoase niitti kuolemaa.

Marian sairaalassa vallitsi sekasorto. Näky oli painajaismainen, nuori hoitajaoppilas Sirkka Nukari muistelee:

Tajuttomia, valittavia, raajansa menettäneitä verisiä uhreja kannettiin, työnnettiin kotikärryillä ja ajettiin kuorma-autoilla sairaalan pihalle...

Suomalaisten henkinen selkäranka piti murtaa summitaisilla terroripommituksilla, mutta kävi päinvastoin – häikäilemättömän vihollisen otteet herättivät suuttumusta ja tiivistivät vastarintaa.

Pommitukset ovat synnyttäneet kaikkialla maassa ja kaikissa kansankerroksissa järkkymättömän tahdon vastustaa maahan tunkeutuvaa vihollista viimeiseen asti, mielialahuolosta vastaava Maan Turva raportoi 30. marraskuuta.

Harvaan asuttua maaseutua ei pommitettu, mutta sielläkin herättiin sodan karuun todellisuuteen. Miehillä oli rintamalle lähtö edessä ja se herkisti mielet erittäinkin kasarmeilla. Oli tiin samassa veneessä ikään ja asemaan katsomatta:

Minä satuin olemaan päivystäjänä ja pidin iltahartauksen. Juuri oli radiosta kuultu että venäläisten hyökkäys oli alkanut. Se Talviaho, se vanhin mies, se oli eturivissä siinä. Minä näin että kyynel tuli. En minä kerinnyt katkoa että itkikö muut-

kin. Mutta se vanha mies käsiti että nyt ollaan vakavan askeleen edessä.

Viipurissa ohikulkijoille tuli surku, kun he aamupäivällä seurasivat Torkkelinkadulla rintamalle suuntaavia reserviläisiä. Miehillä oli täysi siviilivarustus. Merkinä siitä, että heidät oli kutsuttu palvelukseen, oli kokardi lippalakissa ja sotilasvyö. Varusteita ja lumipukuja oli luvassa, mutta harva niitä ensi alkuun sai.

Kesellä pommitusta evakot yrittivät selvittää miten parhaiten taisivat. Sotilailla ei ollut aikaa ja mahdollisuuksia juuri auttaa.

Muuankin iäkäs mies ja vaimo päätyivät hevosella keskelle Enson teollisuuslaitosten pommitusta. Työreessä oli pieni keko heiniä ja loimi hevoselle – ja sitten saavi, jossa oli saunavastoja. Siinä oli koko omaisuus, mikä oli hoksattu ja ehditty ottaa mukaan. Oli tullut kiire lähtö, vartitunnissa piti olla taipaleella.

Kuulat vai männiit möki seiniä läpi. A kissa mie vaa koppasi kainalin, mut sekkii karkas, eräs mummo kertoi myöhemmin. Illalla evakot saivat lämmintä keittoa, voileipää ja maitoa. Hetken levähtyään he lähtivät yön selkään jatkamaan matkaansa, minne sitä ei kukaan tiennyt.

Sodan ensimmäisen päivän

Kansassa kasvanut yksimielisyys ilmeni lujana yhteishengenä jo syksyllä 1939. Pakottamattomat mielenilmaukset saattelivat Moskovaan lähteneitä ja sieltä palaavia neuvottelijoita. Kansanjoukko lokakuun 9. päivän iltana Helsingin rautatieasemalla saattamassa valtioneuvos J.K.Paasikiven valtuuskuntaa.

viimeisinä hetkinä suomalaisen radiotiedustelu sieppasi neuvostosanoman Kronstadtista. Sen mukaan puna-armeija oli miehittänyt Terijoen, erikoisosasto vallannut Seiskarin ja Lavansaaren ja lentoase pommittanut menestyksellisesti suomalaisten laivastoasemia. Sota näytti sujuvan Stalinin nuottien mukaan. Suomi valittaisiin muutamassa viikossa.

Samaa mieltä oli maailman lehdistö vaan ei Suomen kansa. Miehet rintamalla kuin kaikki kotirintamallakin kokosivat itsensä ensi järkytyksen mentyä. Kaikki kynnelle kykenevät pyrkivät rintamalle puolustamaan maan itsenäisyyttä, aina

koulupoikia ja vanhempia miehiä myöten.

Ajatus, ettei tee mitään eikä saa täyttää velvollisuuttaan, on kiduttava. Ja sitä kiduttavamaksi tulee, kun tuntee itsensä läpilevänneeksi, purki 39-vuotias Urho Kekkonen tuntojaan. Lähtö rintamalle konekiväärin taakse tuntui ex-ministeristä ainoalta tehtävältä, jolla hänkin saattoi kantaa kortensa kekoon isänmaan puolesta.

Ari Uino

Lähteet

Talvisotaa koskevaa muistelmakirjallisuutta sekä julkaistuja haastatteluja ja päiväkirjoja

NOVICUM

Ei enää pariston vaihtoa. Ei enää säätimiä.

HANSATON AQ

Ladattava, täysin automaattinen kuulokoje.

AQ on saatavilla Hansaton -jälleenmyyjiltä sekä maahantuojalta jonottamatta. Kun haluat investoida elämäsi laatuun, valitse palveleva kuulokojetoimittaja.

Maahantuonti ja myynti

KUULOHANSA

Soidintie 8 - 00700 HELSINKI (Malmi)
(09) 345 5300

Fazer

PUTKIREMONTTIA PAKOON!

Viron Saarenmaan pääkaupungin Kuressaaren palvelutalo Hotelli VALSS tarjoaa asumisen täysihoitoinen 2-hengen huoneissa 800e/kk

Hintaan sisältyy:

- huone,aamupala,lounas ja päivällinen
- saunan,uima-altaan ja kuntosalin käyttö
- ilmainen valvottu parkkipaikka
- hoitajan palvelut 24 tuntia vuorokaudessa
- Lisäpalveluina halutessaan voi ostaa;

1. hoito/arkipäivä (hieronta tai muu)150 e/kk,

2 hoitoa/vrk/kk 300e jne (vapaaehtoisia)

Kuljetus: Tallinna-Kuressaari-Tallinna 30e/h

Laivaliput n 30-40 e edestakaisin.

Tarjolla lisäksi:

1 viikko. Täysihoido + 6 hoitokertaa 220e,
12 hoitokertaa 252e tai 18 hoitokertaa 285e

Soita: Ainur Oy 040 5140675 / Nurzia

HELSINGIN HOTELLI TORNI VALVONTAKOMISSION KOURISSA

Mikä se oli ...

Suomi kävi Neuvostoliittoa vastaan noin 70 vuotta sitten kaksi sotaa: Talvisota sodittiin marraskuusta 1939 maaliskuulle 1940 eli kolme ja puoli kuukautta ja jatkosota kesäkuulta 1941 syyskuulle 1944 eli runsaat kolme vuotta. Talvisodan päätyttyä ei Suomeen sijoitettu Neuvostoliiton valvontaelimiä, ellei sellaisiksi katsota runsasjäsenisiä konsulateja, koska Suomi ei ollut liitossa kenenkään kanssa taistellessaan puna-armeijaa vastaan. Sen sijaan jatkosodan päätyttyä maahamme asetettiin liittoutuneitten valvontakomissio (LVK) valvomaan välirauhansopimuksen noudattamista siksi, että sodimme tuon sodan Saksan aseveljenä tai myötäsotijana ja miehitimme Neuvostoliiton alueita Itä-Karjalassa. Käytännössä LVK oli Neuvostoliiton täydellisessä määräysvallassa, sillä komission brittiläiset jäsenet vain seurasivat sivusta, mitä neuvostoliittolaiset milloinkin touhusivat, varsinkin mitä määräsi kulloinkin Neuvostoliiton ylin sodanjohto.

Välirauhansopimuksen mukaan Suomen tuli asettaa Yhdistyneiden Kansakuntien käyttöön sellaista tarvikeita ja tuotetta, mitä ne saattaisivat vaatia edelleen jatkuvan suursodan tarkoituksiin. Tämän vuoksi LVK:n jäsenillä oli esteetön pääsy valtion virastoihin, laitoksiin ja satamiin sekä saada vaatimansa tiedot. LVK:n pääpaikkana oli Helsinki, mutta sen toimipaikkoja oli kymmeniä maan eri puolilla koko LVK:n toiminta-ajan.

LVK:n jäsenillä oli täydet diplomaattiset oikeudet mukaan lukien myös omaisuuden ja arkistojen koskemattomuus. LVK piti yhteyksiä kotimaihin salamerkein ja diplomaattikuriireilla. LVK:n neuvostoliittolaisia edustajia oleskeli myös Hangossa, Vaasassa, Oulussa ja Maarianhaminassa, Loviisassa, Raumalla ja Kokkolassa. Malmin lentokenttä oli neuvostoilmavoimien yksinomaisessa käytössä.

Keitä siihen kuului ja miten siihen suhtauduttiin ...

Ensimmäiset Neuvostoliiton edustajat saapuivat maa-

han jo 22.9.1944 eli kolme päivää välirauhansopimuksen solmimisen jälkeen. Kaiken kaikkiaan neuvostoedustajia oli LVK:ssa runsaat 250, brittejä vajaat 40 vuosien mittaan. Komission kaikkivaltainen puuheenjohtaja, Stalinin luottomies naapurivaltioiden neuvostolaistamisessa, kenraalieversti Andrei Zhdanov tuli lentokoneella Malmin kentälle 5.10.1944, LVK:n englantilaiset jäsenet 18.10. alkaen. Zhdanovin sijaisena toimi kenraaliluutnantti G. Savonenkov. On sanottu, että LVK:n neuvostoedustajat olivat yksityisissä kontakteissaan suomalaisia kohtaan ystävällisiä ja teeskentelemättömiä, jopa rakastettavia. Heitä kiinnostivat alkuvaiheissa ensi sijassa puolustusvoimiemme kotiuttaminen sodan saksalaisia vastaan ollessa Lapissa käynnissä sekä poliittisella alueella keväällä 1945 edessä olevat eduskuntavaalit. Keskusteluissa oli ilmenyt, ettei Neuvostoliitolla ollut aikeita tuhota Suomen itsenäisyyttä, sillä valtakuntaa johtaneet Paasikivi ja Mannerheim nauttivat ilmeistä kunnioitusta Moskovassa, Paasikivi rauhan rakentajana ja Mannerheim armeijamme ylipäällikkönä. Kotikommunistimme pyrkivät väleihin neuvostoliittolaisten kanssa omien tarkoituksien vuoksi, ja neuvostoliittolaiset olivat huolissaan Zhdanovin turvallisuudesta sodan vielä jatkuessa. Toisaalta Zhdanov oleskeli Helsingissä suhteellisen vähän, sillä hän oli Moskovassa näkyvillä, ettei unohtuisi.

LVK:n jäsenien majoittuminen Helsinkiin...

Helsingissä hotelli Torni - 1. luokan majoitusliike - varattiin kokonaisuudessaan LVK:n neuvostoedustajien käyttöön. Britit joutuivat majoittumaan lähinnä yksityisasuntoihin, jotka vuokrattiin heidän käyttöönsä. Neuvostoedustajien käyttöön asetettiin myös hotelli Cosmopoliten Kalevankadulla sekä hotelli Karelia Kaisaniemenkadulla. Fredrikinkadulla ollut TB:n huoltamo oli myös heidän käytössään talleineen, huoltamoineen ja bensinipumppuineen. On huomattava, ettei LVK ollut käytössään olleiden tilojen vuokraaja,

vaan käyttäjä. Suomen valtion oli maksettava kaikki LVK:n jäsenten asumiseen liittyneet kulut aina LVK:n maasta poistumiseen asti syyskuulle 1947 mukaan lukien yksityisiltä ja kaupungilta vuokratut asunnot. Kaikki oli tarkastettava omistajien läsnä ollessa, sillä asunnot vuokrattiin kalustettuina.

Ongelmia ilmeni ilman alkaessa kylmentyä myöhäisyksyllä 1944. Vakavin niistä oli asuntojen lämmittäminen. Suomi oli juuri selvinnyt vaurioin suursodasta ja maassa oli toimeenpantu melko ankara säännöstely, joka koski myös asuntojen lämpöä. Toinen oli lämmin vesi, jota oli säännöstelyn takia saatavissa vain neljä tuntia päivässä. LVK:n vaatimus saada lämmintä vettä joka päivä kahdeksan tuntia johti riitoihin valtion ja asuntojen omistajien kesken. LVK sai tietysti tahtonsa läpi ja omistajille oli maksettava korkeampaa vuokraa kohonneiden lämmityskustannusten takia.

LVK piti selvänä, että suomalaiset maksavat kaiken, jopa kapakkalaskutkin. Valtio piti kiinni sopimuksesta, johon eivät kuuluneet jäsenten yksityiset menot. Ryyppäminen kapakoissa loppuikin, sillä neuvostoliittolaisten päivärahat eivät riittäneet suomalaisiin hintoihin. Niinpä Neuvostoliitosta olikin tuotava runsaita määriä paikallisia erikoisuuksia - vodkaa ja kaviaaria - neuvostoedustajien nautittavaksi. Tuottivatko britit viskiään, ei tiedetä varmasti, mutta todennäköisesti sitä tuotiin. Se, että tuotiinko Neuvostoliitosta myös naisia komission tarpeisiin, ei lähteeni paljasta. Se on kuitenkin mahdollista, sillä nimenomaan neuvostoliittolaisia oli jyrkästi kielletty seurustelemasta suomalaisten naisten kanssa.

LVK:n käyttöön luovutettujen hotellien - Tornin, Cosmopoliten ja Karelian - koko suomalainen henkilökunta sai lähteä lähinnä salaamissyistä, mutta myös siksi, etteivät LVK:n jäsenet saaneet olla suomalaisten kanssa missään tekemisissä virka-asoiden käsitteilyn ulkopuolella.

Vasta Pariisin rauhansopimus helmikuussa 1947 vapautti maamme neuvostoliittolaisten

Kenraalieversti Andrei Ždanov. Liittoutuneiden Valvontakomission puuhenjohtaja. Kuva: Sotamuseo.

johtamasta valvontakomissioita. Suomi ratifioi sopimuksen välittömästi, mutta Neuvostoliitto vasta syyskuussa, juuri ennen nk. ”kylmän sodan” alkamista. Jos LVK olisi ollut maassamme vielä noin puolisen vuotta, rauhansopimus olisi saattanut jäädä sen paperin arvoiseksi, jolle se oli kirjoitettu. Kotikommunistimme eivät tietysti pitäneet LVK:n poistumisesta, koska he menettivät siinä tukensa mahdollisessa vallankumouksessa. Samassa yhteydessä LVK palautti hotelli Tornin ja käytössään olleet yksityisasunnot suomalaisille. Se tapahtui 25. syyskuuta 1947 sanallisesti ”siinä kunnossa kuin ne olivat luovutushetkellä”.

Millaista oli ”siinä kunnossa”...

Kun suomalaiset vastaanottajat saapuivat hotelli Tornin tiloihin, heitä odotti kaamea siivo neuvostoliittolaisten jäljiltä. Melkein kaikki pinnat huoneissa ja yleisissä tiloissa olivat tuhrittu, raavittu naarmuille ja olivat vodkan pilaamia. Istuimet olivat samassa kunnossa, sohvien päällisiä oli revitty ja/tai tuhrittu ruoan tähteillä, vuodevaatteita ei ollut pesetty

tai edes tuuletettu koko LVK:n aikana, ne olivat veren, virtsan ja jopa musteen tahrimia, sänkyjen päitä oli potkittu hajalle tai naarmutettu ilmeisesti kanuksilla, ikkunaverhoja oli revitty, käytetty muihin tarkoituksiin tai niitä oli kadonnut. Suomen valtio joutui korvaamaan hotelli Tornille melkoisen osan rikotusta tai kadonneesta kalustosta sekä pesettämään vuodevaatteita ja verhoja. Osan valtio korvasi uudella kalustolla, mikäli sitä sodan jälkeisissä oloissa oli edes saatavissa. Huoneiden WC-pytyt, käsienvesialtaat ja kylpyammeet oli rikottu, huoneiden sähköpistokkeet ja seinärasiat potkittu hajalle ja ovien lukot rikottu. Hotellin hopeaesineitä - ruokailuvälineitä ja maljakointa - oli kadonnut noin 250 000 silloisen markan edestä (= noin 11 200 euroa), arvotauluja oli lähtenyt asukkaiden mukaan. Koko Tornin remontti maksoi valtiolle noin 15 miljoonaa silloista markkaa (= yli 650 000 euroa). Ja nämä luvut koskevat vain Torniä. Muut hotellit kärsivät samanlaisista tuhoista. On todettava, että LVK:n britit eivät yltäneet läheskään mainittuihin tuhoihin.

Kuvassa vasemmalta kommodori Howie, Ison-Britannian poliittinen edustaja Mr. Shepherd, valvontakomission venäläinen upseeriedustaja ja lähetystöneuvos Jelisejev. Kuva: Sotamuseo.

LVK:n neuvostoedustajat eivät omaisuuden palautuksen yhteydessä suostuneet minkäänlaiseen irtaimiston inventointiin tai vuokratulle omaisuudelle - asunnot mukaan lukien - koituneiden tuhojen arviointiin, saati niiden maksamiseen. Varsin nopeasti palauttamisen tapahduttua vuokranantajat, hotellien edustajat sekä valtion edustajat kokoontuivat hotelli Tornin tiloissa kokoukseen, johon saapui myös rakennushallituksen edustaja. Löytyi kuulemma sen verran siistittyä tilaa, että kokous voitiin pitää. Kokous totesi, että hotelli Torni olisi saatava nopeasti 1.luokan hotelli- ja ravintolaliikettä vastaavaan kuntoon, ja että Suomen valtio vastaisi kaikista vahingoista ja kadonneesta materiaalista. Valtion oli siis korvattava kaikki, mikä ei ollut johtunut ”luonnollisesta kulumisesta” neuvostoliittolaisten oleskelun aikana. Tehtävää varten perustettiin erityinen asiantuntijaryhmä.

Miksi näin...

Miksi nimenomaan neuvostoedustajat kohtelivat asuntojaan ja muita tilojaan Suomessa tällä tavalla, joista tässä yhteydessä on voitu mainita vain eräitä rai-

keimpiä tapauksia? Kun suuri osa asukkaista hotelleissa ja siiviliunasunnoissa oli upseeritasoa, niin olisi odottanut siivompaa käyttöä ja käytöstä suomalais- ta omaisuutta kohtaan. Olisiko käyty sota voinut raaistaa näitä Stalinin valtakunnan sotilaita, joilla ei voinut tuskin olla suurestikaan sivistystaustaa kommunistisen kasvatuksensa ja koulutuksensa perusteella. On myös jopa luultavaa, että voittajan ylimielisyys ja ehkä myös kostonhalu olivat mukana näiden vähän sivistyneiden upseerien käyttäytymisessä. Tähän viittaa erityisesti kalusteiden rikkomismania.

On todettava, etteivät kuvattut tuhot Helsingissä - hotelli Tornissa ja muissa LVK:n hallitsemisissa tiloissa - ole millään tavalla erikoista, sillä samankaltaisia tuhoja ilmeni kaikissa niissä paikoissa yli koko maan, joihin LVK:n neuvostoedustajat olivat perustaneet toimipisteensä. Eikä myöskään Porkkan palauttaminen Suomelle 1956 eronnut Tornin tuhoista, sillä tuhoja ja suorastaan järkyttävää epäsiisteyttä löytyi ympäri Porkkalan. Sitä saamaa tuhoamisvimmaa on esiintynyt niin Itä-Saksassa, Baltian valtioissa kuin kaikissa muis-

sakin niissä kohteissa, joihin neuvostoarmeija on saappailaan astunut ja joissa on majoitusta pitänyt.

Todettakoon lopuksi, että Yhdysvaltain tiedustelupalvelu selvitti varsin nopeasti neuvostoliittolaisten työskentely- ja toimintatavat. Amerikkalaisten mukaan neuvostoliittolaiset olivat aina brittiläisten tulon asti hyvinkin tiukkoja suomalaisia kohtaan. He tekivät myös useita matkoja Lappiin seurattessaan sotaa saksalaisia vastaan. Amerikkalaiset korostivat raporteissaan, että neuvostoliittolaiset harjoittivat Suomessa röyhkeätä ja laajamittaista vakoilua myös suomalaisen upseerikunnan keskuudessa.

Lähteenä on käytetty Suomen Sotahistoriallinen Seura ry:n Sotahistoriallisen aikakauskirjan no 16/1997 (Suomi valvonnassa 1944-1947) artikkelia ja niistä erityisesti dosentti Martti Turtolan tutkimusta ”Liittoutuneiden Valvontakomission organisaatio ja sijoittuminen Suomeen”.

Anssi Vuorenmaa

Pohjois-Karjalan
Osuuspankit

Parempi voida hyvin

Hyvinvointia rakentamassa
jo vuodesta 1974 lähtien

Kylpylähotelli • Kuntoutus
Peurunka
www.peurunka.fi

Peurungantie 85, Laukaa, puh. 0207 51601

*Lämmin
joulu toivotus*

www.gasum.fi

Gasum

TeollisuusSuomi
KunnallisSuomi

www.ammattiviestit.fi

*”sillä jos sinä tunnustat
suullasi Jeesuksen Herraksi
ja uskot sydämessäsi,
että Jumala on hänet
kuolleista herättänyt,
niin sinä pelastut”*

Room. 10:9

Hangon vuokra-alue (osa 1)

”kuin suoraan Suomen sydäntä vastaan tähdätty pistooli”

Hankoniemi kiinnosti niin puolustajaa kuin hyökkääjääkin

Maantieteensä johdosta Hankoniemi ja sen lähialueet ovat lähes kautta historiamme olleet sotilaallisesti tärkeitä kohteita. Tämä korostui Venäjän vallan lopulla ja erityisesti ensimmäisen maailmansodan sytyttyä. Tsaarin Venäjä koki Saksan suureksi uhkatekijäksi niin merenkulun, oman laivastonsa liikkumatilan kuin pääkaupunkinsa Pietarin turvallisuuden kannalta. Niinpä se alkoi rakentaa suojakseen Pietari Suuren merilinnoituksen nimeä kantanutta linnoitusketjua, jossa Hankoniemi näytteli tärkeätä osaa.

Suomenlahti, jonka Venäjä halusi säilyttää omana sisämerenään, oli mahdollista suhteellisen helposti sulkea Hankoniemelle ja Viron rannikolla sijaitsevaan Paldiskiin sijoitulla kauaskantoisella rannikkokytkestöllä. Etäisyys Hangon edustalla sijaitsevasta Russaröstä Paldiskin lähellä sijaitsevaan Osmussaareen Viron rannikolla on ainoastaan 60 kilometriä. Mahdollisen vihollisen kannalta Hankoniemi tarjosi myös sopivan alueen joukkojen maitinnot ja sen jälkeen nopealle etenemiselle kohti Helsinkiä ja Turkuja. Hangon satama pystytettiin myös pitämään auki talvisin.

Russarön saarella linnoitus-työt aloitettiin tulevaa sotaa ennakoivien jo 1912. Varsinaisen linnoittaminen ja linnoi-

tusten aseistaminen tapahtui kuitenkin vasta maailmansodan sytyttyä. Erittäin vahvojen linnoitteiden pelotevaikutuksesta mahdollisesti johtui, ettei Suomenlahdella kuitenkaan taisteltu. Bolsevistiseksi muuttuneen Venäjän ja Saksan Brest-Litovskissa maaliskuussa 1918 solmitun rauhan jälkeen venäläiset joukot jättivät Hangon ja muut Suomenlahden suun linnoitteet tehden niiden tykit käyttökelvottomiksi.

Venäläisten lähdettyä alueelle muodostui sotilaallinen tyhjiö. Niinpä Saksassa Danzigissa alettiin koota kenraali Rüdiger von der Golzin johdolla Itämeren divisioonaa, joka Suomen valkoisen senaatin kutsusta valmistautui purjehtimaan Suomen vesille ja nousemaan maihin jossain Etelä-Suomessa. Maihinnotsupaikkaksi valikoitui Hanko, missä maihinnot tapahtui huhtikuun 1918 alussa. Saksalaiset etenivät nopeasti Hangosta Helsinkiin, joka vallattiin jo 12.4.1918.

Hankoniemi kynnyskysymyksenä

Kysymys Hankoniemen sotilaallisesta asemasta nostettiin jälleen pöydälle, kun Neuvostoliitto esitti Suomelle aluevaatimuksia syksyllä 1939. Vaatimukseen kuului Hangon ja ympäröivien alueiden vuokraaminen Neuvostoliitolle merisotilaalliseksi tukikohdaksi kolmekymmeneksi vuodeksi. Tätä kuten muitakaan alueuuvutuksia Suomi ei voinut

hyväksyä. Sotilastukikohdan vuokraaminen Suomen maaperältä ei tullut kuuloonkaan.

Tämä harmitti suunnattomasti Neuvostoliiton neuvottelijoita ja erityisesti Stalinia. Stalin jopa ehdotti, että ha voisivat kaivaa kanavan poikki Hankoniemen, jolloin tukikohta ei olisi enää Suomen maaperällä. Neuvottelut kuitenkin päättyivät tuloksettomina, ja talvisota syttyi 30.11.1939 hyvin tunnetuin seurauksin. Karttaa tarkastelemalla ja ensimmäisen maailmansodan loppunäytöstä Itämeren piirissä alla muistelemalla voi kyllä ymmärtää Neuvostoliiton pyrkimykset turvata luoteisrintamansa ja erityisesti Leningrad. Siis ymmärtää, mutta ei tietenkään hyväksyä.

Näiden Paasikiven, Venäjän ja venäläisten tuntijan Neuvostoliiton ”legitiimeiksi” kutsu- mien turvallisuuspyrkimysten lisäksi talvisodan taustalta löytyy imperialistinen suurvalta, joka pyrki palauttamaan Suomenlahden ja osin koko Itämeren omaksi sisämereksen. Keskeinen haaste oli kuitenkin voimistuva Saksa. Saksan ja Englannin välille 1935 solmittu laivastosopimus vahvisti Itämeren kuuluvan Saksan vaikutuspiiriin. Neuvostoliiton toiminnan taustalla olikin kaiken aikaa Saksan pelko huolimatta näiden kahden diktatuurin välisestä Molotov-Ribbentrop-sopimuksesta elokuulta 1939. Tällä sopimuksella Neuvostoliitto pelasikin vain aikaa ja varmisti itselleen mahdollisuus-

den rauhassa vallata Baltian ja Suomen ja siten päästä pohjoisen Itämeren herraksi. Saksakin pelasi aikaa, vaikka Itämeri oli sille yhtä tärkeä kuin Neuvostoliitolle. Se halusi siinä vaiheessa vapaat kädet Puolaan suuntautuvalla hyökkäykselle.

Hankoniemi Neuvostoliitolle vuokralle

Talvisodan aikana Hankoniemi ja erityisesti Hangon kaupunki ja satama olivat Neuvostoliiton lentopommitusten kohteena useaan otteeseen. Kaupunki vaurioitui, mutta maaliskuussa pommituksia ei enää tullut. Neuvostoliitto halusi kaikesta päätellen säästää kaupunkia omiin tuleviin tarpeisiinsa.

Talvisodan päättyessä 13. maaliskuuta 1940 Suomi joutui hyväksymään paljon ankarammat rauhanehdot ja alueluovutukset, kuin mistä oli neuvoteltu syksyllä 1939. Yksi jo sotaa edeltävistä keskeisimmistä aluevaatimuksista oli Hankoniemi ja sitä ympäröivät saaret. Nyt alue jouduttiin vuokraamaan Neuvostoliitolle 30 vuodeksi. Vuokra-alue oli paljon suurempi kuin se mitä Neuvostoliitto oli ennen sotaa vaatinut. Tukikohdan laajuus oli 115 neliökilometriä, ja siihen sisältyi noin 400 saarta. Sopimuksen mukaan Neuvostoliitolle oli oikeus pitää alueella tukikohdan puolustamiseen tarvittava määrä aseellisia maa- ja ilmavoimia ilman mitään määrärajoituksia.

Aluksi Neuvostoliitto vaati alueen luovuttamista kolmen vuorokauden kuluessa, mutta neuvotteluissa luovutus saatiin lykättyksi kymmenen vuorokauden päähän. Vuokrasummakin saatiin korotetuksi viidestä kahdeksaan miljoonaa Suomen markkaan. Alun perin oletettiin puolin ja toisin, että suomalainen asujamisto ja suomalaiset viranomaiset jäisivät alueelle. Kun Molotov kuitenkin ilmoitti, että määräysvalta alueella olisi neuvostoviranomaisilla, Suomi päätti evakuoida alueen väestön ja materiaalin. Mittava ja monenlaisia vaikeuksia aiheuttanut evakuointiopeeraatio toteutettiin määräajassa, mutta materiaalin poisvieminen aiheutti vielä kiistoja vuokralais-

ten kanssa. Jotain jouduttiinkin sitten pakon edessä palauttamaan alueelle, ja pois vietyä omaisuutta jouduttiin osin korvaamaan.

Raja railona aukeaa ...

Vuokra-alueen rajalinja merkittiin väliaikaisesti ja sen vartiointi alkoi 14.5.1940. Aluksi rajaa vartioivat Suomen puolelta merivoimien joukot. Toukokuun lopussa rajavartiojoukot ottivat vastuun. Siihen asti vallinnut epämääräinen tilanne päättyi ja luvaton rajakauppa loppui. Lopullisesti vastuu rajasta siirtyi rajavartiolaitokselle marraskuun alussa. Miehistön rungon muodostivat silloin eri puolilta siirretyt kokeneet rajamiehet.

Rajan tuntumaan muodostettiin 400–1000 metrin rajavyöhyke, jolle siviileillä ei ollut asiaa. Tiet katkaistiin vyöhykkeen etu- ja takarajalla puomeilla ja siirrettävillä piikkilankaesteillä. Muualla piikkilanka-aita oli yhtenäinen. Tammisaaren silloilla oli sotilasvartio ja puomit, joista vuokra-alueen varmistukseen komennetut sotilaat pääsivät kulkemaan vain erityisluvalla. Hankoniemi oli käytännössä hyvin suljettu alue.

Rajavälikohtauksia sattui. Yleensä asialla olivat vuokralaisen ilmavoimat, mutta puna-armeijan Itämeren laivastokin oli aktiivinen. Maarajallakin esiintyi häiriöitä. Niilo Lappalainen kuvailee erinomaisessa kirjassaan ”Hankoniemi toisessa maailmansodassa” yhtä jupakkaa. Ennen ammattimaisen rajavartioidinnin aloittamista tilanne oli epämääräinen, ja niinpä suomalainen vänrikki tuli vahingossa ylittäneeksi rajan. Hänet tietysti pidätettiin eikä häntä yrityksistä huolimatta saatu takaisin. Vuokralaiset kielsivät tietävänsä vänrikistä mitään. Silloin räväkä rajavaltuutettumme, majuri Carl von Haartman käynnisti suoraviivaisen, sotilaallisen vastaoperaation. Yhdessä ratsumestari Bernt Stackelbergin kanssa hän sateisena yönä ylitti rajan ja kaappasi kaksi vastapuolen vartiomiestä. Kun sitten seuraavana aamuna vuokralaisten rajakomendantti ilmoitti kahden heidän miehensä vahingossa ylittäneen rajan, majuri Haartman ei tietenkään

Jatkosota syttyi. Kuva Puolustusvoimat.

tiennyt asiasta mitään. Samalla hän tiedusteli vänrikkiämme, jota ei kuitenkaan ollut löytynyt. Muutaman päivän kuluttua kuitenkin tuli ilmoitus, että vänrikki oli viety Kronstadtin. Silloin v. Haartman saattoi todeta omituisen yhteensattuman: vuokralaisen vartiomiehkin olivat juuri löytäneet! Vankien vaihto tapahtui myöhemmin itärajalla. Virallinen Suomi ei tietenkään voinut tällaista omatoimisuutta hyväksyä, ja v. Haartman sai ankarat nuhteet ylimmältä taholta.

Nämä tapaukset eivät varmasti jääneet ainoiksi. Luvattomia, osin varmaan tahattomia rajan ylityksiä tapahtui muitakin. Kirjallisuudessa on myös mainintoja vuokra-alueita varmistaneiden suomalaisten sotilaiden katoamisista, epäilemättä kaapattuina. Asian arkaluontoisuuden vuoksi niistä kuitenkin vaiettiin. Virallinen Suomi halusi kaikin tavoin välttää provosoimasta vuokralaistaan.

Hankoniemen puolustuksen järjestelyt

Vuokra-alueen luovutus Suomen maaperältä näinkin keskeiseltä alueelta aiheutti erittäin vaarallisen sotilaallisen tilanteen. Siksi Hankoniemi sekä sen venäläinen sotilastukikohdaksi täytyi pystyä eristämään mahdollisimman tehokkaasti ja siten estämään sen käyttäminen Suomen sydämeen kohdistuvien hyökkäysten lähtöalueena.

Vuokra-alueen raja oli pitkä ja vaikea vartioida ainoastaan merivoimien joukoilla. Siksi kenraalimajuri Väinö Valve, merivoimien komentaja, pyysi lisää joukkoja ja korkea-arvoisen upseerin maavoimista asetettavaksi hänen alaisuutensa. Tehtävää varten perustettiin aluksi 13. Prikaati. Myöhemmin sodan uhan kasvaessa 17. Divisioonaa otti vastuun vuokra-alueen vartiointista. Lisäksi 4. Rannikkoprikaati sekä rajavartiota alistettiin Valveen komentoon. Yhdessä nämä joukot muodostivat eversti Aarne Snellmannin johdolla Hangon ryhmän. Hän jatkoi ryhmän komentajana aina kesään 1941 saakka, jolloin Hangon rintaman joukkojen uudelleen organisointi tapahtui. Tuolloin everstiluutnantti Kesämaa komennettiin Hangon ryhmän komentajaksi. Elokuusta 1941 alkaen komentajana toimi eversti E.R. Koskimies.

Välirauhan aikaa on kuvattu rauhattomuuden ja epävar-

muuden ajaksi. Talvisodan jälkeen sotilasjohtomme ja poliittisenkin johdon kova ydin näkivät tilanteen väliaikaisena. Uusi sota Neuvostoliiton kanssa oli odotettavissa. Niinpä talvisodan alussa säädettyä sotatilalakia ei purettu. Kun kesällä 1940 ei vielä ollut tietoa saksalaisten suunnitelmista hyökätä Neuvostoliittoon, oli Hangon motin kanssa tultava toimeen omilla voimilla.

6.6.1940 Ylipäällikkö antoi Hangon ryhmälle sen tehtävän. Sen tehtävänä oli sodan mahdollisesti syttyessä suojata noin divisioonan voimilla yleistä liiketähtälinpanoa. Lisäksi sen tuli valmistautua hyökkäämään vuokra-alueelle ja tuhoamaan siellä olevat vihollisvoimat sekä ottamaan alue haltuunsa. Vaihdohtosuunnitelmana oli ryhmittä puolustukseen vuokra-alueen rajalle. Tavoitteena oli vuokra-alueen muodostaman uhan eliminointi ja omien joukkojen vapauttaminen sieltä itärintamalle.

Mitä lähemmäs jatkosodan alkua tultiin sitä selvemmäksi kävi, että Hankoniemen puolustaminen tulisi antamaan joukoille, jotka niin päällystön

Hangon uudet omistajat saapuvat. Kuva: O.Pietinen. Julkaistu 1942 kirjassa Kampen on Hangö.

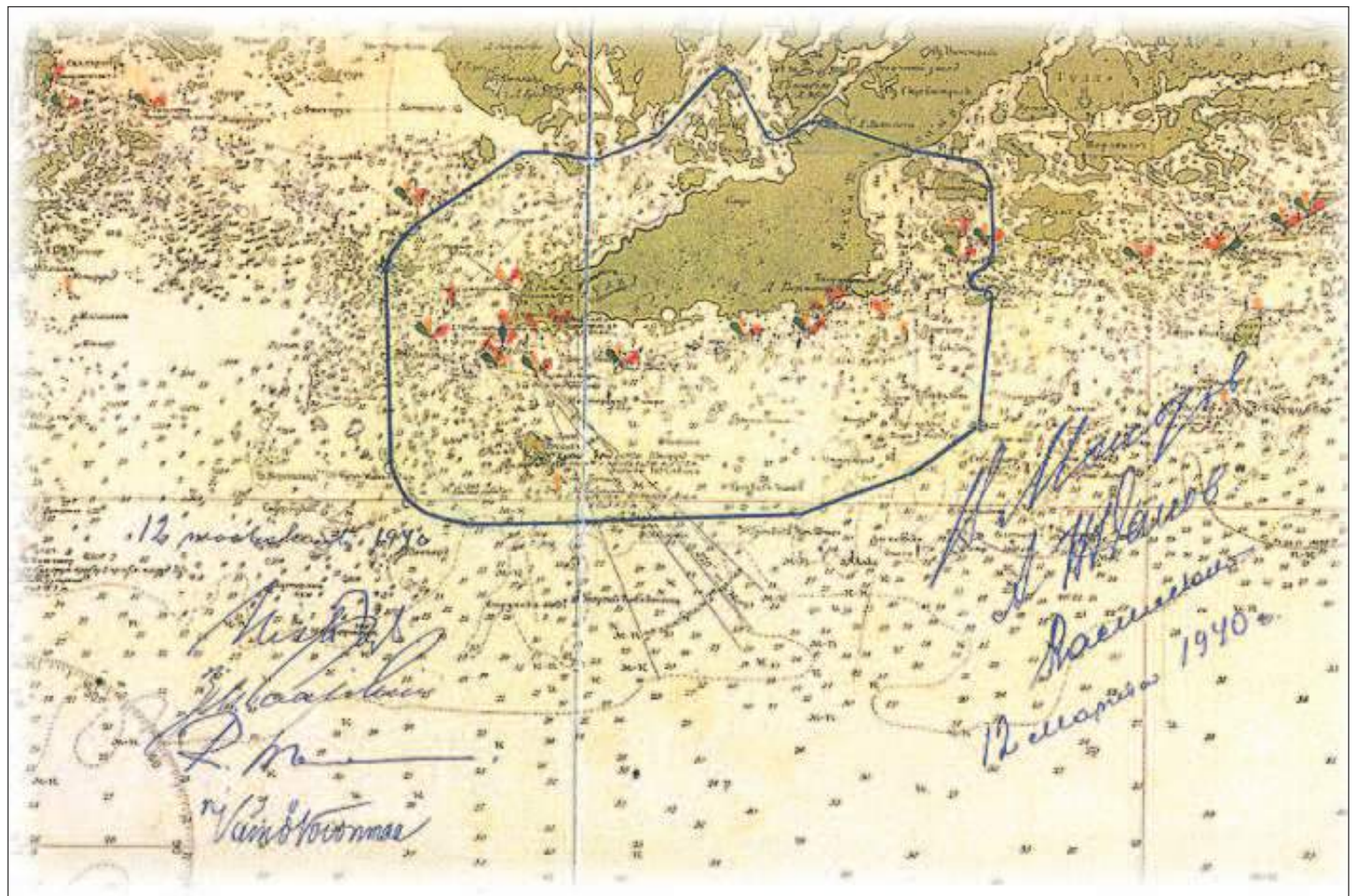
kuin miehistönkin osalta edustaisivat Suomen ruotsinkielistä väestönsosaa, ruotsia äidinkielenään puhuvia suomalaisia. Rajavartioiden lisäksi Hangon ryhmän joukot olivat pääosin vakinaista väkeä eli varusmiespalvelusta suorittavia nuoria miehiä.

Kun Suomen sodanjohdossa alkuvuoden 1941 kuluessa sitten tuli tietämään Saksan hyökkäyssuunnitelmista

ja pääsi osallistumaan oman rintamansa osalta suunnitelluunkin, suunnitelmat Hankoniemen vuokra-alueen suhteidenkin muuttuivat. Norjasta oli tarkoitus siirtää saksalainen 163. Divisioonaa junakuljetuksena Ruotsin kautta Suomeen. Se ja suomalainen 17. Divisioonaa valtaisivat Hangon motin. Näin saataisiin häiriötön meriyhteys Helsinkiin ja Suomenlahden itäpäähän. Tämä

operaatio jäi kuitenkin suunnitteluasteelle, kun saksalaisten hyökkäys Baltiassa eteni niin nopeasti, että Neuvostoliitto joutui saarroksiin jäämisen uhan edessä evakuoimaan Hangossa olevat joukkonsa joulukuun alussa 1941. Näin motti kypsyi ilman ankaria ja varmasti suuria tappioita vaativaa hyökkäystä.

Göran Lindgren

Hangon vuokra-alue. rauhansopimuksen liite, jossa on allekirjoitukset.

Hyvää Joulua toivottaa!
KITINKANNUS

Helsinkiläiset rintamamiestalot

Eläkeläinen Olavi Haimin (Valtiotieteiden tohtori) harrastustyön tuloksesta on syntynyt mielenkiintoinen tutkimus rintamamiestalojen rakentamisesta Helsingissä. Se perustaa laajan arkistoainekseen ja ”kenttätööhön”, lukuisiin elossa olevien rintamamiesrakentajien haastatteluihin. Tämän mittavan työn Haimi on tehnyt yhdessä Marjatta-vaimonsa kanssa. Kirjoittajan tekemän kartoituksen mukaan vastaavaa tutkimusta ei ole tähän mennessä tehty missään muualla Suomessa.

Sodan jälkeen kiihtyneen muuttoliikkeen vuoksi Helsinkiin syntyi asuntopula. Asuntojen rakentamista helpotti vuonna 1945 voimaan tullut maanhankintalaki ja Helsingissä myös suuret alueliitokset. Vuoden 1946 alussa Helsinkiin liitettiin kokonaan Haagan kauppala ja Huopalahden kunta (mm. Lautasaari), Kulosaaren ja Oulunkylän kunnat sekä osia Helsingin kylästä.

Lain mukainen laina-aika oli pitkä, 36 vuotta ja viisi ensimmäistä vuotta olivat vapaita lyhennyksistä ja koroista. Lainoitus ei kuitenkaan ollut aivan yksinkertaista, koska vaadittiin myös omia varoja tai omaa lainaa. Vakuutena ei voinut käyttää toistaiseksi valtion

omistuksessa olevaa tonttia. Sotainvalidit saivat vammanhaitta-asteesta riippuen alennusta maan hinnasta 5-25 prosenttia ja lisäksi kaikki saivat helpotuksia lainanmaksuun lasten lukumäärän perusteella.

Maanhankintalailla hankittiin valtion toimesta maata erityisesti maataloutta tai kalastusta harjoittaneelle siirtoväelle, mutta myös sotainvalideille, soteleskiperheille ja perheellisille rintamamiehille. Asutuskutsuissa ei maa riittänyt viljelytiloihin, joten maansaajille jaettiin rintamiestalotontteja. Valtion maiden ohella maata saatiin vapaaehtoisella lunastuksella. Pakkolunastuksessa ensisijaisia maanluovuttajia olivat yhtiöt, kunnat ja seurakunnat sekä toissijaisia isojen tilojen maanviljelijät.

Asutustoimintaa johti maatalousministeriön asutusasiainosasto eli ASO, jonka yllöhtäjänä oli Veikko Vennamo. Hänen myöhemmän poliittisen uran kannalta oli varmasti merkittävää, että kymmenissä tuhansissa suomalaisissa kodeissa oli hänen allekirjoittamansa maanhankintalain mukainen myönteinen päätös.

Rintamamiestalo

”Hartiapankkirakentamista” helpottamaan laadittiin tyyppi-

piirustuksia, joita suunnittelivat eturivin suomalaiset arkkitehdit. Harva niiden rakentajista tiesi asuvansa esimerkiksi Alvar Aallon suunnittelemasa talossa. Näin rakennettiin kymmeniä tuhansia ”rintamamiestaloja”, jotka elävät nyt uutta kukoistustaan. Helsingissä on asemakaavalla suojeltu jo yli 300 rintamamiestaloa.

Materiaalipulan vuoksi talot rakennettiin puusta. Tiilipulan vuoksi taloihin suunniteltiin vain yksi savupiippu, joka lämmön jakamisen vuoksi sijoitettiin keskelle taloa. Kun huonetiilat sijoitettiin piipun ympärille, rakennuksen pohjamuodoksi muodostui neliö. Jyrkähkö harjakatto teki taloista puolitoistakerroksisia, jolloin ullakolle saatiin lisäneliöitä ja rakennuksen energiatalous oli hyvä. Ulakkokerros voitiin aluksi jättää rakentamatta. Tontille jäi yleensä tilaa myös hyötykasvien viljelyyn. Tästä ”noppamaisesta” rakennustyylistä tuli itsestään selvä omakotitalon malli.

Helsingissä yli kymmenestä tuhannesta maanhankintalain mukaisesta hakemuksesta hyväksyttiin vajaat seitsemäntuhatta, joista sotainvalidiperheitä oli noin 900, siirtoväkeen kuuluvia vajaat 500, soteleskiä ja -orpoja vajaat 200 ja perheellisiä rintamamiehiä 5 200.

Tutkija on käynyt läpi yksityiskohtaisesti kaikki maanhankintalain mukaiset kohteet, tonttien määrän, laadun, koon sekä maansaajaryhmät. Ensimmäiset isot maakaupat Helsingissä tehtiin vapaaehtoisesti Mellunkylässä nykyisellä Bredbackan asuinalueella. Vuoden 1946 aikana vapaaehtoisella kaupalla (usein pakkolunastuksen pelossa) myytiin maansaajille tontteja myös Vartiokylästä, Pakilasta, Tapaninkylästä Kontulasta. Vuosina 1946–1956 rintamiestontteja muodostettiin Helsingissä 28 alueelle, joista suurin osa oli liitosalueilla.

Kirjoittaja on löytänyt arkistojen kätkeistä myös Maanhankintalain Helsingin Maansaajat ry:n Huhtikuussa 1948 Paloheinässä perustetun yhdistyksen perustajajäseniä oli neljätoista. Maansaajien rakennusyhdistyksiä oli jo vuonna 1946 toiminnassa eri puolilla maata toista sataa. On yllättävää, että tutkija ei ole törmännyt Helsingissä muihin vastaaviin yhdistyksiin. Tähän saattaa olla selityksenä rakennuskohteiden hajanaisuus ison kaupungin kartalla.

Lukuisia haastatteluja

Olavi Haimin tutkimuksen suuri ansio valtaisan arkisto-

lähteiden läpikäymisen ohella on rintamiestalorakentajien haastattelut. Näissä kertomuksissa voi eläytyä niihin ongelmiin, joita rintamiesrakentajat kohtasivat. Ensin olivat lainansaannin vaikeudet, niin maanhankintalain mukaisen kuin oman pankkilainan takauksissa ja ehdoissa. Monella perheellä rakentaminen loppui jo näihin vaikeuksiin.

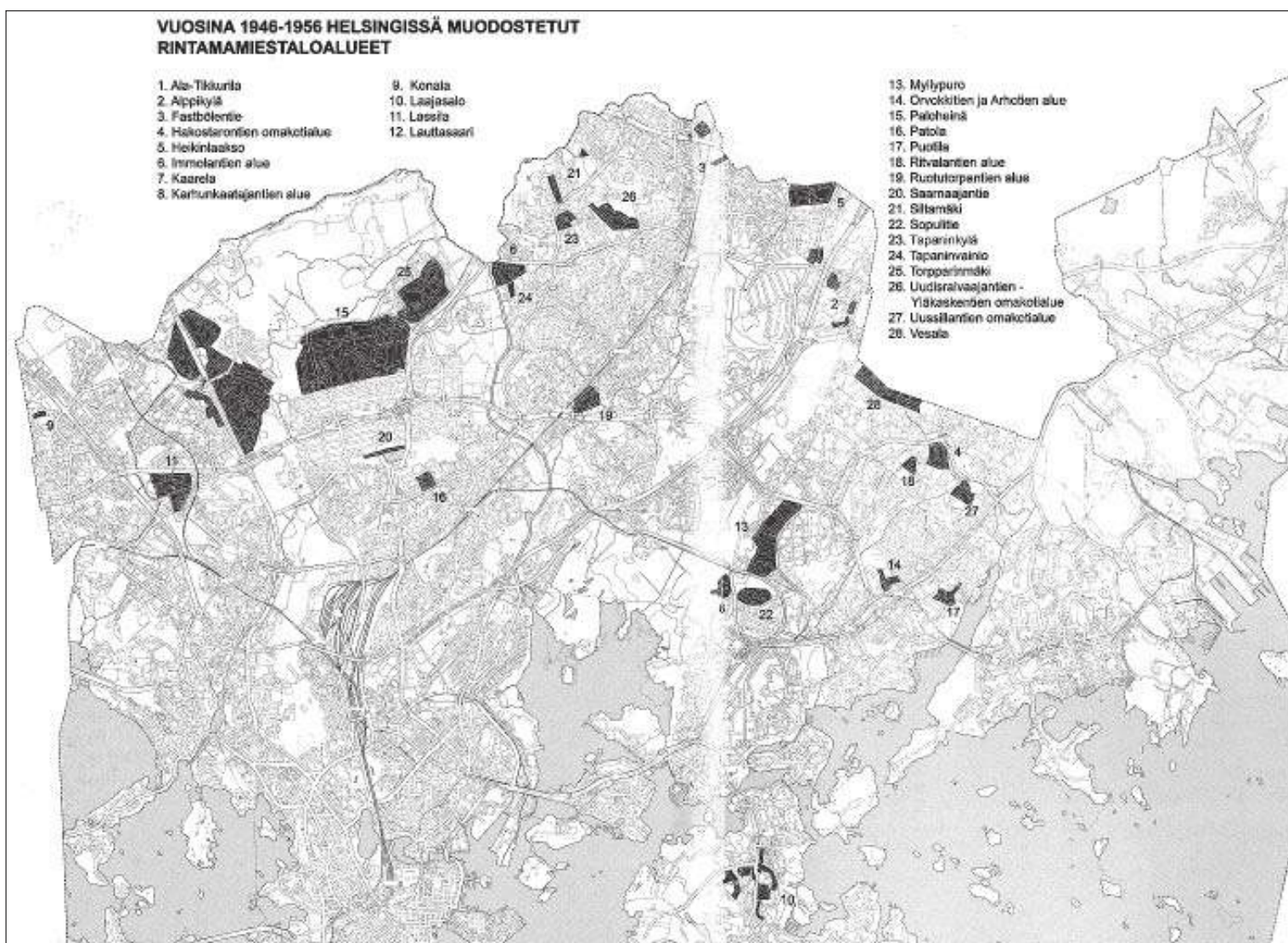
Tarjottu tontti oli otettava tai menetti kokonaan oikeuden maansaantiin. Tonttimaata oli hankittu maanhankintalain nojalla ja viime kädessä pakkolunastamalla. Maa ei aina ollut ”parhainta rakennusmaata”. Tontti saattoi olla savinen ja kevättulvien alainen tai kallioinen ja hyvin epätasainen. Metsäinen tontti helpotti rakennuspuun hankinnassa.

Useimmilla rintamiestalojen rakennusalueilla ei ollut minkäänlaisia teitä, vaan rakennustarvikkeet piti ajattaa tai usein myös käsin kantaa savisten peltien yli. Mutta veljes- ja talkoohenkeä onneksi riitti sitä enemmän. Kun puutavarakuormaa kuljetta-va kuorma-auto juuttui saveen kauas omasta tontista, kuorma saatiin varastoida kevääseen saakka läheisen rintamiesrakentajan tontille.

Perustuksien valut hoidettiin isoilla talkoilla, joissa oli viikonlopun mukana naapurirakentajien ohella kaikki sukulaismiehet. Rakennustöissä olivat mukana myös vaimot ja lapset. Nauloista oli jälleenrakentavassa maassa huutava pula. Ostettiin purettavia rakennuksia, joiden uudelleen käytettävistä hirsistä ja laudoista vaimot ja lapset irrottivat nauloja ja oikaisivat niitä uudelleen käytettäväksi.

Kun yksi huone tai piharakennus saatiin asuttavaan kuntoon, perhe muutti rakennustyömaalle, jotta vuokrat rahat voitiin käyttää rakennustarvikkeiden ostoon. Lasten koulut olivat kaukana, bussilinjoja ei ollut ja kaupat olivat harvassa.

Kunnallistekniikkaa ei ollut, vaan kaikkien piti rakentaa oma kaivo ja viemärointi. Kun talon asuinkerros saatiin valmiiksi, jatkettiin rakentamista kellarissa, jonne tehtiin yleensä sauna. Samoin moni rakensi pian myös yläkertaan huoneita joko omia lapsia tai vuokralaisia varten.

Kerrostalo-osakkeita

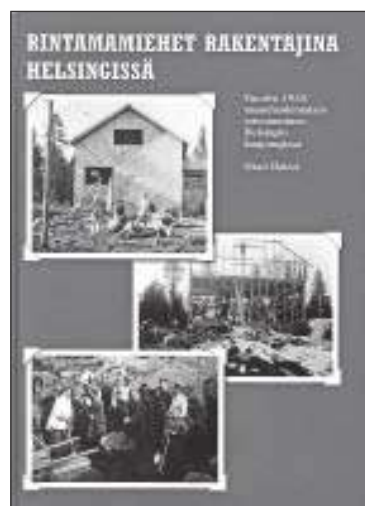
Maanhankintalakiin hyväksyttiin heinäkuussa 1949 muutos, ns. ”kerrostalolaki”. Isoissa kaupungeissa kuten Helsingissä kunta tarjosi mielellään maansaantiin oikeutetuille niukkaa rakennusmaata säästäviä kerrostalojen asunto-osakkeita. Maanhankintalain mukaan perustettiin Helsinkiin vuosina 1950–1958 kaikkiaan 27 asunto-osakeyhtiötä, joissa oli 63 taloa ja 2 069 asuntoa. Ensimmäinen iso rakennuskohde oli Asunto Oy Aleksis Kiven katu 4 – 6 – 8 Alppiharjulla Kallion kupeessa. Eniten maansaajien asunto-osakkeita rakennettiin Helsingissä Pohjois-Haagaan, Herttoniemeen, Munkkivuoreen, Kannelmäkeen, Roihuvuoreen, Maunulaan ja Oulunkylään.

Helsingissä oli noin 6 800 maansaantiin oikeutettua, joista pientalotonteille saatiin sijoitettua noin 2 760 ja kerrostaloihin noin 2 070 perhettä. Lisäksi Espoosta Helsingin ostamille maille sijoitettiin 600 perhettä. Helsinkiläisiä maansaajia sijoittui myös muihin lähikuntiin.

Sodanjälkeisellä asutustoiminnalla oli monia kauaskantoisia vaikutuksia, joista vähäisin ei varmastikaan ollut yhteiskuntarauhan säilyminen. Olavi Haimin ansiokkaan tutkimuksen myötä moni helsinkiläinen suurten ikäluokkien kasvatti voi palata lapsuutensa maisemiin.

Markku Honkasalo

*Artikkeli on julkaistu
Sotainvalidi-lehdessä 5/2010*

Lue:
Olavi Haimi, Rintamamiehet rakentajina Helsingissä
Vuoden 1945 maanhankintalain toteutuminen Helsingin kaupungissa
Kerava 2010, 209 sivua

Dementiahoitokoti Aatos

Kirkkotie 347 C, 82600 Tohmajärvi
puh. **013-225 577**

OVAKO

Turenki

SINI®

Sinituote Oy
Erkylän kartano 50
05820 Hyvinkää
019-76000

www.sini.fi

VEHO

I H M I S E N H Y V Ä K S I

*Toivotamme
asiakkaillemme ja
yhteistyökumppaneillemme
Rauhaa joulunaikaa
ja
Onnea tulevalle vuodelle!*

TAUKOKANGAS
www.taukokangas.fi
p. 08-4794700, Oulainen

SUOMALAINEN LÄÄKÄRISEURA DUODECIM

Helsinki

PALOHEIMO

H. G. Paloheimo Oy

NIEMISEN VALIMO

 Lining
INDUTRADE GROUP

KÄRCHER OY

MEMORIA

Täyden palvelun
Memoria-hautaustoimistot

Nouda veloituksetta
”Näin minä haluan” -vihkonen
johon voit kirjata ylös omia
toiveitasi hautajaisjärjestelyistä.

Lisätietoa:

www.memoria.fi

Vihkosessa on myös Tärkeitä asiakirjani-liite,
jossa tietoa mm. hoitotahdosta, testamenteista
ja edunvalvontavaltuutuksesta.

**KUN HALUAT HYVÄÄ
TILAUSAJOPALVELUA
SOITA**

P. Jyllilä Linja Oy

Hyljekuja 6, 02270 ESPOO
(09) 888 1269 tai 888 1312

Laatokasta sinä olet tullut

Puna-armeijan 168. divisioonan juoksemista Suomeen joulukuun alussa 1939 oli hidastamassa pieniä ja isoja suomalaisyksiköjä. Yksi pienimpiin lukeutuneista, mutta kovimmista häiriköijistä oli 25. Pioneerikomppania. Tuo komppania järjesteli varsinaisia avantouinteja muun pahan lisäksi myös maahan tunkeutuneelle mammuttiarmeijan hyökkäysvaunuosastoille Laatokalla. Stalinin Tsunamin teräsvyöryn torjunnassa kaikki keinot käytettiin. Tuohon valikoimaan kuului valtaviin raijien räjäyttämisen Laatokan saaristoon.

Kyseisen komppanian sotapäiväkirja kertoo, että jo 16.12.1939 nuo pioneerit joutuivat Kiteen – Leppäsaaren taisteluissa jalkaväkijoukkojen tukijaksi, koska vihollinen oli murtautunut linjojen läpi. Pioneerista kaatui tuossa taistelussa seitsemän miestä, joista kaksi on edelleen kateissa tuolla sotatantareella.

Varsinaisen sotatyönsä tuo pioneerirykäs suoritti osaltaan Laatokan saarten puolustuksen järjestämisessä, mutta jo sitä ennen purkamalla vihollisen virittämiä metallisia suojaverkkoja. Nuo hälytysverkot pituudeltaan noin 500 metriä oli viritetty rautakeppien avulla hangelle ensimmäisen vihollislinjan taakse noin 30 – 50 metrin välein.

Kummastakin verkosta oli kumieristeinen sähköjohto vihollislinjoille.

Sodassa on pyydyksetkin mitä kummallisimpia. Niin ne olivat Kiteen kylän luona, Sortavalan – Pitkärannan tien suunnalla.

Laatokalle

25. pioneerikomppania aloitti jäänräjäytystyöt varsinaisesti 28.1.1940 Maksiman- ja Petäjäsaaren välillä. Elämäntiehan

kulki aluksi juuri noiden saarien jääkenttien kautta Koirinajanlahteen.

Ensimmäiset merkinnät jäiden räjäyttämistä Petäjäsaaren ja Vuoratsun välillä ovat merkitty 5.2.1940.

Tuon päivän jälkeen turvallisuus viholliskolonniin liikkumiselle on merkittävästi huonontunut. Helmikuun alkupuolella on komppania aloittanut konekivääriasemien rakentamisen ja niiden vahvistamisen hiekkasäkeillä Petäjäsaarella, Maksimasaarella ja Vuoratsussa. Samalla on alkanut myös korsujen rakentaminen noissa saarissa sekä Paimoinsaarella.

Joukkueet ovat raataneet Pajukosken osaston tavoin sodan töissään yötä päivää jäällä, saarissa ja mantereella.

Vänrikki Leevi Lakion ”ve-

rihurat” suolsivat kuolemaa talviöiden tunteina jäälle tehtyjen lumikasojen sekä pienten luotojen katveesta.

Pioneerien ansat täydensivät kuoleman karusellin toimivuutta.

Saalista jääkentiltä

10.2.1940 tehty merkinnät kertovat, että ansoja jäällä on lauennut ja että jäljistä päätellen vihollinen on kärsinyt elävän voimansa taholla tappioita. Muutama päivä myöhemmin komppania on kerännyt Petäjäsaaren taistelujen jäljiltä kivääreitä 109, pikakivääreitä 13 sekä turkkeja muun sotasaaliin lisäksi. Tuona samana päivänä eli 16.2.1940 komppanian miehet ovat räjäyttelleet raijia Maksiman ja Petäjäsaaren välillä kovassa tykkitulessa.

Kuolemantien raijien tekojoina Maksimansaaren ja mantereiden välisellä jääalueella nuo mainiot pioneerit toteuttivat sodan hirveää hävitystyötä. Yli 1200 kaatunutta hevosta tuolla alueella on tietenkin pääasiassa konekivääreiden aikaansaamaa.

Yhden raijion päätyneen hevosen kärsimyshuutoon armonlaukausta vieneen suomalaispapiin Eljas Simojoen elämä päättyi raijilla. Hänen sotansa loppui vihollisluodin osumaan.

Samoihin aikoihin on komppanian toimesta opastettu ruotsinkielisen pataljoonan Er.P 18:n poikia saariin. Laatokan saarissa käytyjen taistelujen aikana kaatuivat myös Kaskisista ja Tammisaaren maalaiskunnasta olleet miehet. Laatokan taistelijat olivat jopa merimaisemista lähtöisin.

Esteitä jäälakeudelle

Esteiden vetäminen Maksiman ja Petäjäsaaren välille on aloitettu 21.2.40. Samaa työtä on jatkettu heti seuraavana päivänä ehkä siksi, että öiset kolonnat on ohjattu mantereen ja Maksiman välille konekiväärien tulen alle.

Seuraavana päivänä on estettä vedetty myös Paimoin ja Vuoratsun välille. Laatokalla oli noina päivinä mitä erilaisimpia paaluja esteiden virittämiseksi.

Taistelujen kiihtyminen on estänyt hetimitäin korsujen vahvistamisen Petäjäsaarella. Tuosta helmikuun 23 päivästä alkaen on joka päivälle merkitty korsujen korjausta ja asemien vahvistamista hiekkasäkein ja jopa lumesta muotoillen.

26.2.40 on komppanian toimesta viety sotasaalista mantereelle.

Päivittäisiä ovat myös raijien räjäyttämiset. Paimoihin on vielä 4.3.40 yritetty pystyttää korsu, jonka tarpeet on saatu paikalle, mutta rakentaminen kiivaan vihollistulituksen takia on jäänyt sikseen. Pommisuoja on sentään ehditty saada valmiiksi. Viimeisen taiston aattona eli 5.3.40 on Petäjäsaaren kasattu pahviteltta taisteleville joukoille.

25.pioneerikomppania on sotapäiväkirjan merkintöjen mukaan menettänyt 18.2.40 kaatuneena Petäjäsaarella yhden miehen. Tuo sankaripioneer on Sulo Hänninen Kangasniemeltä.

6.3.40 kello 10.30 on pioneerikomppanian päällikkö käkenyt I ja II joukkueen lähtöä heti Vuortsuun avuksi siellä oleville joukoille, koska vihollinen oli päässyt valtaamaan Maksiman, Petäjä- ja Paimoinsaaren. Sodan Tsunami pyyhkäisi noiden kolmen suomalaisaaren yli.

Pioneerikomppanian yksi muistomerkki on noussut Laatokasta

Vuosikymmeniä Talvisodan päättymisen jälkeen nostivat venäläiset yhden Petäjäsaaren puolustajia ahdistelleen hyökkäysvaunun Laatokasta, Petäjäsaaren luota. Nostajat tuskin ovat tienneet, mikä suomalaisjoukko oman maansa puolesta taistelllessaan upotti hyökkäysvaunun.

Nostettu Vickers-vaunu on tämän muistelman kirjoittajan saaman tiedon mukaan myyty eikä se siis ole Venäjällä. Kenties Laatokassa on kuitenkin vielä samanlainen tai useampikin.

25.pioneerikomppanian sotapäiväkirja ei kerro sanallaakaan uponneista vihollisvaunuista. Tuon yksikön sotapäiväkirja kertoo lukijalleen vain komppanian joukkueiden tunkimättömästä käskyjen täyttämisestä. Vielä 12.3.1940 komppania on räjäyttänyt Impilahden Kansanopiston, ”joka on tuhoutunut perustuksiaan myöten”.

Niin, sota on sekä elämän että materiaalin tuhoamista. Pahempaa ei sitten auringon alla olekaan.

**Teksti: Ismo Mikkonen
Kuvat: Gennadi Stahno**

Vickers-panssarivaunun nosto käynnissä Petäjäsaaren lähistöllä Laatokalla vuonna 1996.

Vaunu nostettu pinnalle siirtoalustalle siirrettäväksi.

Vaunu nostettuna muidenkin kuin sukeltajien katsottavaksi. Laatokan jäälakeuksilla vaunut olivat ketteriä liikkumaan ja tulivoimaisia kuolemankylväjiä.

Kuntien Joulutervehdys Sotaveteraaneille

Kempeleen
kunta
www.kempele.fi

Kerimäen kunta

Kihniön kunta

Kiimingin
kunta

Kirkkonummen kunta
Kyrklätts kommun

Kittilän kunta

Kivijärven
kunta

Kolarin kunta

Kuhmoisten
kunta

Kuortaneen
kunta
www.kuortane.fi

Lapinjärven kunta
Lapträsk kommun

Lavian kunta

Lemin
kunta

Lempäälän kunta

Leppävirran
kunta

Lestijärven
kunta

Liedon kunta
www.lieto.fi

Liperin kunta
www.liperi.fi

Lumijoen
kunta

Luumäen
kunta

Muhoksen kunta

Mustasaaren kunta
Korsholm kommun

Mäntsälän
kunta

Mäntyharjun
kunta

Nastolan kunta

Nousiaisten
kunta

Oravaisten kunta

Kuntien Joulutervehdys Sotaveteraaneille

Oripään
kunta

Parikkalan
kunta

Pelkosenniemen
kunta

Petäjäveden
kunta
www.petajavesi.fi

Pirkkalan
kunta

Pornaisten kunta

Pukkilan kunta
[www.pukkila](http://www.pukkila.fi)

Punkalaitumen
kunta

Pyhtään kunta

Pyhäjoen
kunta

Pyhännän kunta

Rantasalmen
kunta

Rautalammin
kunta

Rautjärven
kunta

Ristiinan
kunta

RISTIJÄRVI
hyvän iän kunta
www.ristijarvi.fi
www.seniorpolis.com

Ruokolahden
kunta

Ruoveden
kunta

Ruskon kunta

Sallan kunta

Savitaipaleen
kunta

Sievin kunta

Siikaisten kunta
www.siikainen.fi

SIILINJÄRVI

Simon kunta

sipoo
sibbo

Siuntion kunta

Sodankylän kunta
www.sodankyla.fi

Lapin tahtikunta

Soinin kunta

Sysmän
kunta

YKSI SYSMÄ

Kuntien Joulutervehdys Sotaveteraaneille

Säkylän kunta

Taipalsaaren
kunta
www.taipalsaari.fi

Taivalkosken
kunta

Tervolan kunta
www.tervola.fi

Tervon kunta

Teuva

www.teuva.fi

TOHMAJÄRVI
Rajattomat mahdollisuudet

Toivakan
kunta

Tuusula
www.tuusula.fi

Tyrnävän kunta

Utajärven kunta

Utsjoen kunta

Varpaisjärven
kunta

Vesannon
kunta

Vetelin
kunta

Vieremän
kunta

Vihannin kunta

Vimpelin kunta

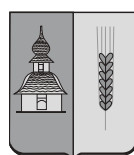
Vörå-Maxmo kommun
Vöyri-Maksamaan kunta

Yli-Iin kunta

Ylitornion
kunta

Ypäjän kunta

**PHOENIX
CONTACT**
INSPIRING INNOVATIONS

Paperi-insinöörit
Pappersingenjörerna
Paperengineers`association ry

På tröskeln till julen 2010

Jularna efter krigen fortsätter även år 2010 som ljusets fest. Den 66:tte fredstida julen står för dörren.

Under de första månaderna år 2010 levde vi ännu med vinterkriget starkt i våra minnen. 13 mars-högtidligheterna i hela vårt land med uppvaktningarna vid hjältegravarna var minneslundernas höjdpunkter. Krigsveterankörernas och deras traditionskörers konsert i Helsingfors följande dag avslutade evenemangens mångfald. Den sångfesten berörde djupt åhörarnas innersta väsen.

Förbundsdagarna i juni i Kuopio var en märkeshändelse i Krigsveteranförbundets organisationsarbete. Festtalare på förbundsfesten var fredsnobellisten, president Martti Ahtisaari. I sitt tal behandlade han förutsättningarna för en bestående fred. Han betonade att freden är på säker grund då, när demokratiskt valda rättsordningvörðande ledare styr staterna. Hos oss har den efterkrigstida välståndsökningen skett på ett sätt, som stött den fredsbevarande utvecklingen. "Allt detta har varit möjligt tack vare att ni – ärade veteraner – gav en insats utan dess like då, när landets frihet och framtid var i fara. Ni vek inte undan faran, utan ni skötte era uppgifter så, att vi har kunnat bygga vidare på den grunden".

I den i Kuopio antagna framtidsplanen konstateras, att förbundets grundlinjer är att fortsätta omsorgs- och stödarbetet för veteranerna, deras makor/makar och änkor/änklingar så länge dessa är i behov därav. Planen för de närmaste åren betonar även samarbete med övriga veteranorganisationer. Samtidigt

poängteras i planen den egna stödmedlemskårens betydelse i organisationsarbetet på medlemmarnas levnadsafton. Avsikten är att på förbundsmötet i Tammerfors 2012 framlägga verksamhets- och administrationsmodeller för övergång till veteranernas traditionstidevarv.

Förbundsfullmäktige godkände i november på sitt konstituerande möte verksamhetsplanen för år 2011. Där konstateras, att av flere hundratusen från kriget återvända soldater finns ännu bland oss 53 000. Av dessa hör 30 000 till medlemsföreningar i vårt förbund. Många/ make-medlemmar har våra föreningar 13 000, stödande medlemmar 28 000 och damsektionerna har 25 000 medlemmar. Allt som allt bildar vi tillsammans en veteran- och dess stödorganisation omfattande arbetsgemenskap om närmare ett-hundratusen.

Veteranernas led glesnar, de egna krafterna falnar. Vi klarar svårigheterna på vår levnadsafton med tillhjälp av stödstyrkor. Det känns lättare, då vi vet att vi lämnar efter oss ett gott arv åt våra efterkommande: ett självständigt fosterland.

De många kyrkdagarna vi firat under året har varit oss en källa till vederkvickelse. Jultiden, som vi har framför oss, skall också den skänka oss möjligheter till stillhet och andlig uppbyggnad i kretsen av våra närmaste och med våra minnen.

Aarno Strömmer
Översättning:
Holger Strandberg

Krigsveteranernas stödnätverk utvidgas

För drygt ett år sedan berättade jag i denna spalt om socialrådgivarna, om veteranernas eget stödnätverk. Det på frivillig basis fungerande socialrådgivarnätverket har målmedvetet utbyggt från år 2004. I praktiken har vi nu socialrådgivare i varje distrikt, också i de längst bort varande, i Kanadas och i Sveriges distrikt.

Som målsättning hade vi att i år utvidga stödverksamhet till 200 krigsveteranföröreningar. Vi lyckades i denna målsättning. Distriktena och föreningarna har gjort ett stort arbete. I denna tidning presenterar vi de veterankontaktpersoner, som på föreningsnivå har förbundit sig att fungera som stöd för krigsveteranerna, deras makor/makar och änkor/änklingar. I föreningarna finns det ju också andra, som fungerar till förmån för veteranerna, t.ex. då det gäller penninginsamlingar och tillvaratagande av traditionerna. Vidare har vi frivilliga i administrativa uppgifter s.s. ordförande, sekreterare och handhavare av medlemsregister. Alla dessa utgör tillsammans ett lokalt nätverk, där ordförandens uppgift är att åstadkomma bästa möjliga samarbete.

På förbundsmötet i Kuopio senaste sommar godkändes framtidsplanen, där Krigsveteranförbundet och dess medlemsföreningar förband sig att fortsätta sitt omsorgs- och stödarbete så länge krigsveteranerna, deras makor/makar och änkor/änklingar är i behov därav. I förbundets verksamhetsplan för nästa år finns som

målsättning att utnämna en veterankontaktperson i varje förening. Utmaningen är hård. De godkända planerna är förpliktande på alla nivåer. Förbundet, distriktena och föreningarna bör verka med denna målsättning.

Veterankontaktpersonerna fyller i ansökningar om rehabilitering och ekonomiska bidrag, klarlägger för veteranerna deras förmåner, upprätthåller kontakt till sakkunniga, t.ex. reparationsrådgivaren, då fråga är om omändringsarbeten i bostaden. Koordineringen av de frivilliga försvarsorganisationernas, Lions- och Rotaryklubbarnas insatser hör också till nätverksfunktionerna. Veteranerna kan även råka ut för många andra problemsituationer. I sådana fall står även den egna föreningens veterankontaktperson till veteranens förfogande.

I förbundet handhar socialsekreteraren dessa ärenden. Hon har utmärkta erfarenheter och goda kontakter till distrikts- och föreningsnivåerna.

Det viktiga är dock att verksamheten utövas nära veteranen och att man för dessa uppgifter finner rätt person. Många har tagit veteranernas sak till sin hjärteangelägenhet. Vi har också funnit utomordentliga frivilliga medarbetare till denna betydelsefulla verksamhet.

Markku Seppä

Översättning:
Holger Strandberg

Veterankontaktpersonerna är veteranernas stöd

Socialrådgivarna i Krigsveterandistriktena var samlade till rådplägningsdag i Helsingfors den 17 november. Då uppdaterade vi våra kunskaper och erfarenheter och tillsammans lärde vi oss mycket. Rådgivning och handledning har börjat få allt större betydelse i stödarbetet för veteranerna och det är också möjligt att förverkliga medelst frivilliga arbetsinsatser. Av särskild betydelse är att vi kan fungera tillsammans med veteranen och hans anhöriga då, när behoven uppenbarar sig.

Det är veteraner, makor/makar och änkor/änklingar, som behöver hjälp och stöd. Det förkommer också, att olika organisationer vänder sig till våra rådgivare. Förbundet uppdaterar distriktenas socialrådgivares data. Dessa är sedan till stöd för veterankontaktpersonerna i föreningarna.

Då fråga är om frivilligt arbete, kan man inte förutsätta, att de, som är med i arbetet, skulle ha bestämd arbetstid och vara regelbundet till hands. Men i vår tid med mobiltelefoner och datorer syns det "spår" efter kontaktförsök, så det är möjligt att kontakta i efterhand.

Vad gör en veterankontaktperson?

En veterankontaktperson handleder, rådgiver och hjälper veteranerna, deras makor/makar och änkor/änklingar, så att dessa skall få de förmåner, som de har rättighet till och den service de behöver.

En veterankontaktperson fungerar som förbindelselänk mellan det egna områdets veteraner och social- och hälsovårdsmyndigheterna samt andra serviceproducenter.

En veterankontaktperson är talman för veteranerna.

Om i den förefintliga förteckningen inte finns någon kontaktperson i det egna området, så är det föreningens ordförande eller sekreterare, som sköter ärendena. Man kan också ta kontakt till Krigsveterandistriktets socialrådgivare eller verksamhetsledare. Alla kontaktuppgifter till dem finns på Internet under adress www.sotaveteraaniliitto.fi/yhteystiedot.

Grubbla inte ensam på era problem, då vi kan klara av dem tillsammans.

Om någon av läsarna känner sig intresserad av frivilligt arbete i vår organisation till förmån för veteranerna, kan ni kontakta någon av de föreningsfunktionärer, som nämnts här ovan.

Ekonomiska bidrag åt vete-

raner, deras makor/makar och änkor/änklingar via förbundet.

Krigsskadestiftelsen, Eileen och Thelma Starckjohann-Brunns Stiftelse, De Stupades Anhörigas förbund och Krigsveteranernas Stöd- och Traditionsstiftelse stöder fortfarande ekonomiskt veteranerna, deras makor/makar och änkor/änklingar i deras vardagliga svårigheter. Ekonomiskt stöd kan beviljas till egenandelen av medicin- och vårdkostnader, hjälpmedel och små ändringsarbeten i hemmet. Bidragen är engångsbidrag och bör ansökas. Till ansökan bör fogas kvitenserna över utgiften samt uppgifter om sökandens inkomster. Inkomstgränsen är 1050 euro av veteranerna får extra fronttillägg, vilket i praktiken betyder att pensionen är under 1000 euro i må-

naden. Änkornas/änklingarnas inkomster är oftast betydligt mindre.

Till ansökan skall fogas:

- FPA:s intyg över extra fronttillägget/eller skatteintyg
- kvittona över de kostnader man åberopar
- om fråga är om bostadsreparation, reparationsrådgivarens utlåtande

Ansökningsblanketter fås från den egna krigsveteranföröreningen, från krigsveterandistriktet, av socialrådgivaren eller från förbundets nät-sidor under adress www.sotaveteraaniliitto.fi (aineistopankki). Där finns även närmare anvisningar

Anni Grundström
Översättning: Holger Strandberg

REPUBLIKENS PRESIDENTS
HÄLSNING

Jag framför härmed min hjärtliga hälsning till alla läsare av
SOTAVETERAANI – KRIGSVETERANEN
och tillönskar dem och deras anhöriga
en god jul och ett gott nytt år 2011.

Tarja Halonen
Republikens president

Hyvän
elämän puolesta!

Diakonialaitos Lahti

Vuorikatu 4, 3. krs, 15110 Lahti
Vaihde (0)3 813 211 www.dila.fi

Med Tack för gott samarbete.
En Välsignad Julhögtid och Ett Gott Nytt År 2011

Borgå svenska domkyrkoförsamling	Ekenäs församling	Fridfull Jul! Rauhallista Joulua!
Hangö svenska församling	Kimitoöns församling / Kemiönsaaren seurakunta	Malax församling
Mariehamn församling	Munsala församling	Pedersörenejdens kyrkliga samfällighet
Pernå församling Pernajan seurakunta	Vanda svenska församling, Vanda	Vasa svenska församling
Vörå församling	Åbo svenska församling	

Pakkalan Liikenne Alavus	Hanskitrans Oy Alavus	KJM Kupari Oy Asikkala
Inge Sjölund Trans Oy Ab Degerby	Espoon Lattiapinnoite Oy Espoo	Puhdistus Helmi Oy Espoo
JiiriCo Oy Espoo	Hovila Oy Espoo	Cumasa Oy Espoo
Vesijohtoliike J. Laitinen Oy Espoo	Geo-Juva Oy Espoo	Scannotec Oy Espoo
Wincor Nixdorf Oy Espoo	Bitrac Oy Espoo www.bitrac.fi	007 Kuljetus Oy Espoo
OP-Puu Oy Espoo www.op-puu.fi	Carmeik Oy Espoo	Espoon Sähköasennus Ky Espoo
Evenflow Oy Espoo	Esse Elektro Kraft Ab Esse	Euran Yritystilit Oy Eura
Euran Pintakäsittely Oy	Suunnittelutoimisto Hannu Viitala Forssa	Kotkanpesä 2000 Oy Förby, Särkisalo www.kp-ravintolat.fi
Traktorikonehuolto Liuska Ky Haapajärvi	Jokilaaksojen Turvatekniikka Oy Haapavesi	Jokiniemen Leipä Oy Hamina
Haminan Vesijohtoliike Penttilä Oy Hamina	Kaakon Rakennus Oy Hamina	Stailimainos TeKo Ky Hartola
Hauhon Myllärit Oy Hauho	Terramare Oy Helsinki	SECO
Trans-Huolto/Servicom Finland Oy Helsinki	Qualitas Fennica Oy Helsinki	Salonki Helena Mäkelä-Pelli Ky Fredrikinkatu 63 A, 00100 Helsinki Puh.(09) 694 4181
Lihatukku Heikin Liha Oy Helsinki	K-EXTRA HERKKULAUTTA Helsinki, Lauttasaari	Lönnberg Painot Oy Helsinki
Hyvää Joulua	Räjäytyskonsultit Oy Helsinki	Oy Joleta Ab Helsinki
Oy Konwell Ab Helsinki	Modio Oy Helsinki	a.p.a.palojoki oy

Arkkitehdit Mustonen Oy Helsinki	Lektar-Yhtymä Helsinki	Anki-matot Korkealaatuisia räsymattoja tuvista parketille Fabianinkatu 4 00130 HELSINKI Puh. (09) 653 575 ark. 10-17, la 11-14
Päivittäistavarakauppa ry PTY	Asianajotoimisto Nousiainen&Saares Oy Helsinki	Biosim Networking Group Ab Helsinki
Paintek Pihlajamäki Oy Helsinki	Söderkullan Kaivin Oy Sipoo	K&O Tiilikainen Oy Helsinki
Genoscooper Oy Helsinki	Onnin Auto Oy Helsinki	Golder Associates Oy Helsinki, Turku, Tampere www.golder.fi
Helaform Oy Helsinki	Huoneistosaneeraukset Sakurit Oy www.sakurit.fi	Vuosaaren Betonilattiat Oy Helsinki
RTH Oy Helsinki	Rail Partners Oy Helsinki	Kuljetusrinki Oy Helsinki
Brando Oy Helsinki	Haagan Kiinteistötoimisto Oy Helsinki	Arkkitehtitoimisto Arknova Oy Helsinki
Kiljavan Lääketutkimus Oy Hyvinkää	T:mi E. Ale´n Hyvinkää	Hyvinkään Kone ja Rautavälitys Oy Hyvinkää
Kaartomuovi Oy Hyvinkää	Nastakiekko Oy Hyvinkää	Kuljetusliike R. Koljonen Oy Hyvinkää
Immuno Diagnostic Oy Hämeenlinna	Paletti Oy Hämeenlinna	Triplan Oy Hämeenlinna
Patria-Rakennus Oy Hämeenlinna	Linnamäki Steel Oy Hämeenlinna	Iittalan Putki ja Korjauspalvelu Oy Iittala
Pohjanmaan Sähköpalvelu Oy 60800 Ilmajoki, puh. 06-4246 640 61400 Ylistaro, puh. 06-4740 407	Imatran Kone Oy Imatra	Rakennuslaskenta Rautalahti Oy Imatra
Imatran YH-Rakennuttaja Oy Imatra	Maalausliike E. Heiskanen Oy Imatra	Teollisuustien Autosähkö Ky Imatra
Charterbus R. Lundström Ky Inkoo	Nikko Oy Jakkula	Karjalan Louhinta ja Lujitustyö Oy Joensuu
Kuljetus Risto Putkinen Oy Joensuu	Maansiirto ja Kuljetus Piitulainen Oy Joensuu	Isännöitsijätoimisto Pekka Kuparinen Oy Joensuu

KILPAILUKUTSU

Suomen Sotaveteraaniliiton ilma-asemestaruuskilpailut järjestetään kotiratakilpailuna 10.- 17.04.2011

Kilpailulajit: Ilmakivääri 40 ls, henkilökohtainen sekä joukkuekilpailu.
Ilmapistooli 40 ls, henkilökohtainen sekä joukkuekilpailu.

Kilpailuoikeus on sotaveteraaniiyhdistysten varsinaisilla jäsenillä. Ikään perustuva sarjajako on kilpailusäännöissä poistettu. Piirin joukkuetulokseen huomioidaan kussakin lajissa kolmen parhaan ampujan tulos.

Osanottomaksut: 15 euroa/laji/henkilö. Ei erillistä joukkuemaksua. Osanottomaksut tulee suorittaa ilmoittautumisen yhteydessä tilille Keski-Suomen Sotaveteraanipiiri, K-S Op 529002-453759
Kilpailussa käytetään järjestäjien tauluja, jotka lähetetään leimattuina kilpailuun ilmoittautuneille joukkueille.

Kilpailuohjeet: Kilpailussa noudatetaan liiton hallituksen joulukuussa 2010 hyväksymiä kilpailusääntöjä sekä kilpailun järjestäjien tarkennuksia kilpailun järjestämisestä. Ilmoittautumisen yhteydessä tulee mainita, ammutaanko nauha- vai yksittäistauluihin.

Tiedusteluihin vastaa: Timo Hakala, puh. 050 5680 396

Ilmoittautuminen: Ilmoittautuminen sekä tiedot yhteyshenkilöstä tulee lähettää piireittäin 21.03.2011 mennessä osoitteella: Keski-Suomen Sotaveteraanipiiri, Vesankajärventie 131 41940 Vesanka.
sähköposti:keski-suomen.svp@sotaveteraaniliitto.fi

TERVETULOA
Keski-Suomen Sotaveteraanipiiri ry

KILPAILUKUTSU

Suomen Sotaveteraaniliiton keilamestaruuskilpailut pidetään 20.4.2011 Mikkelissä.

Sarjat: Miehillä ja naisilla erikseen oma mestaruuskilpailu (myös puolisoilla ja leskillä on osallistumisoikeus).

Ikähyvyty: 70-vuotiaasta lähtien (+1 piste/vuosi/sarja)

Joukkuekilpailu: Ennen kilpailua nimetään kolmen hengen joukkue, jossa voi olla enintään yksi kannattajajäsen, joka on syntynyt 1936 tai aikaisemmin. Kilpailijoiden saamat pistemäärät lasketaan yhteen. Joukkueessa voi olla miehiä ja naisia. Joukkuekilpailu pelataan ikähyvyty huomioiden.

Kannattajajäsenet: Kannattajajäsenille järjestetään oma sarja. Kannattajajäsenen on osoitettava kaksi (2) vuotta kestänyt jäsenyys liiton jäsenyhdistyksessä.

Kilpailuaika: Kilpailuerät alkavat klo 12.00 ja klo 14.00

Ilmoittautuminen: 10.4.2011 mennessä os. Suur-Savon Sotaveteraanipiiri ry, Linnankatu 5, 50100 Mikkeli tai suur-savo.svp@surffi.fi. Kilpailijoista ilmoitetaan nimi, syntymäaika, sarja sekä kilpailijoiden yhteyshenkilön tiedot. Lisäksi voidaan esittää toivomus kilpailuerästä.

Osanottomaksu: 27 euroa/henkilö sisältäen ratamaksun, suihkun ja lounaan. Osanottomaksu maksetaan ilmoittautumisen yhteydessä Suur-Savon Sotaveteraanipiiri ry:n tilille 527104-211323. Viestisarakkeeseen merkitään ilmoittavan piirin ja kilpailijoiden nimet.

Kilpailupaikka: Mikkelin keilahalli, Patteristonkatu 1 50100 Mikkeli

Kilpailun yhdyshenkilö ja tiedustelut: Kalevi Raatikainen 0400 473827.

Tervetuloa kilpailemaan Mikkeliin!

KILPAILUKUTSU

Suomen Sotaveteraaniliiton hiihtomestaruuskilpailut pidetään 29. - 30.3.2011 Kontiolahden Ampumahiihtostadionilla. Opastus tieltä nro 6. Kilpailujen järjestäjänä ovat Kontiolahden urheilijat ja Pohjois-Karjalan Sotaveteraanipiiri.

	syntymävuosi
miehet:	1916 ja vanhemmat
	1917 – 1918
	1919 – 1920
	1921 – 1922
	1923
naiset:	1924
	1925
	1926 – 27
	1928 ja nuoremmat
	1920 ja vanhemmat
	1921 – 1923
	1924 – 1926
	1927 – 1929
	1930 ja nuoremmat

Kannattajajäsenet sarjat, miehet / naiset
1947 – 1942
1941 – 1937
1936 – 1932

Matka: Kilpailumatka on kaikissa sarjoissa vajaa kolme (2,7) kilometriä, hiihtotyylillä perinteinen. Huomio! Jos jossakin sarjassa on alle kolme osanottajaa, niin sarjoja voidaan yhdistää.

Joukkuekilpailu: Tuloksiin huomioidaan 4 parhaan hiihtäjän yhteenlaskettu aika, joissa tulee olla vähintään yhden miehen tai yhden naisen aika mukana. Joukkuetulokseen ei huomioida kannattajajäsenen aikaa. Kiertopalkinnon saa vuodeksi haltuunsa joukkue, jolla on pienin yhteenlaskettu kuuden hiihtäjän sijaluku. Muutoin joukkuekilpailun tulokset lasketaan liiton sääntöjen mukaisesti.

Osanottomaksu: 10 €/kilpailija (sis. kilpailupäivän ruokailun) maksetaan ilmoittautumisen yhteydessä tilille 516507-44536

Ilmoittautuminen: Kontiolahden Urheilijoiden kautta yhteisilmoituksena, mieluiten sähköpostitse 17.3.2011 mennessä office@biathlon-kontiolahti.fi, postitse: PL 23, 81101 Kontiolahti

Tiedustelut: Siru Vartiainen (013) 732403 tai 0400 625 640. Iltajuhla 29.3. ja yöpyminen Pohjois-Karjalan prikaatin tiloissa.

TERVETULOA Kontiolahdelle
Kontiolahden Urheilijat
Pohjois-Karjalan Sotaveteraanipiiri ry
Pohjois-Karjalan Prikaati

Sanakilpa

Lehdessä 5/2010 kilpailusanana oli ”ILTALOMA”. Tällä kertoo hyväksyttyjä sanoja löytyi 33 kpl, jotka ovat alla olevassa luettelossa.

Aalto, aita, alio, alli, atolli, atomi, (6)
Ilma, ilta, iltama, (3)
Laita, lama, lata, lati, lato, lima, lito, lolita, loma, (9)
Maali, maila, maito, mali, malli, malto, mato, molli, (8)
Olmi, (1)
Tali, talla, talli, talo, tila, tola, (6)

Kaikkien osallistujien kesken arvoimme kolme silkkisolmiota. Tällä kertaa onnetar suosi seuraavia kilpailijoita: **Harri Aakula**, Nousiainen, **Tuulikki Myllylahti**, Kemi ja **Aili Kaukinen**, Ruovesi, onnittelut voittajille!

Seuraavan lehden kilpailusanamme on ”KUNTOUTUS”. Lähettäkää vastauksenne perjantaihin 21.1. mennessä kirjeessä tai postikortilla: PL 600, 00521 Helsinki, faksilla numeroon (09) 6126 2020 tai sähköpostilla osoitteeseen toimitus@sotaveteraaniliitto.fi.

Vastaukseen kirjoitetaan lähettäjän nimi ja osoite, kirjekuoreen lisäksi ”SANAKILPA”. Kaikkien vastanneiden kesken arvotaan kolme veteraaniheijastinta.

Virkistä muistiasi

1. Sotilaalla oli vain yksi tulitikku ja hänen piti sytyttää kamina, myrskylyhty ja tupakka. Minkä hän sytytti ensin?
2. Valkoinen malja, keskusta kultaa, mikä se on?
3. Suuton on ja kieleton puhelee, korvaton ja kuuloton on, kuulee. Kaikki maailman kielet tuntee. Sukkelasti vastaa sulle, nähdä et saa, et pääse luokse. Mikä?
4. Kaksi emoa, kaksi lasta, kolme päätä kaikkiaan, Mikä?
5. Näyttäytyy kaksi kertaa minuutissa, mutta vain kerran vuodessa?
6. Elävä pitää puusta, nuora puun nenässä, surma nuoran päässä, henki surman suussa, liikkuva hengen eessä?

Oikeat vastaukset sivulla 63

Kisat vähenevät, toivottavasti ei liikunta

Liikunta ja kisatoimikunta kokoontui Helsingissä 28. lokakuuta puheenjohtaja **Kalevi Raatikaisen** johdolla. Kokouksessa käsiteltiin liiton järjestämää kilpailutoimintaa ja kilpailijoiden palautteita kuluvalta vuodelta. Vuonna 2011 järjestetään hiihto-, keila- ja lentopallokiset sekä ammutakilpailu. Lentopallossa lähtökohtana on se, että vähintään neljä joukkuetta on pelaamassa. Hiihdon osanottajien joukko on vielä niin runsasta, että Kontiolahti odottaa hiihtäjiä ja järjestelyt ovat käynnissä. Ilmakivääri- ja ilmapistooliammunta jatkuu Keski-Suomen Sotaveteraanipiirin järjestämänä, kuten ennenkin. Golf-kisojen järjestämisestä on neuvottelut käynnissä ja ne

saanevat uuden muodon vuonna 2011.

Shakki on siirtynyt kerhojen toiminnaksi ja pilkillä kävijöitä on riittänyt yhdistysten järjestämiin kisoihin. Todettiin, että kisojen veteraaniosanottajien määrien vähentyessä vuosittein ei liene tarkoituksenmukaista jatkaa kilpailutoimintaa kannattajajäsenille. Mutta seuraamme kisoja vuosittain ja kuulemme osanottajien mielipiteitä. Mennään siis yhdesä eteenpäin ja tavataan vuoden 2011 kisoissa vielä runsain joukoin. Vuoden 2011 kilpailusäännöt vahvistaa liiton hallitus, mutta suuria muutoksia ei ole tulossa entisiin sääntöihin.

Anni Grundström

Tuomme palveluja kotiinne
Vanhushoiva ry

Kirkkokatu 6
80110 Joensuu

Tiedustelut
Puh. (013) 318 022
Sähköposti: info@vanhushoiva.fi

Palvelumme kuuluvat
kotitaloustyöstä myönnettävän
verovähennysoikeuden piiriin

www.vanhushoiva.fi

YRJÖ PIRILÄ OY

MEMAR

Insinöörioppilastalo Oy

Tampere
Isännöitsijä Matti J. Mäkelä
0400-637 402

Visko
Teepak

FENNO MEDICAL OY
Terveystenhuollon palveluksessa

BOSCH

Invented for life

www.bosch.fi

Joulukuun ristikko

JUUSTO järjet **HANSKI** **VAMMAISIA järjet** **LEHTI**

TELE-
NIUS

HYVÄ ON
PAKAT-
TU...

HAAS-
KA

ONNI

HYÖTYÄ
LEH-
DELLÄ

TIEDUS-
TELLA

SYDÄN-
LÄÄKE

JOKA
KERTA

Quant

LÄHELLÄ
ITÄRAJAA

PUHAL-
TAVIA
TOISTU-
VASTI

RIETAS
KIELI

LAITE

VERBI
SOTANAI-
SISTA!
KAUP.

RIUS-
KAT

SEL-
KIÄ

LYÖDÄ

VAL-
VUO

RAH-
VAS

SIVIS-
TÄÄ

MIL-
JONNA
SAETA

LENTO-
KONE

AIHEET

ASUMA-
TONTA
SEUTUA

IMME-
PAIKKA

LUU-
LE...

LIND-
FORS

Paul

GOLDA

LOUK-
KAA-
VIA

MUNA-

HELENA

LAH-
DAT-
TAVA

LUND-
MAU-
NONEN

OUTI
JUSSI-
PEUKKA

PAITA-
HIHA-
SIL-
LAAN

Altti

www.sanaris.fi / laadinta Erkki Vuokila, ulkoasu P.A. Manninen

Kirjat

Pohjalaiseversti karttoi turhia tappioita Laurilan työ on laulujen aihe

Vesa Määttä: Lakeuksien eversti Matti Laurila. Ajatus 2010. 400 s.

Jääkärieverstien joukossa Matti Laurilalla oli aina ainutlaatuisen asema. Hänen sukunimensä on tunnetussa kunnamarssissa, hänestä tuli Etelä-Pohjanmaan maanpuolustustahdon symboli. Tausta nostatti hänen ympärilleen myös kiistoja talvi- ja jatkosodassa.

Vesa Määttä esittelee tuoreessa väitöskirjassaan sujuvasti

Lauriloiden vaiheet. Ajatus-kirjojen versiosta on vain poistettu teoreettinen osa.

Isä-Laurila eteni vaikeista lähtökohdista Lapuan sähköyhtiön johtajaksi ja ”vanhan väen” aliupseerina pitäjän suojeluskunnan päälliköksi 1917. Pojat pantiin oppikouluun. Esikoinen, Matti lähti lukiosta jääkäriksi, koulutiellä etevämpi pikkuveli Ilmari aloitti teekkarina. Itsenäistymisen murroksessa myös hän liittyi Lapuan suojeluskuntaan.

Jääkärinä Laurila ei nousut karkijoukkoon kuulumatta myöskään purnareihin. Osallistuttuaan Polangenin pioneeri-kurssille hän saapui pääjoukon mukana Vaasaan 1918. Isän ja veljen kaaduttua Länkipohjan tärkeässä taistelussa nuorempi Matti pyydettiin johtamaan Lapuan suojeluskuntaa. Sen riveissä hän haavoittui Tampereen valtauksessa.

Näiltä vuosilta jäi Laurilan alitajuntaan Määtän mukaan

jääkäri Sven Saarikosken kiistely teloitus Aa-joen jäällä joukkojen edessä sekä isän ja veljen kaatuminen verisessä rintamahyökkäyksessä, vaikka olisi voinut koukatakin. Vaikka Laurila oli itsepäinen alainen, hän pyrki ratkaisemaan kiistat sopuisasti ja karttamaan turhia tappioita.

Esti lähdön Mäntsälään

Koko sotien välisen ajan Laurila johti innostavasti Etelä-Pohjanmaan suojeluskuntapiiriä puolustaen järjestön asemaa köydenvedossa armeijan kanssa. Mäntsälän kapinassa 1932 hän oli avainasemassa estäen Pohjanmaan suojeluskuntien lähtemisen kapinallisten avuksi.

Laurila tosin horjui ja ymmärsi kapinallisia, mutta asettui laillisuuden ja sen esikuvan, presidentti P.E. Svinhufvudin kannalle. Pohjalaisten tulo Mäntsälään olisi muuttanut asetelmaa paljonkin.

Talvisotaan Laurila lähti pohjaisrykmentin komenta-

jana. Tiukka puolustus Taipaleella ja Vuosalmella sopi hänen luonteelleen. Tosin jo täällä hän ajautui ristiriitaan sankarillisia, mutta kyseenalaisia iskuja vaatineiden kanssa. Kevyt osasto 8:n nurmolaisten kaatamista Äyräpään kirkonmäellä Laurila joutui seuraamaan sivusta.

Jatkosodassa Laurila sai esimiehekkään toisen pohjalaisen, papin pojan Hannu Hannukselan. Heidän kemiansa reagoivat sähisten. Tähän vaikutti se, että divisioonan esikuntapäällikkönä oli Otto Lilius, jonka Laurila oli syrjäyttänyt Taipaleessa.

Hannukselan mielestä Laurila hyökkäsi kohti Laatokkaa verkkaaisesti ja säästään suotta miehiään, jotka hän tunsikin henkilökohtaisesti. Laurilan kannattajien mielestä hänet pakotettiin mahdollisesti tehtäviin vain, jotta kytösavun aukeiden maiden kuuluisuus epäonnistuisi.

Laurilan nimellä oli sellainen voima, ettei edes Mannerheim voinut häntä syrjäyttää. Laurila sai toisen rykmentin jääkärikojojen komppaniatoverinsa Paavo Talvelan armeijakunnasta. Laurila pärjäsikin hyvin, kunnes joutui 1942 selkävian takia hoitoon ja sitten Vaasan sotilasläänin komentajaksi.

Siviiliin siirryttyään Laurila toimi vakuutuslalla, mutta vaikutti ennen muuta maanpuolustusyhteisöissä. Vielä 1980-luvulla vahvat voimat ajoivat hänen ylentämistään kenraaliksi. Laurila ei ollut kommentanut koskaan yhtymää eikä käynyt sotakorkeakoulukaana, mutta ylennystä perusteltiin tunnustuksena maanpuolustustyölle ja kunnian palautuksenakin. Kuolema ehti kuitenkin ensin 1983.

Jyrki Vesikansa

Uudenaikaisia tietotekniikan ratkaisuja maatalouteen

ProAgria Maatalouden Laskentakeskus Oy
PL 25, 01301 VANTAA, puh. 020 747 2300
www.mloy.fi

www.noptel.fi

Oy Puhois Ab

Puustelli toteuttaa

Sinun keittiö-
unelmasi.

www.puustelli.com

Puustelli
PARAS OSA KOTIA

Ahola Transport

www.aholatransport.fi

MEILTÄ KAIKKI PAKKAAMISEEN
PAKKAUSTARVIKKEET

Kaikki pakkaustarvikkeet suoraan varastostamme. Saat tilauksesi rahtivapaasti; säästät pakkaus- ja varastointikustannuksissa.

PakkausOhman

Teerikukontie 10-12, 00700 Helsinki
Puh. 09-351 790, fax 09-345 2339,
www.pakkausohman.com

DEVISYS
LIUKUESTEET

Ehkäisevät tehokkaasti liukastumista

Mostsanski, Ilja: Kannaksen suurhyökkäys 1944 venäläisin silmin, Helsinki-kirjat Oy, 2010 , 168 sivua, erittäin runsas kuvitus, kansilehdillä alussa ja lopussa hyvät yleiskartat. Kirja on Simo Liikasen suomennos Bengt Erikssonin ruotsinkielisen käännöksen pohjalta. Asiatarkistajina ja kirjan antia kiitettävästi täydentäneinä ovat toimineet Carl-Fredrik Geust, Erkki Käkelä ja Esa Muikku.

Tähän kirjaan on sotahistorian tutkija ja venäjänkielen taitaja Carl-Fredrik Geust laatinut ammattitaidolla erittäin hyödyllisen esipuheen. Sen jälkeen kirjailija kuvailee tilannetta ennen puna-armeijan suurhyökkäystä sekä hyökkäyksen valmistelua. Vaikka suomalainen sodanjohto ja rintamakomentajat var-

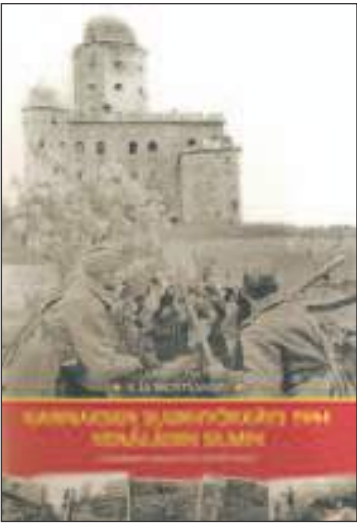
masti tiesivät tulossa olevasta hyökkäyksestä, sen ajankohta ja vastustamaton voima yllättivät. Seurauksena oli 21. Armeijan läpimurto Länsi-Kannaksella, Valkeasaaren lohkolla, jota puolusti suomalainen kenraalimajuri Jussi Sihvon 10.Divisioona. Kirjan seuraava kappale on otsikoitu ”Eteenpäin kohti Viipuria!” Se kuvastaa hyvin kaupungin propaganda-arvoa Neuvostoliitossa. Viipurin valtausta seuraava kappale onkin sitten otsikoitu ”Raja vedetään uudelleen”. Lähteiden ja kirjallisuusluettelon jälkeen tässä suomalaisessa versiossa on kolme hyvin mielenkiintoista liitettä: ”Karjalan kannaksen uudet paikannimet sodan jälkeen”, ”Perinteiset suomenkieliset nimet paikoilla, jotka eivät koskaan ole kuuluneet Suomeen” ja ”Elämää Viipurissa 1941-1944”.

Venäläisillä on aina ollut ja on edelleen oma näkemyksensä vuoden 1944 suurhyökkäyksestä ja sen ratkaisevista taisteluista Kannaksella ja Itä-Karjalassa. Se perustuu vieläkin neuvostopropagandan opinkappaleisiin. Venäjän armeijan upseerina palvellut Ilja Mostsanski kertoo tässä teoksessaan ammatillisesti ja historianopettajan tarkkuudella, kuinka Stalinin suurhyökkäyksen valtava iskuvoima koottiin Suomea vastaan, ja kuinka puna-armeija vyöryi yli puolustajien. Rivimiestenkin näkökulmaa kirja valottaa.

Mukana on runsaasti aiemmin Suomessa näkemätöntä kuvamateriaalia niin valloitetusta Viipurista kuin Karjalan kannaksen ja myös Itä-Karjalan taisteluista. Kirja kuvailee mielenkiintoisella tavalla, miten neuvostovalta mitätöi valtaamiensa alueiden suomalaista historiaa nimeämällä Kan-

naksen paikkakunnat uudelleen mm. omien sankarivainajiensa mukaan.

Kirja on yltänyt Suomen markkinoille mutkan kautta. Sen alkuperäinen, suppea versio julkaistiin Venäjällä nimellä ”Schturm Karelskoje valla” vuonna 2005. Ruotsin kielelle sen käänsi Bengt Eriksson ja se julkaistiin 9990 kappaleen painoksena, joka oli suunnattu erityisesti Ruotsin Sotahistoriallisen Kirjaston jäsenille nimellä ”Karelska näset 1944 – slutstriden”. Onneksi jo tähän versioon ymmärrettiin ottaa suomalainen ammattitaitoinen esitarkastaja, Carl-Fredrik Geust, joka varusti kirjan tekstin runsailla reunahuomautuksilla ja korjauksilla. Nyt saatavilla oleva kirja on Simo Liikasen suomennos ja ruotsinkielisen version parannettu ja esimerkiksi uusilla kuvilla ja kartoilla täydennetty laitos. Sen mielenkiin-

toisin anti on vihollisnäkökulman valottaminen. Asia, joka on näihin asti ollut varsin vähän tunnettu sotahistorian harrastajiemme keskuudessa. Erittäin mielenkiintoista ja tervetullutta luettavaa!

Göran Lindgren

Taavetti Heikkinen: Rintaman poliisi - valvontaupseerin päiväkirja 1941-44 (toimittanut Jarmo Nieminen) Gummerus ISBN 978-951-20-7999-5, Juva 2010

Hirvensalmen nimismies Taavetti Heikkinen sotilasarvoltaan kapteeni piti Jatkosodan aikana päiväkirjaa, johon hän kirjoitti tapahtumia päivän mittaan. Ristijärvellä 30.6.1906 syntyneenä hän ei sotilaitten joukossa ollut nuorimmasta päästä. Jatkosodassa hän toimi ns valvontaupseerina 11. Divisioonan alueella. Divisioona, joka oli pohjalaiskeskisuomalainen oli kenraalimajuri Kaarlo Heiskasen eli ”Kylmän Kallen” johdossa. Valvontaupseeri ei ollut divisioonan listoilla, mutta toimi sen alueella yhteistyössä divisioonan kanssa. Divisioonaan kuului 17. Sotapoliisijoukkue luutnantti Eino Tammivuoren johdolla.

Heikkiselle oli tärkeää tietää, mitä divisioonan alueella puhuttiin ja toimittiinko asiallisessa hengessä. Sitä silmällä pitäen hänellä oli tiedottajansa jopa jokaisessa yksikössä.

Kun on tullut luetuksi kirja poikineen joukko-osastojen vaiheista sankarillisista teoista ym. on tutustuminen sotilaspoliisin työhön eräässä mielessä ikävää. Kuten tavallisessakin elämässä pääosa ihmisistä on moitteetonta, mutta aina on varkaita, ryöstäjiä, väärentäjiä, pettureita, her-

ravihaa omaavia yms. Ei tilanne sodassa mitenkään muutu. Siksi sotapoliiseja tarvittiin ja tarvitaan yhä edelleen. Uutena elementtinä tulevat mukaan urkijat ja vakoojat sekä nimenomaan vieraan vihollisvaltion sellaiset edustajat.

Sota vei Heikkisen 11. D:n mukana Laatokan Karjalaan, Aunuksen Karjalaan ja Syvärille sekä Petroskoihin. Petroskoi, joka pian sai uuden nimen Äänislinna, vallattiin. Ensimmäisenä kaupunkiin tulleet eivät olleet 11. D:n vaan 1. D:n joukkoja kärjessä KevOs8. Myöhemmin tuli siirto Syvärille saksalaisen 163.D:n naapuriksi. Tutustumisen keski-eurooppalaisiin oli kokemus sinänsä. Vaikka rintamalla oli hiljaista asemasodan aikana oli sotilaspoliiseilla ohjelmaa yllin kyllin. Yllättävän paljon on ollut erilaisia vakoojia, tiedustelijoita ym. Paljon heitä jäi kiinni ja koki vakoojan kohtalon teloituksen.

Heikkinen oli Akateemisen Karjala seuran (AKS) jäsen. Hänen lähtiessään jatkosotaan hän eli voimakkaasti Suur-Suomi hengessä. Itä Karjala ei osoittautunut odotusten mukaiseksi, kansa oli täynnä vieraita oppeja. Tosin poikkeuksiakin oli. Joka tapauksessa vuoteen 1943 tai viimeistään 1944 mennessä illuusiot olivat karisseet.

Elämä oli melko lailla karua. Myös aseveljiemme saksalaisten sotaonni vaihtui huonommak-

si. Sitäkin seurattiin odotuksin, joissa petyttiin.

Elämä varsinkin asemasodan vuosina 1942-44 oli rutiinia ilman hohtoa.

Oman divisioonan joukot JR 8, JR 29, JR 50, KvOs 10 tulivat tutuiksi, mutta niin tulivat myös negatiiviset piirteet juopottelu, pinnaus, purnaus jne. Heikkinen osaltaan kantoi murhetta tästä kaikesta ja joutui puuttumaan epäkohtiin. Kovin usein joku retku sai kommunistin haukumanimen, vaikka kyseessä oli henkilö jota vaivasi herraviha, sopeutumattomuus organisaation toimintaan. Voidaan vain todeta ns. kommunistien pääosan taistelleen kunnialla ja ainakin erään heistä yltäneen Mannerheim ristin ritariksi.

Joskus varsinkin hyökkäysvaiheen aikana 1941 tapahtui joukkokieltäytymisiä eri syistä. Niihin ei useinkaan oltu valmistauduttu eikä ymmärretty perussyitä. Joka tapauksessa Heikkinen kuvaa jokapäiväistä elämää erinomaisesti omasta näkökulmasta. Se oli karua elämää, jonka rikkoivat vain esim. suuret paraatit kuten Petroskoissa 12.10.1941.

Valvontaupseeri kirjasi päiväkirjaansa tapaukset sellaisina kuin hän ne näki. Olisin toivonut sensuuria nimien osalta. Ei ole sukulaisten mukava lukea jonkun suvun jäsenen varkauksista, peloista, petoksista ym. omalla nimellään. Siinä lanke-

aa varjo kaikkien ylle. Tietenkin sellaiset tapaukset kuin majuri Max von Hellensin vakoilu brittien hyväksi on eri asia, koska sitä on käsitelty useissa kirjoissa jo ennen tätä.

Päiväkirjamerkinnot ovat aukko maailmaan jota emme juuri tunne. Siksi se on niin antoisa. Kirjassa everstilutnantti Jarmo Nieminen lopuksi karttojakin hyväksi käyttäen selvittää 11. Divisioonan taistelujen tien halki Aunuksen Petroskoihin ja Syvärille 1941-44. Divisioonan

siirtyessä 1944 Karjalan kannakselle oli kapteeni Heikkinen saanut siirron Mikkeliin valvontatoimiston päälliköksi ja sieltä hän kotiutui syksyllä 1944.

Rintaman poliisi on erikoisen kirja. Sen aihepiiriä on käsitelty oikeastaan vain sotatuomari Paavo Alkion muistelmissa. Alkio toimi samalla alueella kuin Heikkinen. Poikkeuksellisesti aihepiiristä huolimatta kirja oli mielenkiintoista luettavaa.

Tapio Skog

Kirjat

Päivi Tapola: Marsalkan kotiinpaluu, Ajatus, ISBN 978-951-20-8250-6, Porvoo 2010

Päivi Tapola, joka on julkaissut joukon ansiokkaita elämäkerta-kirjoja, on nyt tarttunut kynään kertoakseen Suomen kuuden-nen presidentin Gustaf Man-nerheimin viimeisistä vuosista. Mannerheimin (1867-1951) elä-mä on kirvoittanut asiantunti-joitten mukaan noin viisisataa elämäkertateosta, joten melko lailla poikkeushenkilöstä on ky-symys.

Suomen marsalkka Gustaf Mannerheim valittiin poikke-uslailla Suomen tasavallan pre-sidentiksi elokuussa 1944. Teh-tävästään hän luopui 4.3.1946 lähinnä terveydellisistä syistä. Jo sodan aikana hänen tervey-tensä oli ollut horjuva jopa sii-nä määrin, että hänen oli pak-ko lähteä Sveitsiin keskellä sotaa 17.4. - 9.5.1943. Tuolloin häntä hoidettiin Luganossa ja terveys palautui. Vuosi 1944 ankarine taisteluineen oli kuitenkin Man-nerheimille kova koettelemus, kun siihen sisältyi loppukesästä presidentin - valtion päämiehen tehtävät.

Sodat eivät olleet ohi, sil-lä aseet oli käännettävä äskeisiä aseveljiä vastaan 1944-45. On-gelmia riitti mm. asekatkentä-juttu, ns. sotasyyllisten rankai-seminen ym. Näytti siltä kuten useat länsidiplomaatit arveli-vat, että Suomi oli Romanian, Unkarin, Puolan ym. tavoin luisumassa Neuvostoliiton sy-liin. Länsivallat jättivät jälleen kerran Suomen ei-kenenkään

maalle. Sotakorvaukset painoi-vat päälle ja Helsingistä hyppäys länteen oli NL:n suuri sotilastu-kikohta Porkkalassa.

Mannerheim päätti lähteä hoitamaan terveyttään Sveitsiin ja sen hän toteutti. Hyvä hoi-to, miellyttävä ilmasto ja kaunis ympäristö kohensivat hänen ter-veyttään.

Hän päätti myös kirjoittaa muistelmansa lähinnä ajatel-len läntisiä kansoja, joilla ei ol-lut oikeaa tietoa Suomen valin-nasta 1939-44. Tätä varten hän neuvotteli jalkaväenkenraali Erik Heinrichsin kanssa. Hein-richs, joka nuoruudessaan oli ollut sanomalehtimies ja joka myöhemmin on julkaissut jou-kon erittäin ansiokkaita kirjoja oli suureksi avuksi Mannerhei-min muistelmia suunniteltaes-sa. Muistelmia tehtäessä suuri apu oli eversti Aladar Paasosesta ja sihteeri Sargit Avellanista. On sanottu - pitäneekö paikkansa - että Mannerheim kirjoitti muis-telmiensa I osan ja loi suunta-viivat (1939-) II osaan, jonka ra-kensi eversti Paasonen. Niin tai näin - syntyivät monumentaali-set muistelmat.

Vaikka marsalkka asuikin huomattavan osan vuotta Val Montissa Sveitsissä, kesät hän vietti Kirkniemessä. Hän katsoi myös velvollisuudekseen tulla aina äänestämään Suomeen.

Mannerheimin terveys horjui loppuvuodesta 1950 ja hän sai-rastui 19.1.1951. Vaikka potilas olikin vireä, terveys heikkeni ja hän kuoli 27.1.51 paikallista ai-kaa. Suomessa oli vuorokausi jo vaihtunut 28.1.1951. Kuolinvuo-teen ääressä olivat kuolinhet-

kellä lääkäri, professori Nanna Svartz, Suomen suurlähettiläs Reinhold Svento ja Mannerhei-min adjutantti everstiluutnantti Carl Olof Lindeman, myöhempi kenraaliluutnantti.

Kuolinsanoman tultua Suo-meen kokoontui maan hallitus miettimään juhlamenoja. Pää-tös oli yksimielinen: Hänet hau-dataan asiaankuuluvu juhla-lisuuksin. Valtioneuvosto otti johdon käsiinsä. Se oli tarpeen-kin, sillä Suomi eli puristuksessa vailla vertaa.

Ensimmäinen tehtävä oli noutaa marsalkka Suomeen. Puolustusministeri ja Puolus-tusvoimain komentaja päätyivät ratkaisuun, jossa kaksi sodas-sa kunnostautunutta Manner-heim-ristin ritaria ja kenraali-majuria sai tämän kunniatehtä-vän. Valituiksi tulivat taistelujen karaisemat Kustaa Tapola, so-danaikaisen 5. Divisioonan ko-mentaja ja Albert Puroma, joka oli sodassa toiminut ”jänkäjää-kärien” (JR12) komentajana sekä myöhemmin Panssariprikaatin ja 6. Divisioonan komentajana.

Kenraalit Tapola ja Puroma lähtivät erikoiskoneella Sveitsiin kokeneitten sotalentäjien Ola-vi Siirilän ja Mauri Maunulan, nyt AERON palveluksessa ollen hoitaessa ohjauksen Sveitsiin ja Suomeen.

Juhlallisuudet Sveitsissä oli-vat sydäntä lämmittävät ja mit-tavat, samoin välilasku Malmö-sä. Selvää oli, että vastaanotto Helsingissä oli juhlava. Arkku sijoitettiin tuomiokirkkoon, jos-sa seuraavina aikoina noin 40 000 ihmistä kävi osoittamassa kunnioitustaan.

Suomeen saapuneet Manner-heimin tyttäret Sophie ja Ana-stasie vastaanottivat surunva-litteluja. Puolustushallinnon surunvalittelut esitti puolustus-ministeri Emil Skog adjutant-tinsa majuri Rafael Bäckmanin kanssa. Bäckman toimi Man-nerheimin adjutanttina 1942-46.

Siunaustilaisuus 4.2.1951 klo 12.00 Suurkirkossa oli juhlava. Ruumiin siunauksen toimitti piispa Max von Bonsdorff apu-naan piispa Elis Gulin ja kenttä-piispa Johannes Björklund.

Vaikuttavan muistopuheen, joka oli samalla Suomen tasa-vallan virallinen kiitos ja hy-västijätö, piti Eduskunnan pu-hemies Karl August Fagerholm. Puhetta on yleensä kiitetty ja tunnustettu oivalliseksi. Jäger-skiöld mainitsee puheen olleen erään parhaimmista. Varmaan näin olikin. Se oli viimeinen tunnustus presidentille ja mar-salkalle. Toki presidentti Paasi-kivi oli pitänyt jo radiossa lyhy-en muistopuheen.

Tämän jälkeen tilaisuus ja-kaantui kahtia. Siunaustilaisuus oli ollut valtion viimeinen kun-nianosoitus Mannerheimille. Nyt arkku siirrettiin ulos tykin lavetille ja juhallisessa saatos-sa marssittiin halki kaupungin kenraalien Heinrichsin, Öhquis-tin, Tapolan, Östermannin, Val-veen, Puroman, Mäkisen, Palo-järven ja Alfthanin marssiessa kunniavartiona. Seuraajia katu-jen varsilla lienee ollut 100 000 - 150 000. Hietaniemessä arkun kantoivat hautaan Mannerheim-ristin ritarit Paavo Talvela, Ru-ben Lagus, Adolf Ehrnrooth, Eero Laaksonen, Ilmari Juutilai-

nen, Lauri Skyttä, Johan Similä ja Eero Seppänen.

Sotilaalliset juhlamenot juh-listivat saattoa siunauksen jäl-keen hautapaikalle Hietanie-men sankarihautausmaalle. Suomalaiseen tapaan oli järjes-tetty kahvitilaisuus siunauksen jälkeen niille lähinnä ulkomaai-laisille saattajille, joita oli pal-jon ja joita arvelutti lähteä Hie-taniemeen. Helsingissä oli kova pakkanen. Valtion johto jakaan-tui näihin kahteen tilaisuuteen. Hautajaiset onnistuivat epäilyk-sistä huolimatta erinomaisesti. NL ja suomalainen äärivasem-misto kritisoiivat juhlamenoja.

Päivi Tapolalla on ollut joukko ennen tuntemattomia kirjeitä, va-lokuvia ym. materiaalia ko. ajasta. Teos on valaiseva ja tarpeellinen varsinkin nykyihmisille.

Pari huomattavaa on paikal-laan. Elimme vuonna 1951 ko-vin erilaista aikaa, jota nykyih-minen ei tajua. Siksi olisi ol-lut paikallaan kertoa Suomesta vuonna 1951. Itänaapurimme johtajanaan Josef Stalin oli när-kästynyt juhlallisuuksista ja koki ne mielenosoituksiksi.

Toinen huomautus koskee Fagerholmin juhlapuhetta. Sitä ovat kiittäneet niin Paasikivi, Jä-gerskiöld, Screen, Heinrichs, ra-kentavaksi marsalkalle tunnus-tusta antavaksi taitavaksi pu-heeksi. Se olisi ollut paikallaan julkaista kokonaan.

Muuten Päivi Tapola on ra-kentanut erinomaisen teoksen marsalkan kuoleman 60-vuotis-päiväksi 28.1.2011.

Kiitos tekijälle siitä.

Tapio Skog

Talvisota jenkisilmin

Gordon F. Sander: Taistelu Suomesta 1939-1940. 598 s. WSOY.

Amerikkalaisen journalistin paksu teos on vetävä, joskin rön-syilevä näkemys pienen maan suuresta taistelusta. Sen kiintoi-sinta antia ovat kuvaukset Suo-meen talvisodan aikana ryn-nänneiden satojen läntisten toi-mittajien havainnoista. Gordon F. Sander esittelee hyvin myös venäläisten näkökulman.

Sander ihastui Suomeen jo 1977. Hän ei hallitse suomen kieltä, mutta on käännättänyt runsaasti aineistoa ja tavannut niin veteraaneja kuin nuorempia asiantuntijoita. Työn keskeisinä

suomalaislähteinä ovat silti Max Jakobsobin, Mannerheimin ja Väinö Tannerin jo 1950-luvulla englanniksi käännetty teokset.

Aniharva pääsi etulinjoille

Myös ulkomainen tiedottaminen jouduttiin talvisodassa pitkälle improvisoimaan. Mannerheim vierasti mediaa, vaikka osasikin hallita imagoaan. Hän tapasi ul-komaisia toimittajia vain kerran ja vain muutama heistä päästetiin etulinjan lähellekään. Hie-man useampi sai sentään vierail-la rintaman tuntumassa.

Kirjeenvaihtajien raportit ra-kentuivatkin ensi sijassa Käm-pissä jaettuihin niukkoihin so-

tatiedotteisiin sekä havaintoihin kotiseudulta, mitä väritettiin vahvalla mielikuvituksella. He yrittivät turhaan sanoa, että to-siasiat vaikuttaisivat tehokkai-min myötätuntoon maailmalla.

Suomeen saapui toki huippu-journalisteja, joiden raportit ja monet tuoreeltaan julkaistut kir-jat täydentävät hyvin kuvaamme talvisodasta. Korpisoturien ro-mantisoinnista huolimatta.

Rauhantekoon jo helmikuussa?

Sander yhdistää näppärästi po-liittiset ja sotatapahtumat yk-silöiden kokemuksiin. Suomen olisi hänen mielestään kannat-tanut hyväksyä Neuvostoliiton

rauhanehdot jo varhain helmi-kuussa 1940 eli heti Stalinin luo-vuttua Kuusisen hallituksesta.

Tuskin suomalaiset olisivat kuitenkaan edes Mannerhei-min vaatimuksesta suostuneet tuolloin luopumaan suuresta osasta ikivanhaa kotiseutuaan. Vastustajia oli eduskunnassa maaliskuussakin. Edelleenkin Niukkasen-Ylikankaan koulu-kunta katsoo, että sotaa olisi pi-tänyt jatkaa ja hyväksyä länti-nen avuntarjous.

Vaikka suomalainen asian-tuntija on käynyt läpi Sanderin käsikirjoituksen, pieniä virhei-tä on. Toivottavasti ne korjataan teoksen mahdolliseen alkukieli-seen laitokseen.

Sander tuntee jääkäriiliikkeen ja esittelee tunnetuimpia jääkä-rikomentajia. Erityisen innostu-nut hän on K.M. Walleniukses-ta, joka tunnetusti olikin talvi-sotaa selostaneiden ulkomaisten journalistien suosikki. Hänhän oli itsekin toiminut Kiinassa so-takirjeenvaihtajana. Tosin Wal-leniuskaan ei hallinnut eng-lantia, vaan joutui käyttämään tulkkia. Toki Sander kertoo myös Walleniuksen erottamisen Rannikkoryhmän komentajuu-desta.

Jyrki Vesikansa

Hjalmar Siilasvuo jätti muut varjoonsa

Tahtojen taisto Alpo K. Marttinen ja Hjalmar Siilasvuo talvisodassa, ISBN-978-951-23675-7-1, Otava, Keuruu 2010, 414 s.

Suomussalmen ja Raatteentien taisteluista on kirjoitettu monta kirjaa. Tällä kertaa asialla on ollut filosofian tohtori, dosentti Pasi Tuunainen, Itä-Suomen yliopiston lehtori. Ilmeisesti tautastaan johtuen Tuunainen on kirjoittanut kirjan, joka sopi si hyvin sotahistorian ja johtamistaidon tentti- tai käsikirjaksi alan oppilaitoksiin. Varsinai-

sena lukukirjana tutkimusta on vaikea pitää. Kun kirjan aihe kuitenkin on edelleen kiinnostava - Kainuun korpien motti-taistelut - ja Tuunainen on löytänyt tutkimuskohteeseensa uuden lähestymistavan ja kirja on hyvin kirjoitettu, on tuloksena tuhti lukupaketti sotahistorian harrastajille.

Pasi Tuunainen lähestyy aihettaan esikuntatasoilta, siitä miten 9. Divisioonan komentaja, eversti Hjalmar Siilasvuo johti Suomussalmen ja Kuhmon pääosin voitokkaita taisteluja. Siilasvuo on nostanut itsensä, ja

hänet on myös nostettu, Raatteentien sankariksi. Tuunainen osoittaa kirjassaan, että ilman esikuntatasojen tehokasta työskentelyä ja osallistumista operaatioiden suunnitteluun ja jopa taistelujen johtamiseen voitot eivät olisi olleet mahdollisia. - Pitää tässä yhteydessä muistaa tietysti myös se, että minkäänlaiset Suomussalmen voitot eivät olisi olleet mahdollisia ilman aivan tavallisten sotilaiden taistelu-tahtoa, -kykyä ja uhrivalmiutta.

Jos Tuunaisen kirjaa lukee oikein tarkasti, siitä voi tehdä senkin johtopäätöksen, että Suo-

mussalmella olisi voitu saavuttaa vieläkin suurempia voittoja. Nimittäin jos Siilasvuo olisi ollut joustavampi ja pystynyt parempaan yhteistyöhön niin esimiehensä Pohjois-Suomen Ryhmän johtajan kenraalimajuri Viljo Tuompon kuin alaisensa Ryhmä Suden johtajan everstiluutnantti Paavo Susitaipaleen kanssa, ei venäläinen 163. Divisioona olisi päässyt niin helposti pakoon Suomussalmen kirkolta kuin se pääsi. Sama divisioona aiheutti sitten suomalaisille harmia vielä Kuhmossa.

Tuunaisen kirjan päätavoite

on tutkia ja arvioida Siilasvuon ja esikuntapäällikkönsä kapteeni Alpo K. Marttisen tahtojen taistelua Kainuun sotatoimien johtamisessa. Kyllä tämäkin "taistelu" tulee käsitellyksi, mutta herrojen kanssakäymisen kuvaaminen ja erot johtamisstrategioissa ovat hukkaa tiedon ja yksityiskohtien tulvaan. Jos sotahistorioitsija Pasi Tuunaisen uusinta kirjaa pitäisi luonnehtia yhdellä sanalla, olisi se sana "perusteellinen".

Esko Vuorisjärvi

Sotamuistojen mosaiikkia

Seppo Satamo: Kyllä tästä selvitään. Sata vuotta elettyä, koettua ja kerrottua Suomen historiaa. 370 s., noin 200 valokuvaa ja 34 karttaa ja kaaviota. Valkeakosken-Sääksmäen Sotaveteraanit ry. Vammalan Kirjapaino Oy.

Valkeakosken-Sääksmäen sotaveteraanit ovat vaalineet aktiivisesti sotiemme veteraanien maanpuolustusperintöä ja siirtäneet sitä uusille sukupolville. Yhdistys on julkaissut mm. useita aiheeseen liittyviä kirjoja. Tuorein on tänä syksynä ilmestynyt teos Kyllä tästä selvitään.

Kirja kertoo neljän itsenäisyssotamme, vapaussodan, talvisodan, jatkosodan ja Lapin sodan taustojen ja tapahtumien lisäksi yhteiskuntamme rauhan-aikojen kehityksen yleiset linjat. Kirja haluaa välittää tietoa siitä, minkälaisen vaiheiden kautta tähän nykyiseen Suomeen on tultu. Se välittyy 94 veteraanikäisen miehen ja naisen noin 500 lyhyestä kertomuksesta, jotka ulottuvat lapsuusiästä sota- ja veteraanivuosiin. Ne kertovat, että 1900-luvun suomalaiset, viimeksi tammenlehväsukupolvemme, ovat tehneet isänmaamme hyväksi raskaamman ja tuloksellisemman elämäntyön kuin mitkään sukupolvet ennen heitä. Kertajat ovat itse kokeneet lähes koko viime vuosisadan tapahtumat niiden keskellä eläen ja omalta osaltaan niiden kulkuun vaikuttaen.

Palasista koostuu kokonaiskuva kansan kulkemasta tiestä.

Kirjan kertojien kuvaileman

sadan vuoden aikana kansamme on selviytynyt Venäjän sortokaudesta, se on hankkinut taistellen itsenäisyyden ja puolustanut tuloksellisesti sitä kahdessa myöhemmässä raskaassa sodassa sekä täyttänyt velvollisuutensa myös kolmannessa, "käsketyssä", rauhansopimuksen velvoittamassa Lapin sodassa, jonka hoitaminen omin voimin oli itsenäisyytemme säilyttämisen ehto.

Tammenlehväsukupolvi on jälkipolvensa tukemana myös korjannut sotien vauriot, maksanut epäoikeudenmukaiset sotakorvaukset, asuttanut siirtoväen, torjunut vaaran vuosien uhat, kohottanut kansamme taloudellisen hyvinvoinnin maailman kansojen eturiviin, luonut kestävät, turvallisuutta lisäävät kansainväliset suhteet, uudistanut koulutusjärjestelmämme sosiaalista ja alueellista tasa-arvoa toteuttavaksi, kaikkia lahjakkuusreservijämme palvelevaksi ja samalla kansaamme sisäisesti eheyttäväksi, muillekin kansoille esimerkiksi kelpaavaksi kokonaisuudeksi. Tämä kaikki kohoaa tavalla tai toisella esiin kertojien muistelmista, vaikka he eivät halua omaa osuuttaan korostaakaan. Savotta on ollut yhteinen.

Seppo Satamo on tehnyt vuosikautia kestäneen työn keräessä veteraaninaisten ja -miesten haastattelut ja paloittelessaan ja ryhmittäessään ne yhteiskunnan yleisiin sekä sotiemme eri vaiheiden ja rintamanosien tapahtumiin. Ahkerimmilta muistelijoilta löytyy muistelmapäliä yli kymmenestäkin ajankohdas-

ta tai tapahtumasta. Hyvin sijoiteltuina ja otsikoituina ne muodostavat laaja-alaisen mosaiikkikuvan Suomen rauhan- sekä kohtalonajoista. Pääosiltaan yhden kynän korjailemina ne myös muodostavat ehyen ja helppolukuisen kirjallisen kokonaisuuden. Joidenkin itse kirjoittamat muistelmat täydentävät haastatteluja. Mukavia yllätyksiä tarjosivat muutammat vastaan tulleet tutut muistelijat ja tapahtumat.

Pari pientä asiavirhettä pilkisti silmään. Toinen koskee Mannerheim-ristin ritarin kotipaikkaa ja toinen kunniamerkin nimitystä. Ne ovat vähäisiä kauneusvirheitä kokonaisuudessa.

Seppo Satamo on käyttänyt samantapaista rakennetta kuin Antti Tuuri Rukajärvi-kirjassaan. Usea kertoja kuvaa samaa tapahtumaa. Niillä on kuitenkin yksi olennainen ero. Satamon kirjassa eivät nimettömät miehet arvostele nimellisiä esimiehiään. Kaikki esiintyvät omilla nimillään ja kotipaikkatiedoillaan.

Kirjan kookas A4-formaatti on antanut mahdollisuuden 180 mustavalkoisen, 19 nelivärin kuvan sekä 34 kartan ja kaavion kookkaalle asettelulle. Huolella tehdyt kuvatestit rikastuttavat kuvien antia.

Suosittelun lämpimästi kirjaa joulu- tai muuksi lahjaksi veteraaneille ja heidän jälkipolvilleen.

Antti Henttonen

Pirkanmaan Avo-Asunnot Oy
www.avoasunnot.fi

Hertz®

Hertz Autovuokraamo.
Sotaväen sopimustoimittaja.

Tiedustelut ja varaukset:
Hertz Varauspalvelu ☎ 0200 11 22 33

PALVELUALOJEN TOIMIALALIITTO

Kuljetusliike Kai Toropainen Oy Joensuu	MCT-Tech Oy Jyväskylä	Sähkö Sasp Oy Jyväskylä
Nuohous ja Puhdistus Soikkeli Oy Jyväskylä	Kuljetusapu K. Taipale Jyväskylä	Kapon Huolto Oy Järvenpää
Yup Ky Järvenpää	Erka Oy Järvenpää	Metallikoneistamo E. Moilanen Ky Kajaani
Koneistamo Alm Oy Kajaani	Maanrakennus ja Kuljetus Pauli Lehtinen Tampere Oy Kangasala	Ourex Oy Kangasala
LVI-Insinööritoimisto Haikarainen Oy Kangasniemi	Rakennusinsinööritoimisto JM-Rakenne Oy Kauhajoki	Automaalaamo Yli-Seppänen Oy Kauhajoki
Kemin Taksipalvelu Oy Kemi	Leroman Oy Kemi	Isännöintipalvelu JP Louste Oy Kemi
LAKEUDEN KESKUSPUHDISTAMO OY Kurikkatie 14, 90440 Kempele Puh. 08-882 8300	LPL-Rakennus Oy Kempele	Suomen Vibrakone Oy Kerava
MH-Trukkipalvelut Oy Kerava	Moottorikoneistamo R-Koneistus Oy Kerava	Tilitoimisto Ordent Oy Kerava
Hyvää Joulua	RCC Solutions Oy Kerava	Maanrakennustyö Hyttinen Oy Kerava
Maansiirto ja Raivaus K. Räsänen Oy Kerimäki	Linja-autoliikenne Helander ja K:nit Oy Kestilä Puh.(08) 812 2325, 0400-890 753 ja 040-5861 567	Metsäkoneurakointi Veljekset Eronen Ky Kiihtelysvaara
Oy Dahlberg&Co Ab Kirkkonummi	Savon Datapalvelu Ky Kiuruvesi	 AHERTAJANTIE 16 07900 KOKKOLA PUH. 0201660650 FAX 0201660900 SÄHKÖP. ETUNIMI.SUKUNIMI@VAAHTOGROUP.FI SÄHKÖP. WWW.VAAHTOGROUP.FI
OT-Yleispalvelu Kotka	Kuljetus Lampinen Ky Kotka	Oy West-Orient Cargo Handling Ltd Kotka
Insinööritoimisto Lasse Kilpinen Oy Kotka	Lattiatyö ja Remontti J.Forsell Kouvola	Rakennuspalvelu Pekka Valkeapää Ky Jaala
LYYTISEN RAK-välinevuokraus Oy Poijutie 6, Kuopio, Puh.04 248 441 ja Alakatu 28, Iisalmi, Puh.017-824 005	Maanrakennuspalvelu Mikko Lyytinen Oy Kuopio	Masto-Trans Oy Kuopio
MP Service Ky Kuopio www.mpservice.fi	Betola Oy Kuopio	Pohjois-Savon Autokauppiaat ry Kuopio

Jokke Pet Oy Kälviä	T. Huotari Oy Lahti	Riihelän Huolto Oy Lahti
Lai-Teräs Mäkinen Ky Laihia www.laiteras.fi	Hyvää Joulua	Northwest Tyres Oy Lappeenranta
Etelä-Saimaan Sähkötyö Oy Lappeenranta	Kesämäen Leipomo Oy Lappeenranta	Kattasora Oy Laukaa
Help-Tuote Oy Launonen	Tampereen Konepalvelu Oy Lempäälä	FEMSy Oy Lempäälä
Rannan Teollisuuskone Oy Leppävesi	Kuorma-autoilija Matti Vainio Lieto	Haaransillan Auto ja Varaosa Ky Liminka
Softex Oy Littoinen	Tomas Oy Ab Loviisa	Rakennusliike Raktek Kukkia Oy Luopioinen, Puh.040-540 9305
Grani Cargo Oy Ab Luoto	T:mi Jouni Haimila Läyliäinen	J. Kaitainen Ky Miehikkälä
Etelä-Savon Laskenta ja Konsultointi Ky Mikkeli	Autokorikorjaamo P. Silonsaari Mikkeli	Metsäkonetyö Reinikainen Oy Mikkeli
Escarmat Oy Mustasaari	Garantia Rakennus Oy Muurame	Sähköasennus Mikko Suojanen Muurame
Tilausliikene A. Kainulainen Oy Muurame, Puh.014-373 1051	Koneurakointi Malinen Oy Naantali	JE Leino Oy Naantali
Nakkilan Sihuma Oy Nakkila	Päijänne Sähkö Oy Nastola	Koneurakointi Piipponen Oy Nastola
Naficon Liitin Oy Nauvo	HV Sähköasemapalvelut Oy Nokia www.sahkoasemapalvelut.fi	Laattatyö Wikman Oy Nokia
AJT-Metalli Nokia	Tilintarkastustoimisto Jokiranta Jorma HTM Nummela	Digitekno Oy Nummela
Rakennusyhtiö Eliitti Oy Nummi-Pusula www.rakennusyhtioeliitti.fi	Valtimon Sähkötyö Oy Nurmes	Nurmijärven R.S Rakennus Oy Nurmijärvi
Orimattilan Tasaeriste Oy	Insinööritoimisto Erkki Heinonen Oy Oulu	Kiimingin SORA OY Rouskutie 1,90650 OULU Puh. 08-530 7068, Fax. 08-530 6679

Katterla Oy Oulu	Hyvää Joulua	Tilitoimisto Maila Vallström Oy Oulu www.tilitvallstrom.fi
Sähkö-Arktia Oy Oulu	Haurun Jäteauto Oulu	atex
Hämeen Moreenijaloste Oy puh.0400-844 707 Padasjoki	Puusepäntiike Veijo Packalen Oy Palojoki	Palokan Kuljetus ja Kiinteistö Oy Palokka
Sorpo Södergård Oy Ab Parainen	Ska-Plan Oy Ab Parainen	Kuljetusliike Trans-Mantila Ky Parkano
Hyvää Joulua	Särki Oy Perniö	HT-Maanrakennus Oy Perttula
Oy Herrfors Ab Pietarsaari	Byggnads Ab Nynäs Rakennus Oy Pietarsaari	Asennuspalvelu Sorje Oy Piispanristi
TET Consulting Ky Pori	Technip Offshore Finland Oy Pori	E-S Tuomikoski Oy Porlammi
KAP-Asennus Oy Porvoo	Rakennuspalvelu R. J. Hämäläinen Oy Porvoo	Kuninkaantien Liikenne Oy Perinteitä kunnioittaen! www.kuninkaan.fi
Maasto-Kone Oy Porvoo	Lindgren CE Oy Ab Porvoo	Huoltopalvelu J. Holmberg Oy Porvoo
KONTTI HIRSITALOT JA -HUVILA Puh. 0400 822 084 Kontti Oy Kontti Oy		yli 70 vuotta palvelua Kelloseppäliike Naamanka Ky Jukolantie 2, 93100 PUDASJÄRVI Puh. (08) 822 084
Kuljetus Taponen A. Oy Pusula	Koneyhtymä Makkonen Alpo ja Aaro Pyhäntä	NC-Taso Oy Pyhäsalmi
Pirkanmaan Purku-ja Timanttityö Oy Pälkäne	Rakennuspalvelu Lahtinen Oy Raasepori	Rekon Oy Raisio
SuurSavohalli Rantasalmi www.suursavohalli.net	Rauma Cata Oy Rauma www.raumacata.fi	Liikenteenharjoittaja Pasi Ranta Rauma
Tovepak Oy Rauma	R-Sarkon Oy Rauma	Muoviura Oy Riihimäki www.muoviura.fi
Maanrakennus Javanainen Ay Riihimäki	Komtek Oy Riihimäki	Kuljetus Ventola Oy Riihimäki

Team Raefon Oy Riihimäki	Roin Tili-ja Veropalvelut Ky Rovaniemi	Siirakin Kuljetus Ky Saarijärvi
Maansiirto Ku-Ru Ky Saarijärvi	Salon Pyörä ja Mopo Salo	Salon Auto-Kiillotus Oy Salo
Pensi Rescue Oy Sastamala	Kaivu ja Kuljetus Terävä Oy Savonlinna	Kiinteistöpalvelu Savotek Oy Savonlinna
Maalausliike Jari Hintzell Savonlinna	Remontti-ja Rakennuspalvelu Tapio Kalliokoski Seinäjoki	Fenno Water Ltd Oy Seinäjoki
Kuljetus V. Rytönen Oy Siilinjärvi	Jataku Oy Siilinjärvi	Transjack Ky Siivikkala, tuontiautojen kuljetukset Euroopasta, Puh.0400-636 522
PVL-Trans Oy Ltd Sipoo	Jukan Maalaus Oy Sipoo	Ympäristöhuolto Sovi Oy Sonkajärvi, Vieremä
Taksi Toni Pikkusilta Sulkava, Lohilahti Puh.0400-404 020	Konehuolto P. Orenius Oy Suolahti	Sumetek Oy Suomussalmi
Louhintajopi Oy Söderkulla	Noormarkun Murske Oy Söörmämarkku	Tilintarkastuspalvelu Seija Nurmi Tammela
A. Berglund Oy Tammisaari	Tampereen KA-Remontointi Oy Tampere	Sukkamestarit Oy Tampere
Rakennustoimisto Tolppa Oy Tampere	Kuljetusliike PG-Trans Oy Tampere	Pirkanmaan Boxi Oy Tampere
Maxstar Oy Tampere	Tampereen Sähköpalvelu Oy	Konehuolto O. Brusila Tampere
Honkoliini Professional Oy Tampere	TI-Remontit Tampere	RAM-Rakennus Oy Tampere
Ata Gears Oy Tampere	Jari Tanskanen Oy Tesjoki	Matti Tamsi Oy Teuva
Kaivinkonetyöt Pauli Hautamäki Teuva	Kolmeks Oy Turenki	Sähkö-Jore Oy Turenki www.sahko-jore.fi
V-S Talopalvelut Ky Turku	PerkinElmer Finland Oy Turku	Turun Varakonepalvelu Oy Turku

Turun Kenttärakentajat Oy Turku	Suomen Takuurakentajat Oy Turku	Triumph International Oy Turku
Putkityö Mänkärä Oy Turku	Yrityspalvelu Kredite Ky Tuusula	Mastan Huolto Oy Tuusula
Porausliike Ryth Oy Tuusula		Louhintaurakointi Noopila Oy Tuusula
Parketti Juha Oy Tuusula	Juhakari Maalaus Oy Tuusula	T:mi T. Flink Tuusula
Vaasan Aikuiskoulutuskeskus	Wapice Oy Vaasa	Pohjanmaan Rakennuspalvelu PRP Oy Vaasa
Finvacon Oy Vaasa	PRISMA Vaasa	Plan-Ark Oy Vaasa
HKH-Kuljetus Valkeakoski	LVI-Inset Oy Vantaa	Oy K. Juslin Ab Vantaa
Terästyö Naumanen Oy Vantaa	Tikkurilan Kopiopalvelu Oy Vantaa	Länsimäen Kiinteistöpalvelu Oy Vantaa
Mitrak Oy www.mitrak.fi	 masino www.masino.fi	Arokivi Oy Varkaus
J-PV Kuljetus Varkaus		Vihdin Konetyö Oy Vihti
Kattovehe Oy Vihti	Hyvää Joulua	Maanrakennus Kai Anttila Oy Virrat
SVS Supervise Service Oy Voikkaa	E. T. Listat Oy Ylivieska	West-Tronic Oy Ylivieska
Ylläs-Äijän Majat Ky Ylläsjärvi	Rautalaaki Oy Ylöjärvi	Suomen Säiliönpääty Oy Ylöjärvi
Pajatyö Keskinen Oy Ylöjärvi	Kuljetusliike Lasse Ruuhonen Oy Ylöjärvi	Oy Varax-Products Ab Ähtävä
Kuljetukset Matti Nuuhkarinen Oy Äänekoski	Siik Ky Äänekoski	Powernet Oy Äänekoski

Haetaan yhteyttä

Etsin veteraania, joka olisi mahdollisesti tuntenut 5.6.1944 Ontajoella Peukaloniemessä kaatuneen setäni. Olen tekemässä hänen sotataipaalestaan teosta kirjeenvaihdon ja sotapäiväkirjojen perusteella. Haluan tallentaa kaatuneen soturin tarinan jälkipolville.

Setäni palveli Rukajärvellä JR 52:n 9. (myöh. 11.) K:ssa ryhmänohtajana. Hän meni sinne alokastäydennyksessä joulukuussa 1941. Suuri osa komppanian tuolloisesta täydennyksestä oli käsittääkseni kotoisin Etelä-Pohjanmaalta.

Setäni nimi oli **Veikko Pulkkinen**, hän oli syntynyt v. 1922 Nurmeksessa, Pohjois-Karjalassa.

Yhteydenotot: Eero Pulkkinen, Niittykatu 19, 74120 Iisalmi, puh. 0400 220 077, sähköposti pulkkis.eero@gmail.com.

Muistaako joku Kestilän, Haapaveden, Pulkkilan, Kärämäen, Piippolan ja Pyhännän veteraaniveljistä isäni **Einari Kärenlammen**?

Olin kiitollinen kaikenlaisista muistoista. Ystävällisesti ottakaa te tai teidän läheisenne yhteyttä: Airi Räisänen, Kupittaankatu 178, 20810 Turku tai 050 522 6658 tai airi.raisanen@elisanet.fi.

I/JR 38 Talvisota

Isoisäni **Petter Johan Ruotsalainen**, joka oli syntynyt 8.10.1899, taisteli talvisodassa joukko-osasto I/JR 38:ssa. Hän kaatui Pitkärannan Impilahdessa 11.03.1940. Kysynkin Teiltä arvoisat veteraanit ja lotat, että olisiko minun mahdollis-

ta saada kauttanne tietoa ukkini vaiheista ja kohdalosta tuolloin talvisodan aikaan ja ehkäpä mahdollisesti sitä ennen? Kuulisin kovin mielelläni isoisäni taistelukaverin tarinaa menneestä ajasta sähköpostilla, puhelimitse, kirjeitse tai mielellään ihan kasvotusten. Kiittäen jo etukäteen Toivotan Teille pitkää ikää ja hyvää syksyn aikaa. Yhteystietoni: Harri Ruotsalainen, puh: +46 7601 679 69, sähköposti: hcruotsalainen@hotmail.com.

Muistatko kuvassa oikealla olevan sotilaan? Hän on **Evert Boström**, joka palveli JR 61:ssä Syvärilä vapaaehtoisena ruotsalaisena 1942. Hänen poikansa haluaisi yhteyttä henkilöihin, jotka muistavat hänen isänsä. Kiitos avustanne, Pirkko Sinkkonen, puh. +46 73 556 0050

Tietoja Kev.Psto 18:n vaiheista? Kerään tietoa Kev.Psto 18:n jatkosodan tapahtumista. Löytyisikö vielä Kev.Psto 18:ssa palvelleita miehiä tai lottia? Muidenkin henkilöiden kokemuksia, jotka ovat joutuneet sotien aikana tekemisiin Kev.Psto 18:n kanssa otetaan vastaan kiitollisuudella. Tuomo Aho, Laajavuoreнкуja 3 D 38, 01620 Vantaa, puh. 050 392 6118, aho@pp.inet.fi

Ristikon ratkaisu

LEVÄ	RAATO	SÄKÄ	KOSTUA			
UDELLE	NITRO	ULLA	AINA			
MARY	JÄNIS	TUULETTI	MET			
IMATRA	AVATA	RIVO	RELE			
	I	A	LOTISTA	I		
	RIVAKAT	K	AAVAT			
	ITUSET	YKSIT	ASO			
	E	O	MILLI	K	U	R
	KORPIN	I	TAIVAS			
	APEA	ANTTI	SALO			
	LETKU	ASENTO	H			
ALAMAISET	SUHTEET	VAAN				
SINERVO	TEURAS	MATERIA				
ILKIVALTA	TAMARAT	LASI				
ALAROTU	ALASET	TAKITON				

Virkistä muistiasi oikeat vastaukset

1. Tulitikon
2. Kananmuna
3. Kaiku
4. Äiti tyttärensä ja tyttärensä lapsen kanssa
5. U-kirjain
6. Kalan onkiminen.

Kokoonnutaan

UK 61, se viimeisin sodanaikainen kokoontuu keskiviikkona 19.1.2011 klo 12.00 Ostrobotnian kokoustiloissa, Museokatu 10, Helsinki. Ohjelmassa on esitelmä, lounas ja tarinointia. Ilmoittautuminen viimeistään perjantaina 14.1.2001 joko Paul Voss'ille, Rakuunantie 3 A 16, 00330 Helsinki, puh (09) 481 898 tai Esko Kosuselle, Tunnelitie 14 B 7, 00320 Helsinki, puh (09) 587 0397.

UK 53

Kokoonnumme maanantaina helmikuun 14.päivänä 2011 kello 12.30 Marsalkka Mannerheimin ratsastajapatsaalle (isot kunniamerkit). Sen jälkeen siirrymme kuten viime vuonnakin Ravintola Loisteeseen, Sokoksen tavarataloon.

Veljeslounaalla pyydän esittämään erilaisia muisteluksia.

Ilmoittautuminen viimeistään tammikuun 31. päivänä Erkki Sillanpäälle, puhelin 040 578 7257.

Julkaisija

Suomen Sotaveteraaniliitto ry–Finlands
Krigsveteranförbund rf

Suomen Aikakauslehtien liiton jäsen

Päätoimittaja Markku Seppä

Toimitus

Kellosilta 4 C
00520 Helsinki
puh. päätoimittaja (09) 6126 2012
sähköposti markku.seppa@sotaveteraaniliitto.fi
tai toimitus@sotaveteraaniliitto.fi
faksi (09) 6126 2020
internet www.sotaveteraaniliitto.fi

Osoitteen muutokset

Sotaveteraaniliiton jäsenet ilmoittavat osoitteen muutoksista omaan yhdistykseensä tai liittoon Riina Lillforsille,
PL 600
00521 Helsinki
puh. (09) 6126 2015
sähköposti riina.lillfors@sotaveteraaniliitto.fi

Lehden tilaukset ja hinnat

Sotaveteraaniliittoon kuulumattomat voivat tilata Sotaveteraanilehden liiton toimistosta puh. (09) 6126 2015 /Riina Lillfors. Lehden vuosikerran hinta on 15 euroa.
Irtonumero maksaa 4 euroa.

Toimitusneuvosto

Puheenjohtaja Finn-Göran Wennström
Saramäentie 37 A 2
00670 Helsinki
puh. 040 593 0521
sähköposti wennstrom@saunalahti.fi
Jäsenet: Anni Grundström, Antti Henttonen, Olavi Karttunen, Pirkko Kuorehjärvi, Göran Lindgren, Pertti Nieminen, Markku Seppä, Aarno Strömmer, Eeva Tammi, Jyrki Vesikansa, sihteeri Marja Riukka

Toimitus ei voi vastata pyytämättä lähetetystä aineistosta.

Ilmestyminen 2011

1/11:23. helmikuuta, 2/11: 20. huhtikuuta,
3/11: 15. kesäkuuta, 4/11: 14. syyskuuta,
5/11: 26. lokakuuta, 6/11: 14. joulukuuta.

Ilmoitushinnat

1,60 euroa/pmm. Väri- ja määräpaikkailmoituksista sovitaan erikseen.

Lehti CD-levynä

Sotaveteraanilehden pääsisältö on kuunneltavissa CD-levynä (ns. Daisy-äänite), jonka vuosikerran hinta on liiton jäsenille 8,50 euroa ja muille 17 euroa. Näkövammaisten Keskusliitto lainaa kuunteluun tarkoitettuja Daisy-soittimia. CD-levyjä voi tilata Sotaveteraaniliiton myyntitoimistosta PL 600, 00521 Helsinki, puh. (09) 6126 2015, sähköposti riina.lillfors@sotaveteraaniliitto.fi

Ilmoitusmyynti

Media-ammattilainen Adspace Oy
Mikkolantie 20
00640 Helsinki
puh. (09) 877 6136, 040 735 7531
faksi (09) 726 1306
Isto Valkeapää
puh. 040 735 7571

Taitto

Taittotalo PrintOne
Mekaanikonkatu 7
00880 Helsinki
puh. 050 320 8972
sähköposti minna.komppa@printone.fi

Painopaikka

Suomen Lehtiyhtymä Oy, Tuusula 2010
ISSN 0782-8543

Suomen Suurin Kyläkauppa toivottaa

**Rauhaisaa Joulua ja
Onnea Vuodelle 2011**

Kyläkauppa ja sen henkilökunta haluavat kiittää sotiemme veteraaneja työstä, jonka ansiosta me kaikki suomalaiset saamme tänään ja myös tulevaisuudessa nauttia vapaudesta.

Kiitoksena tällä lahjakortilla Päivän lounas veteraanille ja seuralaiselle OnnenKivessä.

Päivänlounas sis. keiton, salaatin, lämpimän ruoan, juomat, leivät ja jälkiruokakahvin pipareilla.

Lahjakortin voi lunastaa vain veteraani.

Lahjakortti voimassa 1.1. - 31.12.2011.

Ravintola OnnenKivi on avoinna normaalisti ma-la 10.30-17.30.
Tiedustelut 010 770 7300. Tervetuloa nauttimaan herkullisesta lounaasta perinteitä kunnioittavaan ruokaravintolaamme.

Veteraanin sukunimi

Etunimi

Syntymävuosi

Lähiosoite

Postinumero ja -toimipaikka

Puh

Seuralaisen nimi

Täten todistan tiedot oikeaksi ja vakuutan noutavani lahjan vain kerran.
Noudettaessa näytettävä veteraanitunnus/jäsenkortti.

Veteraanin allekirjoitus

631

Lahjakortin käyttöohje:

1. Lahjakortti käytettävä yhdellä kerralla, veteraani ei voi käyttää seuralaisen lounasta seuraavalla kerralla. 2. Seuralainen saa lounaan vain veteraanin läsnäollessa.
3. Vain yksi lahjakortti/veteraani. 4. Lahjakortin tiedot täytettävä huolellisesti.
5. Henkilöllisyys todistettava kupongin käytön yhteydessä.

Tietoja voidaan käyttää henkilötietolain mukaan.

**SUOMEN SUURIN KYLÄKAUPPA
VELJEKSET KESKINEN OY**

OnnenTie 7, 63610 Tuuri | puh. 010 770 7100 | www.tuuri.fi

TUURI
TUURI.FI